

Yisasi Kanale Ke Yoni Ka'nea Ke.

Yisasi'a mako aki'a Kemo'a avamu'ae mai'ne.

1 ¹A'ke'ainaka Anumaya Koti'a ma mopa alo ohu'nea afina Yisasi'a mako aki'a Kemo'a mai'neneno Anumaya Koti'ae lo'ka'ana mai'na'ane. Ani Kemo'a Yisasi'a akai'a Anumaya Koti mai'ne. ²Mai'neneno ma mopa alo ohu'nea afina ani ve'ka Anumaya Koti'ae lo'ka'ana mai'na'ane. ³Anumaya Koti'a ha'nepaikeno Yisasi'a mi'ko ya alo hu'ne. Yisasi'a alo ohu'nea yana mako yana o'male'ne. ⁴Yisasi'a mi'ko vava apavamu ne'apamea ve'ka mai'neanakeno ani avamu'amo'a vava ano halepatesea ya'a hane'ne. ⁵Ani ano hale ne'apatea ya'mo'a hani'ki'nea yapi ano ha neleanaki hani'mo aku'ainaka ano hale'nea yana asu ohu'ne.

⁶Anumaya Koti'a mako ve'ka hute'ne. Ani ve'kamo aki'a Yoni'ae. ⁷Ani ve'kamo'a ano halepatesea ya'mo ke hapapaikefe e'ne. E'nike'a akaeya keleti mi'ko vava'moki ano hale yafe "Lamake hane." hu'a Yisasife afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hute'a maisae huno e'ne. ⁸Yoni'a ani ano hale ya'mo aepa'a o'mai'nea'maki afa'a ano hale ya'mo aepa'a hane'nea ve'kae hapapaikefe e'ne. ⁹Lamake ano hale ya'mo'a ma mopale eno mi'ko vava ano halepatesea yafe e'ne.

¹⁰Yisasi'a ma mopa alo humale'nea ve'ka eno ma mopafi mai'nea'maki ma mopafi vava'moki ake'a alakepa ohu'a aepa'a afi'a ha ole'nae.

¹¹Akai'a kumate e'nea'maki akai'a vava'moki ali'a falu fala huo'ate'nae.

¹²Avale'a no'atake'a mako'ke mako'ke'moki ali'a falu fala hune'ateno Yisasi'a avale'nea ve'kamo'a Yisasi'a afino aipafi male'neneno aku'a amino alakepa hu'nea ve'ka Yisasi'a lo'kiya'aleti Anumaya Koti mafa'ne alite'ne. ¹³Ani vavana vava'moki kolateti ali no'apataya'maki Anumaya Koti'a akai'a alipate'ne. Vava'moki apa'kufa ake'a hapa'ye hu yateti ali

no'apataya'maki Anumaya Koti'a akai'a alipate'ne. Vaya'moki mafa'ne alipatesaya apa'kesa afea yateti ali no'apataya'maki Anumaya Koti'a akai'a alipate'ne.

¹⁴Yisasina mako aki'a Kemo'a alitetekeno ve mai'nenolakaeya'ae mai'niketa akaeya fate akufa ano hale lo'kiya'a ne'akone. Ani ve'ka Anumaya Koti alaki mako'ke mafa'ne'a mai'neanakeno afo'amo'a akai'a fate akufa ano hale lo'kiya'a ami'ne. Amikeno vaya alino kayone hu ya'ae lamake hu ya'mo'ae akaeya aipafina havaite'ne.

¹⁵Yoni'a akaeyafe kate kate nehuno inake huno fole ai'ne “Ma ve'kae a'ke'ainaka inake hu'na lahapapai'noe henaka'a mako ve'ka ekaiye. Ani ve'ka nakaeya nakaseno mai'nea ve'ka ekaiya'maki nakaeya ali o'nate'naya afina ako mai'nea ve'kakeno nakaeya ako nakase'ne hu'na lahapapai'noe.” nehe.

¹⁶Vaya alino kayone hu ya'a nesu'ya hane'neapati lakaeya mi'ko'amokita laha'mateno kanale manu lamiteno mako'ae nesu yate kanale manu nelame. ¹⁷Anumaya Koti'a ke male male'nea ke Mosesena hapaikeno hapapai'nea'maki vaya alino kayone hu ya'ae lamake hu ya'ae Yisasi Kalaisi'a lami'ne. ¹⁸Alaki mako'ke ve'kamo'a Anumaya Kotina alaki o'ake'ne. Lamake mi'ko vaya'moki o'ake'nae. O'ake'nafa alaki mako'ke mafa'ne'amo'ke Anumaya Koti haute mai'neateti eno afo'amo aepa'a huno kafino lahapapai'ne.

Yoni'a ma ke nehe.

¹⁹Yuta vaya Yelusalemu mai'nayateti Livae nofi vaya'ae mono nopi kava vaya'ae hune'apate'a inake hu'a nehae “Yonife kakaeya nalakae? hutapa afikeo.” hu'a hupate'nae. ²⁰Hupatake'a u'a afikakeno Yoni'a ani ke fala'kino nohea'maki ani ke huno fole aino inake nehe “Nakaeya Kalaisi'na Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hute'nea ve'ka lamake nakaeya o'mai'noe.” nehe. ²¹Nehike'a “Ani ve'ka o'mai'nana'maki kakaeya nalaka mai'nane? Ilayaka mai'nape?” hu'a afikakeno “He'e nakaeya ani ve'ka o'mai'noe.” nehike'a “Anumaya Koti aune ve'ka mai'nape?” hu'a hakeno “He'e.” nehe. ²²Nehike'a inake hu'a nehae “Lahapaiyo kakaeya nalakae? Eteta uta hulataketa e'nona vaya'aina lafike'naya yate anona'a hapapaisuna yafe kakaeya kakesa afi'ka na'yane ke nehane?” hu'a nehae. ²³Nehakeno Yoni'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya ma ve'ka mai'noe. Nake ai ve'ka mai'noe. Ka'me koteka mai'ne'na kate kate hu ve'ka mai'ne'na inake hoe

‘Anumayamo visea ka valitapa alakepa heo.’ hu'nae nehoe.” nehe.

Ani ke Aisaiya'a Anumaya Koti aune ve'kamo'a a'ke'ainaka ako humale'nea ke. ²⁴Ani afikesaya ke ali'a ne'vaya vayana Falasi mono ke ne'afea vaya'moki hupate'nae. ²⁵Ani vaya'moki Yonife inake hu'a afine'kae “Kalaisika'ae Ilayaka'ae Anumaya Koti aune ve'ka'ae

o'mai'nana'maki na'ya hike'ka lina fale ne'apatane?" hu'a afike'nae. ²⁶Afikakeno Yoni'a inake he "Nakaeya litafateti fale nelapatoa'maki lapa'kaeya folakapi mako o'ake'naya ve'ka heti'ne. ²⁷Heti'neanakeno ani ve'ka henaka'a ekaiye. Nakaeya afa ve'ka mai'noanake'na akaeya aiya'kale aesoana o'natekaiye." hu'ne. ²⁸Yotani li'mo mikakaya falika Petani kumate Yoni'a li falepate'ne. Ani hu'naya kavana Petani kumate hu'nae.

Yisasi'a Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'a mai'ne.

²⁹Havate'a kotike'a Yisasi'a Yoniteka ne'ekeno Yoni'a ne'akeno inake nehe "Akekeo ma ve'ka Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'a haesakeno falisea yateti ma mopale vaya'ai hao'otake ya'api alino atalesea yafe e'ne. ³⁰Ani ve'kae mako afina inake hu'na lahapai'noane 'Henaka'a mako ve'ka ekaiye. Ani ve'ka nakase'nea ve'ka ekaiya'maki nakaeya ali o'nate'nea afina mai'nea ve'kakeno nakaeya ako nakase'ne.' hu'na lahapapai'noane. ³¹Nakaeya'ni akaeya aepa'a o'ake'noa'maki Isaleli vaya'aipi Yisasi'a esea afina Yisasina apavelikefe u'na lina falepatesoe hu'nae e'noe." nehe.

³²Yoni'a inake huno hapapai'ne "Nakaeya akokeno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a namakana huno ko'ku'napakati haleno elineno akaeya akufale eno ha'kale'nike'na ake'noe. ³³Nakaeya'ni akaeyafe alaki o'afi'noa'maki Anumaya Koti'a li falepate yate hunateke'na e'noa ve'ka inake huno nahapai'ne 'Kakaeya ake'nisanakeno nakaeya Fate Akufa Avamu'nimo'a haleno elineno'a mako ve'kamo akufale ha'kalesike'ka akesanana ani ve'ka Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'aleti falelapatekaiye hu'ka hukane.' huno hike'na afi'noe. ³⁴Nakaeya ani kava hea yana naulaka'nifati ne'ake'na lahapa'nepauve mamona Anumaya Koti mafa'ne mai'ne hu'na lahapa'nepauve." nehe.

Aepa he'a aole'ae aole'ae vaya'moki Yisasina a'kame ne'vae.

³⁵Havate'a kotea'aleka Yoni'a eteno aole ve'kala akaeya ke ne'afi'a ve'kala'ae heti'nae. ³⁶⁻³⁷Yisasi'a uneno nehikeno Yoni'a akeno lakelake nehukeno inake nehe "Akekeo Anumaya Koti Sipi Sipi Ana'au'a mika mai'ne." hike'ana aole Yoni ke ne'afi'a ve'kala'mokani ani ke afite'ana Yisasina a'kame ne'vae'ae. ³⁸Ne'va'akeno Yisasi'a maino yahae huno ana'keana a'kame ne'va'akeno ana'keteno inake huno anafine'ke "Na yafe ne'a'ae?" huno hike'ana ana'kaeya inake ha'ae "Lapae hanate ne'maine?" hu'ana neha'ae. Lapae kemo'a lakaeya kefatina ali'ka apaya nehana nena hu'ne. ³⁹Yisasi'a inake nehe "Etana ake'ao." huno hanapaike'ana ani ve'ka'ae u'ana ne'maiya no akete'ana unetike'ana ani afina akaeya'ae lo'ka'ana mai'nae'ae.

⁴⁰Yoni'a hea ke afite'ana Yisasina a'kame ne'vae'a ve'kala'mokanipati mako ve'kamo aki'a Etalu'ae ani ve'ka Saimoni Pita akana'amo'ae.

⁴¹ Etalu'a hokoteno uno kahau ano nepu'amona Saimonina akeno fole aiteno inake huno hapai'ne “Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'ka ako ake'no'ae.” nehe. Anumaya Koti'a lakufa alino katisea yafe hute'nea ve'kamo mako aki'a Kalaisi'ae. ⁴² Saimonina avaleno Yisasite ne'vikeno Yisasi'a akeno lakelake nehuno inake nehe “Kakaeya Saimonika Yoni mafa'nemoka kakaeya kaki fate kaki malekauve Sifasikae Pitakae hu'na malekauve.” nehe. Ani akilana lakaeya kefina yafa'mokae huno male'ne.

Yisasi'a Filipi'ae Natanielo'ae fe ke nehe.

⁴³ Havate'a kotikeno Yisasi'a Kalili koteka visea akesa afi'ne. Filipina aketeno inake huno hapai'ne “Kakaeya na'kame eno.” ⁴⁴ Hikeno Filipi'a Petesaita kumate ve'kae. Ani ala kumatena Etalu'ae Pita'ae ne'mai'a kumane. ⁴⁵ Filipi'a Natanielona akeno fole aiteno inake huno hapai'ne “Mako ve'kae Anumaya Koti aune vaya'ae Mosese'ae mono avopi kamale'nayane ani ve'ka lakaeya ako aketa fole ai'none. Akaeya Yisasi'a Yosefe mafa'ne Nasaleti kumate ve'kamo mafa'ne mai'ne.” nehe. ⁴⁶ Nehikeno Natanielo'a ne'afino inake huno afine'ke “Nasaleti kumatena mako kanale ya fole aikife?” hikeno Filipi'a inake he “Afa'a ne'e'ka ako.” nehe.

⁴⁷ Natanielo'a Yisasiteka ne'ekeno Yisasi'a aketeno akaeyafe inake he “Akeo mika ne'ea ve'ka alaki akola Isaleli ve'kae. Ani ve'ka mako ake'atike ke'a mako'ke'a akaeyapina alaki o'male'ne.” nehe. ⁴⁸ Hikeno Natanielo'a inake huno afine'ke “Nakaeyafe hana ya hu'ka nake'ne'kae nehane?” huno afikekeno Yisasi'a inake he “Filipi'a uno kakaeyafe ke ohu'nea'ae kanale kakaeya fi'ki yosamo aepale mai'nanake'na ako kake'noe.” nehe.

⁴⁹ Hikeno Natanielo'a inake he “Ali'ka apaya hu ve'kamoka Anumaya Koti mafa'ne mai'ne'ka Isaleli kote ala kava ve'ka mai'nane.” nehe. ⁵⁰ Nehikeno Yisasi'a Natanielofe inake nehe “Fi'ki yosamo aepale mai'nanake'na kake'noe hu'na kahapauva yafe lamake nehane hu'ka afite'ka kaipafi male'ka kaipa alakepa hu'ka ne'namipe? Henaka'a meni akana yana akaseno lusi ala ya akekane.” huno hapai'ne. ⁵¹ Yisasi'a mako'ae apa'kaeyafe inake he “Lamake hu'na lahapapauve ko'ku'na'mo'a hale'nisiketapa lapa'kaeya akesake'a Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo vaya'yakamoki eli'e'a ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'nalena haite'a eli'ete'a hisaketapa akekane.” huno hapapai'ne.

Mako ve'kamo'a a ali'ne.

2 ¹⁻² Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae aole afina mai'nike'a Yisasife “Kakaeya ke ne'afea anaka'ae a ali ya etapa akeo.” hu'a nehake'a Kalili koteka hane'nea kuma Kena kumate u'nakeno ani kumate mako

ve'kamo'a a ne'alikeno Yisasi ita'amo'a ani a alikefe hea nopi u'ne. ³U'a ake'nakeno henaka'a nofi alakamo li ne'a hano hutakeno Yisasi ita'amo'a Yisasife inake huno hapai'ne “Nofi alakamo lina ako hano he.” hu'ne. ⁴Nehikeno Yisasi'a inake he “Ato ina kava ma kava ho ke naha'opaiyo. Kakaeya ya o'male'ne. Nakaeya lo'kiya'ni hu'na apavelisoa kana'a va'yi ohu'ne.” nehe. ⁵Nehikeno Yisasi ita'amo'a ne'ya alo hu'a ne'apamea vaya'aife inake huno hapapai'ne “Mako ke hisiketapaena akaeya ke a'kame maleo.” huno hapapai'ne.

⁶Yuta vaya'moki mono kemo'a inake hu'ne “Mi'ko afina mi'ko ya sese nehutapa li faleo.” hu'ne. Ani yafe naya mako kaya hano huteno naya mako kayati mako'ke alea yafa li samoyakafi naya aole afina li kepati hefi'a la'kikeno havai'netea samoyaka anile hane'ne. ⁷Yisasi'a ne'ya ne'apamea vaya'aife inake huno hapapai'ne “Mani li samoyakafina litafa hefitapa havaiteo.” huno hapapaike'a hefi'a havaite'nae. ⁸Hefi'a havaitetakeno Yisasi'a inake nehe “Aise'a hefitapa ani ne'yate kava ve'kale alitutapa amikeno neno afikeno.” huno hike'a ali'a u'nae.

⁹Ani lina hokoteno litafa hane'nea'maki henaka'a nofi alakamo li alino hapai'nikeno ani ne'yate kava ve'kamo'a neno aketeno ani li e'nea kama'a o'ake'nea'maki ani li hefi'naya ali'ya vaya'amoki afi'nakeno ne'yate kava ve'kamo'a ani a alea ve'kae ke huno inake huno hapai'ne. ¹⁰“Mi'ko vaya hokote'a haka'ake li apamike'a ne'a apamu hutake'a henaka'a afa li apami'naya'maki kakaeya hokote'ka haka ohu li laminaketa ako netonake'ka meni haka'ake li nelamine.” nehe.

¹¹Mani alo hea yana Yisasi'a aepa faino o'ake'naya avame ya hu lo'kiya yana Kalili koteka hane'nea kuma Kena kumate ani kavana alo nehuno lusi ala lo'kiya ya'a'ae apavelike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a ami'nae. ¹²Ani ya humaletete'a Yisasi'ae ita'amo'ae akana'amoki'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae Kapaneamu u'a aise kana'a anile mai'nae.

Yisasi'a ala mono nopi u'ne.

¹³Emu ki'a ne'ya ne kanamo'a aupasi nehikeno Yisasi'a Yelusalemu u'ne. Ani emu Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi emu kikefe nehae. ¹⁴Yisasi'a ala mono nopi uno akeana vaya'yakamoki puluma'ka afuki sipi sipi afuki namaki hu'a male'nake'a miya nehake'a mako vaya'moki alu kotekati moni ne'ali'a ani kumate moni anona'a apamisaya yafe hitale malet'e'a mai'nakeno Yisasi'a apa'ke'ne. ¹⁵Apa'keteno nofi alino masakena kiteno mi'ko vaya sipi sipi afu'ae puluma'ka afuyaka'ae mono nopati hapafaitale'ne. Moni ali'a anupa nehaya vaya'moki hipa'api'ae moni'api'ae alino atakufatale'ne. ¹⁶Namayaka miya hisaya ya ali'e'a male'naya vaya'aife inake nehe “Alilitapa veo. Mafina afo'nimo nona lapa'kaeya alitapa ma'keti kuma ya

alo oheo.” nehe. ¹⁷Nehike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki avopi hane'nea ke apa'kesa afi'a hao nehae. Ani kemo'a inake hu'ne

“Anumaya Koti nofe mi'ko afina nakesa afifi hu none. Ani nona kanale'ya huno hanesa yafe lusiya hu'na amuse nehoe.”

huno kamale'nea ke apa'kesa afi'a hao nehae.

¹⁸Afi'nake'a Yuta vaya'moki make hu'a afine'kae “Ani kava hana kavana moni ali'a anupa nehaya vaya'moki hipa'api'ae moni'api'ae ali'ka atakufatale'nanana hana akufa lo'kiya ya'kaleti nehane? Lo'kiya'ka hane'ne huta afisuna yafe mako no'akona avame lo'kiya ya'ka huketa akeno.” hu'a nehae. ¹⁹Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye “Mani ala mono nona alitapa kape letalesake'na aole'ae mako'ae kanafi halate ete'na ani no ki'na avaya akauve.” nehe. ²⁰Nehike'a Yuta vaya'moki inake hu'a hapai'nae “Ke'kamo'a kanale ohea ke nehane. Aole'ae mako'ae kanafi ani nona ali'na hetikoe hu'ka hana'maki vaya'moki 46'a kafufi mani nona ki'nae.” hu'a nehae.

²¹Hu'a hakeno Yisasi'a ani mono nofe hu'neana akai'a akufae avoya ke nehe. ²²Inake hu'neatenakeno henaka'a Yisasi'a fali'neapati eteno heti'nea afina akaeya ke ne'afea anaka'moki ani hu'nea ke apa'kesa afi'a hao nehisakeno Anumaya Koti ke'afi kamale'nea avopi hane'nea kemaki Yisasi'a hea kemaki lamake nehe hu'a afi'a apaipafi male'nae.

Yisasi'a mi'ko vaya'ai apaipafi ake'ne.

²³Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi emu ne'kea kana va'yi hikeno Yisasi'a Yelusalemu mai'nenono'akaya avame hu lo'kiya yana ne'alike'a mi'ko vaya'moki akete'a akaeyafe lamake nehe nehu'a afi'a apaipafi male'nae. ²⁴⁻²⁵Apaipafi male'naya'maki Yisasi'a mi'ko vaya'ai apaipafi ako ake'nea yafe akai'a aipafi hane'nea ke hapa'nopaiye. Yisasi'a mi'ko vaya'ai apaipafi hane'nea yana ako afi'nea yafe mako ve'kae “Kaipafi hane'nea ya nahapaiyo.” huno apafi no'ke.

Yisasi'a Ni'kotimasi'ae kake nehe.

3 ¹Mako Falasi mono ke ne'afea ve'ka Yuta vaya'aite ala kava ve'ka'apimo aki'a Ni'kotimasi'ae. ²Mako hani'ainaka Ni'kotimasi'a Yisasi'eno inake nehe “Hu'ka apavenelina Nena lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a hukateke'ka kakaeya hu'ka apavenelina ne mai'nane. Kakaeya o'ake'naya avame'ya hu lo'kiya kavana nehane. Anumaya Koti'a kakaeya'ae o'mainininana ani kavana kakaeya ohanine. Ani yafe lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a hukateke'ka e'nane.” nehe.

³Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Alaki lamake hu'na kaha'nepauve Anumaya Koti'a mako ve'ka saufa mafa'ne mako'ae ali o'ateseana ani ve'kamo'a Anumaya Koti kava yakai'nea kumana o'akekaiye.” nehe.

⁴Nehikeno Ni'kotimasi'a inake nehe “Alopa ve'ka hana'ya huno halate eteno alitekaiye? Ita'amo aipafi eteno visikeno mako'ae halate alitekaife?” huno afine'ke.

⁵Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe “Alaki lamake hu'na kaha'nepauve liteti'ae Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amoteti'ae halate mafa'ne ali o'ateseana Anumaya Koti kava yakai'nea kumatena o'uke. ⁶Akufa ame hane'nea ve'kamo'a akufa ame hane'nea mafa'ne ali ne'atea'maki Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako ve'ka aliteseana Fate Akufa Avamu'amo avamu alitekaiye. ⁷Nakaeya hoa ke 'Kakaeya mako'ae ete'ka alinato hu'ka ho.' hu'na hoa ke afi'ka kamo'yo o'aiyo. ⁸Yasimo'a haiya aupalika alino uneno nehea'maki kaulakaleti no'akane. Afa'a vo'vo hea ke'ake ne'afina'maki va'yi hu'nea ka'ae visea ka'ae no'akane. Yasimo'a hea kava huno Anumaya Koti Fate Akufa Avamu'amo'a mako ve'ka ali ne'atea'a no'akone.” nehe. ⁹Ni'kotimasi'a inake huno afine'ke “Ani yana hana'ya huno nehe?” huno afine'ke.

¹⁰Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe kakaeya Isaleli kumate vaya hu'ka apavenelina ve'ka mai'nanaki na'ya hike'ka o'afi'nane? ¹¹Alaki lamake hu'na kaha'nepauve ake'nona ya'ae afi'nona ya'ae kaha'nepauvanaki ani ke no'afine. ¹²Nakaeya ma mopale yafe ako kahapauke'ka lamake hane hu'ka afi'ka kaipafi o'male'nananake'na ko'ku'napi yafe kahapaisoana hana'ya hu'ka afi'ka kaipafi malekane? ¹³Mako ve'kamo'a ko'ku'napaka ohai'nea'maki nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'kamo'na nakai'nike ko'ku'napakati ma mopafi eli'ne'noe.

¹⁴Mosese'a ka'me koteka mai'nenosifa've alo huteno yosale heno kamatenos alino asaimale'nea kava hu'a meni ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ani kava hu'a ali'a nasaikae. ¹⁵Ali'a nasaisakeno mi'ko vaya'moki nakaeyafe lamake nehe hu'a afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a nami'a alakepa hisaya vayana akola maikae maikae hisaya apavamu alikae.

¹⁶Anumaya Koti'a lakaeya ma mopale vayafe lusiya huno hau ayamopafati haikeno aiya mako'ke mafa'ne'a hutekeno eline'niketa lakaeya mako'ke mako'ke'mokita akaeyafe lamake nehe huta afita laipafi maleteta laku'a amita alakepa hisunana hani'ki'nea yapi ata leke leke nehea atafi o'ukunanaketa akola maikae maikae huta maikune. ¹⁷Anumaya Koti'a ma mopafi vaya kake hupatenosofi hupatekefe mafa'ne'a hutekeno o'me'nea'maki ma mopafi vaya apa'ku apame alino katiseafe hutekeno eline'ne.

¹⁸Eline'nea'maki mako vaya'moki Yisasife lamake nehe nehu'a afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a ami'a alakepa nehisakenos Anumaya Koti'a kake hunosofi hu o'apatekaiya'maki mako vaya'moki Yisasife ake'atike nehe nehu'a afi'a apaipafi o'male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'a no'ameanakenos Anumaya Koti'a ako kake hupateatenosofi hupate'ne.

Anumaya Koti aiya mako'ke mafa'ne'amo'a ake'atike nehe nehu'a afi'a apaipafi o'male'a apa'ku'a o'ami'naya yafe kake huno nofi ako hupate'ne. ¹⁹Ano ha nelea ve'ka ma mopafi ako e'nike'a vaya'moki hao'otake ya hu'a hanipi mai yafe amuse nehu'a ano ha nelea yafe nohapaiye. Nohapaiya yafe Anumaya Koti'a kake hupate'ne. ²⁰Mi'ko hao'otake kava huke huke nehaya vaya'moki ano ha nelea yafe nohapaike'a ano ha nelea yapi no'mae. “Hao'otake ya'ni akeno fole aike.” hute'a hale yapi no'mae. ²¹Lamake'ake ke nehea ve'kamo'a ano ha nelea yapi ne'eno inake he “Anumaya Koti'a naha'maeke'na kanale kava hu ya ali'noanake'a mi'ko vaya'moki akesae.” nehe.

Yoni ke ne'afea anaka'moki Yonina afine'kae.

²²Ani ya hano huteke'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae Yutia koteka u'nae. Yatala afina ani kumate mai'ne'a li falepate'ne. ²³Li fale ne'apatekeno Yoni'a Inoni kumate mai'nenno ani kava huno li falepate'ne. Inoni kuma'mo haute Selimi hane'ne. Nesu li ani koteka hane'nike'a vaya'yakamoki anile ete ete hakeno Yoni'a li falepate'ne. ²⁴Fale ne'apatea'maki ani afina Yonina nofi hu o'ate'nakeno afa'a mai'nenno li fale ne'apate.

²⁵Yoni ke ne'afea anaka'ae mako Yuta ve'ka'ae Yuta vaya'moki li fale au'ava yafe ke hu'a imafi mafi nehae. ²⁶Ke hu'a imafi mafi hute'a Yoniteka u'a inake hu'a ha'nepaiye “Ali'ka laya nehana ve'kamoka Yotani li'mo meka kaya aupalika kakaeya'ae mai'nike'ka akaeyafe lahapai'nana ve'kamo'a meni li fale ne'apateke'a mi'ko vaya akaeyate ne'vae.” hu'a nehae.

²⁷Nehakeno Yoni'a inake he “Mako vaya'aina Anumaya Koti'a o'apamininana mako yana o'alinine. ²⁸Hu'noa ke lapa'kaeya afi'nae. Inake hu'na hu'noane ‘Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka nakaeya o'mai'noa'maki nakaeya na'kame mako ve'ka esea yafe e'na hokotene'atote.’ hu'na hu'noe. ²⁹‘Mako ve'kamo'a a ne'aleana akai'a a mai'nea'maki ha'maeya ve'kamo'a lusiya huno nehaikeno ani kava huno aketeno amuse nehe. Ani kava hu'nea kava hu'na mi'ko vaya'moki Yisasiteka u'naya yafe lusi amuse nehoe. ³⁰Yisasi'a ala ve'ka nakaseno aki'amo'a ala hukea'maki nakaeya afa ve'ka mai'ne'na nakimo'a afete lavise.’ nehe.”

Ko'ku'napakati e'nea ve'kae hapa'nepaiye.

³¹Yoni'a inake nehe “Hanafakati e'nea ve'ka mi'ko yana apa'kase'nea'maki ma mopafati fole ai ve'kamo'a ma mopafi ve'ka mai'nenno ma mopale yafe'ke ke nehe. Ko'ku'napakati e'nea ve'kamo'a mi'ko yana apa'kase'ne.

³²⁻³³Ani ve'kamo'a ake'nea ya'ae afi'nea ya'afe hapa'nepaike'a mako vaya'moki ani ke afi'a apaipafi no'malaya'maki mako'ke mako'ke

vaya'moki hu'nea ke afi'a apaipafi malesune hu'apaena 'Anumaya Koti'a lamake ve'ka mai'ne.' hu'a lo'kiya ne'vaiye. ³⁴Anumaya Koti'a hute'nea ve'ka Anumaya Koti'a Fate Akufa Avamu'a amikeno nesu yate havaite'nikeno Anumaya Koti ke nehe. ³⁵Nehikeno afo'amo'a mafa'ne'ae lusiya huno hau'nea yafe mi'ko yana kava yakaisea yafe ami'ne.

³⁶Mako vaya'moki mafa'ne'ae lamake nehe hu'a afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a ami'a alakepa hisayana akola maike maike hu apavamuna ako ali'nae. Ali'naya'maki mako vaya'moki mafa'ne'amo'a hea ke a'kame o'malesayana ani apavamuna o'alikaya'maki Anumaya Koti'a ani vaya'aife hai vai ne'apate.”

Yisasi'a Samelia a'ae kake nehe.

4 ¹⁻³“Yisasi'a Yonina akaseno mi'ko ke'a ne'afea anaka'aina li falepatea akimo'a hanale hai'ne.” hu'a haya ke Falasi mono ke ne'afea vaya'moki afi'nae. Yisasi akai'a li fale o'apate'nea'maki akaeya ke ne'afea anaka'mokike fale ne'apatake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki afi'naya ke Yisasi'a afiteno Yutia koteka ataleno Kalili eteno u'ne.

⁴Ne'uno mako folaka ko Sameliane hu'a aki ne'aya kona alino maleka ataleno ukefe hea koteka u'ne.

⁵Ani Samelia koteka aise kuma'mo aki'a Sai'kana. Ani kuma Ye'kopu'a Yuta vaya'ai apa'kinakomo'a mafa'ne'a Yosefena ami'nea hoya hane'neate hane'nikeno Yisasi'a ani kumate va'yi nehe. ⁶Ye'kopu'a li he'nefea li keli hane'nea yate va'yi nehikeno yakemo'a folaka'nalaka hikenno Yisasi'a ka male'nea yafe alaka haekeno ani li keli avayale faitopale mai'ne.

⁷⁻⁸Faitopale mai'nike'a akaeya ke ne'afea anaka ne'ya miya hukufe ala kumate utakeno Yisasi'a faitopale mai'nikeno mako Samelia a li hefikafe ne'ekeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Li hefi'ka namike'na neno.” nehe. ⁹Yuta vaya'ae Samelia vaya'ae kame ate'a apaote apaote mai'naya yafe ani Samelia a'mo'a inake nehe “Kakaeya Yuta ve'ka mai'nanake'na nakaeya Samelia a mai'noki na ya hike'ka nakaeyafe ‘Li hefi'ka namike'na neno.’ hu'ka nehane?” nehe. ¹⁰Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Kakaeya Anumaya Koti'a kamisea yafe afi'nininana ‘Li hefi'ka namike'na neno.’ hu'na hu'noa ve'kae afi'nininana life nafikaninana maike maike hisana lina kaminine.” ¹¹Inake nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Amuse'ka nehoha'maki ani li kelimo'a afepi hane'neanake'ka li hefi ke'ayona o'male'nea'maki hanateti ani maike maike hisoa li hefikane? ¹²Ye'kopu'a lakinakomo'a ani li keli lami'nea kele. Ye'kopu'a akai'a'ae mafa'ne'amoki'ae afu anaka'amoki'ae ani li kelifati ne'naya'maki ‘Ye'kopu'a akase'na ala ne mai'noe.’ hu'kae nehape?” nehe.

¹³⁻¹⁴Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Mi'ko ma lipati nesaya vayana ete'a life hapaukea'maki nakaeya mako'ke mako'ke vaya apamisoa lina apaipafati kapai nehakea li'kana huno haneke haneke hisike'a maike

maike hu'a maisaya apavamu apamike.” nehe. ¹⁵Nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Amuse'ka nehuki ani lina namike'na neno. Namisanakeno mako'ae life o'nahaisike'na nakaeya mako'ae li hefikefe ma lite o'mesoe.” nehe.

¹⁶Nehikeno Yisasi'a inake nehe “U'ka anau'kamofe ke hute'ka ete'ka male e'ao.” nehe. ¹⁷Nehikeno ani a'mo'a inake he “Anau'nimo'a o'mai'ne.” nehikeno Yisasi'a inake nehe “Anau'nimo'a o'mai'ne hu'ka hanana alaki lamake hane. ¹⁸Kakaeya a'ke'ainaka naya mako kaya'a anau'kamoki mai'nayane. Meni afina mako ve'kale mai'nana'maki miya hukate'naya anau'kamo'ae o'mai'nana yafe ani ke alaki lamake hu'ka naha'nepaine.” nehe. ¹⁹Nehikeno ani a'mo'a inake nehe “Ala Nenao nakaeya ako meni afoe lamake kakaeya Anumaya Koti aune ve'ka mai'nane. ²⁰Nakinakomoki ma avimate Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a aki a'naya'maki lapa'kaeya Yuta vaya'mokitapa inake nehae ‘Yelusalemu Anumaya Koti aki alitapa asaka hutapa afine'kaya kumana hane'ne.’ hutapa nehae.” nehe. ²¹Nehikeno Yisasi'a inake nehe “Ma ana nakaeya lamake kaha'nepauvanaki afite'ka kaipafi ali'ka malo. Mako kana va'yi hinakeno ma avimate'ae Yelusalemu'ae Anumaya Koti aki ali'a asaka nehu'a aki o'akaya'maki fate fate kumate aki ali'a asaka hukae. ²²Lapa'kaeya Samelia vaya'mokitapa aki alitapa asaka nehutapa aki ne'aya ve'ka aketapa alakepa ohu'nae. Lakaeya Yuta vaya'moki afita alakepa hu'neta aki alita asaka huta aki a'nona ve'ka ako afi'none. Lapa'kufa alino kati ve'ka Yuta vaya'aipati va'yi nehe. ²³Mako kana va'yi huke hu'na hu'noa kana ako va'yi neheana vaya'moki lamake hu'a apaipa apame'afati afo'nimo aki ali'a asaka nehu'a avake hisaya kana ako va'yi nehe. Ani kava hisaya vayafe afo'nimo'a hau'nikeno kahau ne'aeye. ²⁴Anumaya Koti'a aipa ame'ake hane'nea'maki akufa o'male ve'ka mai'ne. Ani yafe akaeya avake nehu'a aki ali'a asaka nehaya vaya'moki apaipa apame'afati nehu'a lamake hu'a aki ali'a asaka nehu'a avake heo.” nehe.

²⁵Nehikeno mani a'mo'a akaeyafe inake nehe “Nakaeya Kalaisi'a Anumaya Koti'a lakufa alino katikefe hutesea ve'ka esea ke ako afi'noe. Eseana mi'ko yafe lahapaikē.” nehe. ²⁶Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya nevaya'na ani ve'ka mai'noe. Kakaeya'ae meni mai'ne'na kake nehu'a ve'ka ani ve'ka mai'noe.” nehe.

²⁷Ani ke nehike'a akaeya ke ne'afea vava ete'a ne'e'a Yisasi'a ani a'ae kake neha'ake'a ana'kete'a lusi apa'kesa lapa ne'aiya'maki mako'amoki “Na kava hike'ka kake nehane?” hu'a ani ana afio'ke'nae. “Na'ya hike'ka ma a'ae kake nehane?” hu'a Yisasina afio'ke'nae.

²⁸⁻²⁹Ani a'mo'a li kena ne'ataleno ala no kumate eteno uno anile mai'naya vava'aife inake nehe “Etapa akeo. Mi'ko hu'noa yana huno fole ainate'nea ve'ka etapa akeo. Ani ve'ka Anumaya Koti'a lakufa alino

katikefe hute'nea ve'kafi?" nehe. ³⁰Nehike'a kuma ne'atale'a Yisasite ne'ae.

³¹Saufa ne'ake'a Yisasi ke ne'afea anaka'moki Yisasife inake nehae "Hu'ka lavenelina ve'ka nesana yana hane'niki no." hu'a kune kune nehae. ³²Yisasi'a inake nehe "O'afi'naya ne'ya ako ne'noe." nehe.

³³Nehike'a ani vaya'moki apa'kai'api ke huke afike nehu'a inake hu'a nehae "Mako ve'kamo'a nesea ne'ya ako alineno ami'nifi?" hu'a nehae.

³⁴Nehakeno Yisasi'a inake nehe hunate'nea ve'kamo haiya kava hisoana inamona alaki neso'a ne'ya'ni hane'ne. Hunate'nea ve'kamo nami'nea ali'ya ali'na avaya aesoana inani ali'yana ne'ya'ni'a hane'ne.

³⁵Vaya'mokitapa nehaya ke inake hutapa nehae "Aole'ae aole'ae i'ka maitesunakeno henaka'a ne'ya afule kana va'yi huke." hutapa nehafe? Nakaeya lahapa'nepauve hoyafi ne'yate aketapa alakepa hutapa akeo ani hoyafi ne'ya'mo afu nelea akufa kava nehe. Ani kava nehaha kava hu'a vaya'moki nakaeya ke afi'a apaipafi malesaya vayana hoyafi ne'ya afu nelea akufa kava hu'a ako afu nelae. ³⁶Afu neleana Anumaya Koti ke afisaya yafe hapa'maesea ve'kamo'a anona'a alikea'maki hapa'maeke'a afi'a apaipafi malesaya vava akola maike maike hu apavamu alikae. Alikaya'maki ani hoyafi avina ya neha'kalea ve'ka'ae afulekeno ha'mano ne'alea ve'ka'ae mako'ke kava hu'ana amuse huka'ae. ³⁷Ani kava hisayana ako hu'naya ke lamake nehaha inake hu'a nehaha "Mako ve'kamo'a ha'kalemale'nikeno alu ve'kamo'a ne'ya'a ne'ale." hu'a nehaha. ³⁸Nehaki mako vava'moki nakaeya ke o'afi'naya vava'aina Anumaya Koti ke ako hapapai'naki lapa'kaeya hapa'makefe ani vava'aite hulapate'noanaketapa hapapaisake'a nakaeyafe afi'a apaipafi malekae. Mako vava'moki ali'ya ako alimale'naketa lapa'kaeya afa'a ne'ya'ake ne'ale nehe.

³⁹Ani a'mo'a "Mi'ko a'ke'ainaka hu'noa yafe huno ako fole ainate'ne." huno hike'a afi'naya yafe mi'ko Samelia vava'moki Yisasife afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae. ⁴⁰Yisasite va'yi hu'ne'a lusiya hu'a inake hu'a nehaha "Lakaeya'ae maisane." hu'a hakeno Yisasi'a apa'kaeya'ae aole kana'ake mai'ne. ⁴¹Mai'nike'a nesu vava'moki akaeya ke ne'afea yafe afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'a ami'nae. ⁴²Amite'a ani afe inake hu'a ha'nepaiye "Meni kakaeya hana ke afuna yafe Yisasife afita laipa no'amuna'maki lakaeya akaeya ke lakaiti lakesafati afuna yafe afita laipafi maleteta laku'a amita alakepa nehune. Meni afi'none ani ve'ka lakufa alino katisea ve'ka mai'neno ma mopale vava lakufa alino katikefe e'ne." hu'a nehaha.

Yisasi'a mako kava ve'kamo mafa'ne kali'a alino kanale hute'ne.

⁴³Aole kana hano nehikeno Yisasi'a ataleno Kalili u'ne. ⁴⁴Yisasi'a akai'a inake hu'ne "Mako mono hapa'nepaiya ve'kamo'a akai'a kumate

vaya'aipina mai'nike'a vaya'amoki 'Ala ve'kamo keki afiketao.' hu'a nohae." nehe. ⁴⁵Nehea'maki Kalili va'yi hike'a ani kumate vaya'moki hu'a falu fala hune'ate'a amuse'kase hu'nae. Ani vaya'moki Yelusalemu ala emu ki'naya afina u'a Yisasi'a mi'ko ya hu'nea ya ake'naya yafe hu'a falu fala hune'ate'a amuse hune'atae.

⁴⁶Amuse hune'atakeno Yisasi'a eteno Kalili hane'nea kumana Kena kumate uno va'yi hu'ne. Ani kumate Yisasi'a life hakeno litafateti alino nofi alakamo li alino hapa'nea kumatene. Yisasi'a anile mai'nikeno mako kamani kava ve'ka Kapaneamu kumate ve'kamo ne'mafa'ne kali ali'ne. ⁴⁷Kali ne'alikeno afo'amo'a "Yisasi'a Yutiati Kalili e'ne." haya ke afiteno makale'a mafa'ne'a ne'ataleno Yisasite uno inake nehe "Mafa'ne'ni'a falisea ya nehiki e'ka ali'ka kanale huto." nehe.

⁴⁸Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe "Lapa'kaeya o'ake'naya avame hu lo'kiya ya o'akesayana nakaeyafe afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a namitapa alakepa ohukae." nehe. ⁴⁹Nehikeno ani kamani kava ve'kamo'a inake nehe "Amuse'ka nehuki mafa'ne'ni ako falikefe nehike'nae nehuki makale nakaeya'ae eno." nehe. ⁵⁰Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe "Kakaeya afa'a uvo mafa'ne'ka ofalino afa'a mai'ne." huno hikeno Yisasi hea ke afino aipafi maleteno u'ne.

⁵¹E'nea kateka atakineno ne'vike'a ali'ya mafa'ne'amoki e'a kateka fotu hute'a inake hu'a nehae "Kakaeya mafa'ne'ka ako kanale hutekeno hetino mai'ne." hu'a nehae. ⁵²Hakeno "Hana kanale aepa heno ani kali'a kanale hute'ne?" huno apafikeke'a "Eka yakemo'a lamotule haiteno nelavikeno ani amu'ko kali'a hano hute'ne." hu'a nehae. ⁵³Nehakeno afo'amo'a akesa afino hao nehuno inake he "Lamake yakemo'a ani kanale eno nelavikeno Yisasi'a 'Mafa'ne'ka ako kanale huno mai'ne.' huno nahapai'ne." huteno akaeya'ae mi'ko anaka'a'ae Yisasife afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a ami'a alakepa nehae.

⁵⁴Yisasi'a Yutiati Kalili uno ani mafa'ne alino kanale huteteno o'ake'naya avame hu lo'kiya kavana aole afina alo hu'ne.

Yisasi'a mako kali ve'ka alino kanale hute'ne.

5 ¹Henaka'a Yuta vaya'moki ala emu ne'kikeno Yisasi'a Yelusalemu hai'ne. ²Yelusalemu keki'yafi mako kipana sipi sipi afu anaka'ai kipa hane'ne. Ani kipa hane'neateka mako li kotu male'ne. Ani li kotu'mo aki'a Yuta vaya'moki kefati Petesaita. Ani kotute naya mako kaya'a no mai'a falu hisaya no kimale'nae. ³Mi'ko kali vaya ani nopi ali'a atalu hute hute hu'a hava'a mai'nae. Apaulaka apo ka'nea vaya'ae apaiya avayu hu'nea vaya'ae apaiya apaya api ai'nea vaya'ae ali'a atalu hu'a hava'a mai'nae. ⁴Mai'nakeno Anumaya Koti ko'ku'napi kayo kayo ve'ka mako'ke kana'ae kana'ae lavino lipi aino kalafu kalafu ne'aikeno hokoteno ani lipi lavea kano kali'a hano hute'ne. Ani kava hisea yafe kali vaya akeva mai'nae.

⁵Ani akeva mai'naya vaya'aipi mako kano yatala afina mako ve'kamo aiya aya hano huno mako ve'kamo aya'a hano huteno aiyalekati aole atale'nea kafu (38 kafu) kali alino mai'ne. ⁶Yisasi'a ani havano mai'nea ve'ka aketeno mani ve'ka yatala afina kali alino mai'nea yafe afiteno akaeyafe inake he “Kali'kamo'a hano hisea yafe amuse nehape?” huno afike'ne. ⁷Afikekeno kali ve'kamo'a Yisasife inake he “Ali'ka apaya nehana ve'ka li aino kalafu aiya afina navaleno lipi natesea ve'ka o'mai'nenona naha'o'make'na anileka makale o'u'noe. Nakaeya'nike uva'maki nakaeya ako nakase'a lipi makale u'nae.” nehe. ⁸Hikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Heti'ka havae hipa'ka ne'ali'ka uvo.” huno hapai'ne. ⁹Hapaikeno makale kali'a avayatekeno makale'ato'a hetino havae hipa'a ne'alino u'ne. Ani afinana Sapati afinane.

Kanale hute'nea kana Sapati afinane.

¹⁰Yuta vaya'moki kali'a hano hutea ve'kae inake nehae “Meni kana Sapati afinanaki na'ya hike'ka havae hipa'ka ali'ka ne'vane? Lakaeyate ke male male'nea kemo'a ‘Sapati afina ina kava oho.’ huno hu'ne.” hu'a nehae. ¹¹Nehakeno ani ve'kamo'a inake he “Kali'ni alino atale'nea ve'kamo'a inake huno nahapai'ne ‘Havae hipa'ka alite'ka uvo.’ huno hunate'ne.” nehe.

¹²Nehike'a akaeyafe inake hu'a afine'kae “Ani ve'ka hana akufa ve'kamo'a kahapaik'e'ka nehavana ya'kaikona'ka ali'ka ne'ane?” hu'a hu'nae. ¹³Nehaya'maki Yisasi'a mi'ko vaya anile ali'a atalu hu'naya vaya'aipi ako makale u'nea yafe ani kali'a alino kanale hute'nea ve'kamo'a akeno alakepa ohu'ne.

¹⁴Henaka Yisasi'a kali alino kanale hute'nea ve'ka mono nopi aketeno inake huno hapai'ne “Kakaeya ako meni kali'ka hano hike'ka kanale hu'ka mai'nananaki hao'otake kava mako'ae oho. Hao'otake kava hisanana mako'ae ala kali alite'ka kana kahaisea no maikane.” nehe. ¹⁵Nehikeno ani ve'kamo'a uno Yuta vaya'aife inake huno hapapai'ne “Kali'ni alino kanale hunate'nea ve'ka Yisasi'ae.” nehe. ¹⁶Neheanaki Yisasi'a Sapati afina kali'a alino kanale hute'nea yafe Yuta vaya'moki havi apa'kesa afite'a Yisasina apaipa kafa hate'a ali'a haviya hute'nae.

¹⁷Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Afo'nimo'a mi'ko afina ali'ya ne'alike'na nakaeya'ae ani kava hu'na ali'ya ne'aloe.” nehe. ¹⁸Mani ke'ae Yisasi'a “Anumaya Koti'a afo'nimo'ae. Nakaeya Anumaya Koti'ae mako aiyayi huta'a mai'no'ae.” nehea ke'ae Sapatu afina ke male male'nea ke alino ataka'nea yafe Yuta vaya'moki mako'ae lusi apaipa kafa neha'a ke ne'ama'ki'a “Hakaune.” hu'a hu'nae.

Yisasi'a ali'ya alisea lo'kiya'a hane'ne.

¹⁹Yisasi'a anona'a ke'apile inake nehe lamake hu'na lahapa'nepauve mafa'ne'amo'a akai'ake mako'ke kava nohea'maki afo'amo nehea ya

aketeno ani kava nehe. Afo'amo'a nehea kava huno mafa'ne'amo'a ani kava nehe. ²⁰Afo'nimo'a mafa'ne'amo'naena aipafati nehaikeno akai'a mi'ko nehea kava navenele. Henaka'a lusi ala kava mako'ae navelisike'na hisoa yafe atali atalu hukae. ²¹Afo'nimo'a fali'naya vayana alino hetipateno apavamu ne'apameanakeno mafa'ne'amo'na ani kava hu'na nahaiya ve'ka avamu ne'amoe.

²²Afo'nimo'a akai'ake mako ve'ka kake huo'atekaiya'maki mafa'ne'amo'nake mi'ko vaya kake hupatesoa lo'kiya yana ako nami'ne. ²³Nami'nea yafe mi'ko vaya'moki afo'nimo avake nehu'a aki ali'a asaka hu'nayane ani kava hu'a mafa'ne'amo'naena mi'ko vaya'moki navake nehu'a naki ali'a asaka hisae. Ali'a asaka hukaya'maki mako vaya'moki mafa'ne'amo'na naki ali'a asaka ohisayana ani kava hu'a hunate'nea afo'nimo aki'ae ali'a asaka ohu'nae.

²⁴Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki ke'ni'a ako ne'afi'a hunate'nea ve'kae lamake hane hu'a afi'a apaipafi malet'e'a apaipa nami'a alakepa hisaya vaya akola maike maike hisaya apavamuna ako ali'nae. Ani vayana ako fali'neke'kana hute'a fali'nayapati ako heti'a apavamu'api ali'nayanakeno henaka'a Anumaya Koti'a kake huo'apatekaiye. ²⁵Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako kana va'yi huke hu'nea kana ako meni va'yi hu'ne. Ani kanafi fali'naya vaya'moki Anumaya Koti mafa'nemo ke afikae. Ani ke afi'naya vaya heti'a akola maike maike hu'a maikae. ²⁶Afo'nimo'a akai'afi avamu'mo aepa'a hane'nikeno ani kava huno mafa'ne'ae "Avamu'mo aepa'a maiyo." huno hunate'ne. ²⁷Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne mai'noa yafe mi'ko vaya kake hupatesoa lo'kiya'a nami'ne. ²⁸Mani yafe lapamo'yo o'aiyo. Mako kana va'yi huteno mi'ko falike'a kelifi kipate'naya vaya'moki ake'a afite'a ani kelifakati heti'a hatilavikae. ²⁹Hatilavisake'a kanale kava hu'naya vaya'yaka heti'a kanale hu'a maikayanaki hao'otake kava hu'naya vaya'yaka hetisakeno Anumaya Koti'a kake hupateteno nofi hupatekaiye.

Ma ya'mo'a Yisasife laha'nepaiye.

³⁰Nakai'nike mako yana nakesafati nohoa'maki Anumaya Koti nahapaiya keleti kake hune'apatoe. Ani yafe alakepa kava hu'na kake hune'apatoe. Nakai'ni naipa nakesafati nohoanaki hunate'nea ve'kamo aipa akesa'ae ali'na nehoya yafe alakepa hu'na kake hupatoe.

³¹⁻³²Nakai'ni aepa'a'ni'a lahapapaisoana ke'nimo'a haviya hukea'maki mako ve'kamo'a nakaeyafe lahapa'nepaiyana nakaeya ako afi'noe akaeya nakaeyafe hea ke lamake nehe. ³³Lapa'kaeya vayana hupatake'a Yonitaka u'nayana Yoni'a nakaeyafe lamake ke ako lahapapai'ne. ³⁴Nakaeyafe vaya'moki hu'naya ke afa ke hane'ne hu'na nehooanaki lapa'kaeya ani ke afisakeno lapa'kufa alino katisea yafe'ke lahapa'nepauve. ³⁵Yoni'a

mako kani'kana hu'neane. Ani kani'mo'a aupu kana'afi ano hale'niketapa lapa'kaeya akaeya kani'mo'a hale'nea yafe amuse hu'nae. ³⁶Mako lusi kanale ya'ae nakaeya aepa'ae lapaveli'ne. Ani yana ali'na avaya aesoa ali'ya'ni afo'nimo'a nami'nea ali'yana Yoni'a nakaeyafe hu'nea ke akase'niketapa aketetapa nakaeyafe afi'nae. Ani ali'yana afo'nimo hunate'nea yafe lapaveli'ne. ³⁷Hunate'nea afo'nimo'a nakaeyafe ako lahapapai'neanaki lapa'kaeya akaeya ake o'afitapa akaeya aulakafina o'aketapa hu'nae. ³⁸Akaeya ke lapaipafi ohane'ne. Hute'nea ve'kae lamake nehane hutapa afitapa lapaipafi maletapa lapaipa amitapa alakepa ohu'naya yafe Anumaya Koti ke lapaipafi ohane'ne.

³⁹⁻⁴⁰Anumaya Koti ke a'ke'ainaka kamale'naya avopi hapalitapa kahau atapa ake'nae “Ani avopati akola maike maike hisuna lavamu alikune.” hutapa lapa'kesa afi'nae. Ani avona nakaeyafe hu'a lahapapai'naya'maki nakaeyateka esaya lapa'kesa no'afe. Akola maike maike hisaya lapavamu lapamikoamaki nakaeyateka no'mae.

⁴¹⁻⁴²Vaya'moki amuse hunatesaya yafe kahau no'aova'maki lapa'kaeyafe nakaeya ako afi'noe. Lapa'kaeya lapaipafina Anumaya Kotife nolahapaike'na ne'akoe. ⁴³Nakaeya afo'nimo akile e'noe. E'noanaki alitapa falu fala hutapa no'natayanaki mako ve'kamo'a akai'a akile eseana afa'a alitapa falu fala hutekae.

⁴⁴Lapa'kaeya “Fate fate vayatimoki amuse hulatesae.” hutapa nelahapaiya'maki Anumaya Koti'a akai'ake mai'niki fate Anumaya Koti'a o'mai'neanaketapa “Anumaya Koti'a amuse hunatese.” hutapa nolahapaiye. Ina kava nehutapa hana'ya hutapa nakaeyafe afitapa lapaipafi maletetapa lapaipa namitapa alakepa hutapa namikae?

⁴⁵Lapa'kaeya nakaeyafe inake hutapa nehafe “Afo'amoteka lakaeyafe huno fole ailatekaiye.” hutapa lapa'kesa afi'nafe? He'e nakaeya hu'na fole ai olapatekauvanakeno fate ve'ka Moses'e lahapapai'nea kemo'a lahapamaesea yafe lapame'atiti yapi mai'naya yateti ani ke huno fole aino kake hulapatekaiye.

⁴⁶Moses'e ke afitapa lapaipafi male'nininana nakaeya ke'ae ani kava hutapa afitapa lapaipafi malanine. Moses'e'a nakaeyafe huno ani ke kamale'nea yafe ani kava hinine. ⁴⁷Lapa'kaeya Moses'e'a kamale'nea ke afitapa lapaipafi alitapa o'male'nayanaketapa hana'ya hutapa nakaeya ke afitapa lapaipafi alitapa malekae? huno apafine'ke.

Yisasi'a faefu tauseni vaya ne'ya ne'apame.

6 ¹Ani ke huno hano huteno Yisasi'a uno lipi kalefi Kalili li kotu la'kano u'ne. Ani li kotu'mo mako aki'a Taipiliasi. ²Mi'ko vaya'ai kali alino kanale hune'apateno no'akaya avame hu lo'kiya kavana nehike'a ne'ake'a a'kame u'nae. ³Ne'vakeno Yisasi'a avimate haino akaeya ke ne'afea anaka'ae mopale mai'nae. ⁴Yuta vaya'moki Anumaya

Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi emu kisaya kana'a aupasi nehe.

⁵Yisasi'a akeno maleno akeana mi'ko vaya'yaka akaeyateka ne'akeno Filipife inake he “Hanatekati ani vaya'yaka nesaya ne'ya miya hesune?” nehe. ⁶Yisasi'a Filipina ano avataka hukefe ani ke nehuno ina kava ma kava hukoe hisea yana ako afi'ne.

⁷Filipi'a inake he “Mako ve'kamo'a naya aole vaya'ai apaiya apaya alea afina (200 afina) ali'ya aliteno miya aliteno ani miyateti ne'ya miya heseana ma mi'ko vaya'moki o'nekaki aise'ato'ake ne'ya nekae.” nehe. ⁸⁻⁹Hikeno mako akaeya ke ne'afea anaka'aipati Saimoni Pita akana'amo'a Etalu'a inake he “Mako mafa'nemo'a naya mako kaya mayaki aole fayatalanaki alilino mai'ne. Mani ne'yana aise'ato'akeno vaya'kefamo'ke ako ala hu'nea yafe ani ne'ya'mo'a ho'o'kakaiyanaketa hana'ya hisune?” nehe. ¹⁰Nehikeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'aife inake he “Mi'ko vaya mopale maiyo hutapa heo.” huno hapapai'ne. Ani kumatena mi'ko hafaepa'ake hane'nea kumatenaki'a mi'ko vaya faitopale mai'nae. Ani vaya'yaka o'afunama'a vaya'yaka faefu tauseni ve (5,000 ve) mai'nae.

¹¹Yisasi'a ani maya alino Anumaya Kotiteka ke huno amuse huteteno mi'ko mopale mai'naya vaya'yaka apamite apamite hu'ne. Faya'ae ani kava huteno apamite apamite hike'a mi'ko vaya'moki ani ne'ya ne'a apamu hu'nae. ¹²Ani vaya'yaka apamu hutekeno Yisasi'a akaeya ke ne'afea vaya'aife inake he “Mi'ko atupatapa ne'yana alitapa maleo. Haviku mako aise aise atupa'a fatili fatili huta atalesaki alitapa anupa heo.” hu'ne. ¹³Mi'ko vaya'yakamoki naya mako kaya mayafati nete'a atalaya maya atupayaka'a ali'a anupa hakeno nayatala'a hano huteno naiyalekati aole uno alea ku (12 ku) ai'a havaite'nae.

¹⁴Anifi mai'naya vaya'moki o'ake'naya avame hu lo'kiya yana Yisasi'a apavelike'a akete'a inake hae “Lamake ma mopale esea Anumaya Koti aune ve'ka ma mai'ne.” hu'a nehae. ¹⁵Nehakeno Yisasi'a vaya'moki akaeyate hukefe haya kavana ako aku'a akesafi inake huno afi'ne “Ma mi'ko vaya'moki nakaeya navale'a kava kano'api maisoa yafe nakaeya navalekefe nehae.” huno akesa afiteno akai'ake avimapi hai'ne.

Yisasi'a li avoyale e'ne.

¹⁶⁻¹⁷Yake lavino falekefe une avameteka akaeya ke ne'afea anaka'moki ala li kotuteka vakeno Yisasi'a apa'kaeya'ae lo'kano o'vike'a apa'kai'apike lipi kalefi u'a li la'ka hekefe Kapaneamu li aki'naleka saufa uke uke nehakeno hani kipate'ne. ¹⁸Lo'kiya'ake yasikefamo'a ne'ekeno lusi kava huno li'mo'a aino kalafu kalafu huno lusi kava hupate'ne. ¹⁹Lusi kava nehike'a lipi kalefi mai'naya vaya'moki alaki yosaleti lina amaki'a mako yatalate (6 kilomita) li kotu'mo folaka'afi ne'vakeno Yisasi'a li avoyale aiya ame ame lipi kale ne'veateka ne'eke'a lusi koli nehae.

²⁰Koli nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Koli oheo mamona nakaeya'ke ne'oe.” huno hapapai'ne. ²¹Hapa'nepaike'a ani vaya'moki Yisasi'a lipi kalefi esea yafe amuse hu'a lipati avale'a asaka nehakeno ani lipi kalemo'a visune haya kumate makale u'ne.

Yisasife kahau ne'ae.

²²Havate'a kotike'a li kotu'mo falika mai'naya vaya apa'kete'a inake hae “Eka mako fate lipi kale o'male'nea'maki mako'ke lipi kale'ake hane'nike'a Yisasi ke ne'afea anaka ani lipi kalefi ako u'naya'maki Yisasi'a ani lipi kalefi haino apa'kaeya'ae o'u'nifa akaeya ke ne'afea anaka apa'kai'apike u'nakeno Yisasi'a hanate mai'ne?” hu'a nehae. ²³Nehaya'maki Yisasi'a Anumayamoteka amuse huteteno kai hame'ya apamike'a ne'naya kumate Taipiliasi kumateti lipi kaleyaka e'a lavate'nae. ²⁴Mi'ko ve a'nemoki kahau a'a akayana Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae o'maika'a lipi kalefi Kapaneamu u'a Yisasife kahau ne'ae.

Yisasi'a apavamu apami maya mai'ne.

²⁵Yisasi'a li la'kano mukakaya falika uno mai'nike'a kahau a'a ake'a fole aite'a inake hae “Ali'ka apaya nehana Nena na yu ma kumate e'nane?” hu'a afine'kae. ²⁶Afine'kakeno Yisasi'a inake he “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya nakaeya o'ake'naya avame hu lo'kiya ya lapaveluketapa ake'naya yafe kahau no'aya'maki lapa'kaeya ne'ya lapamuketapa netapa lapamu haya yafe nakaeya kahau ne'ae. ²⁷Lapa'kaeya ako kasalisea ne'ya alisaya yafe ali'ya o'aleo. O'alitapafa alaki maike maike hisaya ne'ya alisaya yafe'ke ali'ya aleo. Nakaeya Anumaya Koti afo'nimo nehaya ve'ka hunate'nea ve'kamo'na ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na mani ne'ya lapamikoe.” nehe.

²⁸Nehike'a akaeyafe inake hu'a afikae “Lakaeya hana kava huta Anumaya Koti ali'ya alisune?” hu'a afine'kae. ²⁹Afine'kakeno Yisasi'a inake he “Mani ali'yafe Anumaya Koti'a amuse hu'neana akaeya hute'nea mafa'ne'ae afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a amitapa alakepa hisaya yafe amuse nehe.” ³⁰Nehike'a mi'ko vaya'moki inake hae “Hana akufa ali'ya alite'ka o'ake'nona avame hu lo'kiya ya lavelisanaketa aketeta laku'a kamita alakepa hisune? Kakaeya na kava hukane? ³¹A'ke'ainaka lakinakomoki ka'me koteka mai'ne'a mako ne'ya'mo aki'a mana ne'nayana ani yafe ako avopi inake huno kamale'neane

‘Ko'ku'napakati maya apamike'a ne'nae.’ huno hu'neane.” hu'a nehae.

³²Hu'a hakeno Yisasi'a inake he “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve Mosese'a ko'ku'napakati eline'nea maya

olapami'nea'maki afo'nimo'a ko'ku'napakati alakepa maya nelapame. ³³Ani Anumaya Koti'a lapami'nea maya ko'ku'napakati e'nea ve'kae. Ani mayamo'a ma mopale mai'naya vayana apavamu ne'apame.” nehe.

³⁴Inake huteke'a inake hu'a hae “Ala Netimoka mi'ko afina ani maya lamike lamike hu'ka maiyo.” hu'a nehae. ³⁵Hakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya nakai'nike apavamu apami maya mai'noanakeno nakaeyate esea ve'kamo'a mako'ae aka olekaiye. Nakaeyafe afino aipafi maleteno aku'a namino alakepa hisea ve'ka life mako'ae ohauke. ³⁶Ako lahapapai'noe. Nakaeya ako nake'naya'maki nakaeyafe afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a namitapa alakepa nohae. ³⁷Afo'nimo'a mi'ko apavaleno nami'nea vaya'moki apaipa namikefe nakaeyateka ne'ayapati mako'ke'a nakaeyateka ne'ea ve'kae ‘Ete'ka ai'ka yahae hu'ka mukaleka uvo.’ hu'na huo'atekauve. ³⁸Hunate'nea ve'kamo haisea kava hisoa yafe ko'ku'napakati e'noanake'na nakaeya nakai'ni nahaisea kavana hisoa yafe o'me'noe. ³⁹Inani hunate'nea ve'kamo haisea kava'mo'a ma kava hu'ne mi'ko apavaleno nayapi male'nea vayapati mako'ke'a fanane ohisafa ma mopa hano hisea afina alaki mi'ko fali'nisayapati ali'na hetipatesuke'a akola maike maike hukae. ⁴⁰Afo'nimo'a ina kavafe amuse nehe. Mi'ko vaya'yaka mafa'ne'a ne'ake'a afi'a alakepa hu'a akaeya lakaeyate hulate'nea kavafe afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a ami'a alakepa hisayana akola maike maike hisaya apavamu alikae. Alitesake'na ma mopa hano hisea afina fali'nisayapati ali'na hetipatesuke'a akola maike maike hukae. Ina akufa yafe afo'nimo'a amuse nehe.” huno nehe.

⁴¹Nehike'a Yuta vaya'moki Yisasi'a “Nakaeya ko'ku'napakati eline'nea maya mai'noe.” huno hea ke Yisasife ke nete'a lusi ke nehatakae.

⁴²Inake hu'a nehae “Ma ve'ka Yisasi'a Yosefe mafa'ne mai'nifi? Ani ve'ka mai'niketa ita afo'ala'mokani ako ana'ke'nona'maki na kava hikenon menif afina ‘Ko'ku'napakati eli'ne'noe.’ nehe.” hu'a nehae.

⁴³Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Lapa'kaeya ke hataketapa utetapa nehaya ke ataleo. ⁴⁴Mako ve'kamo'a nakaeyateka akai'ake akesa afino no'meanaki hunate'nea afo'nimo'a avayu hisikeno nakaeyateka esike'na ma mopa hano hisea afina fali'niseapati ete'na ali'na hetitesukeno avamu alike.” nehe.

⁴⁵Yisasi'a inake nehe “Anumaya Koti aune vaya'aipati mako ve'kamo'a inake huno kamale'neane

‘Anumaya Koti'a mi'ko ve a'ne alino apaya huke.’ huno kamale'neane.”

Yisasi'a inake nehe “Mi'ko vaya afo'nimo alino apaya hu'nea ke afite'a a'kame malesune hu'apaena nakaeyateka ekae. ⁴⁶Mako ve'kamo'a alaki Afo'nimona o'ake'nea'maki Anumaya Kotitekati e'noa ve'kamo'na nakai'nike afo'nimona ake'noe.

⁴⁷Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeyafe afino aipafi maleteno aku'a namino alakepa hu'nea ve'ka akola maike maike hisea avamu'a

ako ali'ne. ⁴⁸Nakaeya nakai'nike apavamu apami maya mai'noe. ⁴⁹A'ke'ainaka lapa'kinakomoki vaya o'mai ka'me koteka mai'ne'a mako ne'ya'mo aki'a mana ne'naya'maki fali'nae. ⁵⁰Fali'naya'maki ko'ku'napakati eline'nea mayamo'a ma kava hu'ne. Nesaya vayana ofalikae. ⁵¹Nakaeya apavamu apami maya mai'noe. Ko'ku'napakati eline'nea maya mai'noe. Mako vaya'moki mani maya nesayana akola maike maike hukae. Ani apamisoa maya nakai'ni nakufa name apamikoe. Ani nakufa name'a mani mopale mai'naya vayana akola maike maike hisaya yafe nakaeya falikoe.” nehe. ⁵²Nehike'a Yuta vaya'moki ani hea ke ke ne'vai'a inake hu'a nehae “Mani ve'kamo'a hana'ya huno akufa amena alino lamisiketa nesuna yafe nehe?” hu'a hu'nae. ⁵³Hu'a nehakeno Yisasi'a inake he “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na nakufa name'ae kola'ni'ae o'nesayana maike maike hisaya lapavamu lapaipafi o'malekaiye.

⁵⁴Mako vaya'moki nakufa name'ae kola'ni'ae ne'nesayana akola maike maike hisaya apavamu ako ali'nayanake'na mani mopa hano hisea afina fali'nisayapati ali'na hetipatekauve. ⁵⁵Nakaeya nakufa namena alaki alakepa ne'ya hanete kola'ni'ae alaki alakepa li hanete hu'ne. ⁵⁶Mako vaya'moki nakufa name'ae kola'ni'ae nesayana nakaeya naipafi ne'maike'na nakaeya'ae ani kava hu'na apa'kaeya apaipafi'ae mai'noe. ⁵⁷Hunate'nea afo'nimo'a avamu'mo aepa'a mai'nenno avamu nami'nea yafe mai'noanake'a mako vaya'moki nakaeya nakufa name nesayana ani vaya'yaka nakaeya apavamu apamisoa yafe maikae. ⁵⁸Mani ko'ku'napakati eline'nea mayamo'a ma kava hu'ne. Yuta vaya'ai apa'kinakomoki a'ke'ainaka ne'naya mayakana nohe. Ani maya nete'a ako fali'naya'maki mako vaya'moki ko'ku'napakati eline'nea maya nesayana akola maike maike hukae.” nehe. ⁵⁹Yisasi'a Kapaneamu mono nopi alino apaya nehuno mani ke hapapai'ne.

Akola maike maike hisaya ke hu'ne.

⁶⁰Mako akaeya ke ne'afea anaka'moki ani hea ke afite'a inake hu'a hae “Mani hea kemo'a lusi kava huno kana'ake nehiki hana ve'kamo'a mani ke afiteno a'kame malesea lo'kiya'a hane'ne?” hu'a nehae. ⁶¹Ani hea ke kanaku kanaku ke nehatakakeno Yisasi'a aipafi maleno afiteno inake he “Mani hoa kemo'a lapaipa alino hao'otake kava hea ke nehuketapae natesaya lapa'kesa ne'afife? ⁶²Nakaeya ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea ve'ka ete'na hokote'na ne'mauva kumate visuketapa nakesayana hana lapaipa lapa'kesa afikae? ⁶³Anumaya Koti Avamu'amo'a maike maike hisuna lavamu nelamea'maki lakaeya ameka lakufamo'a mako kanale ya nolame. Lahapapai'noa kemo'a maike maike lapavamu alaki lapamisea ke'ae Anumaya Koti Avamu alaki lapamisea ke'ae hane'ne. ⁶⁴Ani ke

lahapapai'noa'maki folakatapifati mako'amoki mani hoa ke afitapa lapaipafi no'malae.” nehe. Hae aepa he'nea afina afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a o'amisaya vaya'ae akaeya akesi huno kame ya hutesea ve'ka'ae Yisasi'a ako afi'ne. ⁶⁵Yisasi'a mako'ae inake he “Inani ke inake hu'na lahapapai'noe mako ve'kamo'a akai'ake nakaeyateka o'mekaiya'maki afo'nimo'a esea akesa o'ami'nininana nakaeyateka o'menine.” nehe.

⁶⁶Ani ke hike'a nesu a'kame u'naya vaya'yaka ete'a ai'a yahae hu'a atale'a akaeya'ae lo'ka'a no'vae. ⁶⁷No'vaki Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya'ae ani kava hutapa nakaeya nataletapa ukafe?” huno apafine'ke. ⁶⁸Apafine'kekeno Saimoni Pita'a akaeyafe inake he “Ala Nenaon alate visune? Kakaeya kemo'a maike maike huta maisuna lavamu nelame. ⁶⁹Nelamiketa lakaeya ani ke ako afita laku'afi maleteta kakaeya'ke fate akufa ve'ka Anumaya Kotitekati e'nana ve'ka kakaeya'kake mai'nane huta nehune.” nehe.

⁷⁰Nehikeno Yisasi'a inake he “Hana'ya nehe? Nakaeya nayatala'a hano huteno naiyalekati aole alea anaka le'kanapaimale'noa'maki folakatapifati mako ve'ka Sata afe mai'ne.” nehe. ⁷¹Yisasi'a Yutasife ani ke hu'ne. Ani ve'kamo'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anakapati Yisasina hakefe hisaya vaya'moki apayapi avaleno atesike'a hakae. Ani ve'ka Saimoni Isa'kalioti mafa'ne mai'ne.

Yisasi akana'amoki Yisasife afi'a apaipafi no'malae.

7 ¹Anile Yutia koteka Yuta vaya'moki haesaya apa'kesa ne'afea yafe Yisasi'a Yutia mako'ae uneno ohuno Kalili kotekake uneno nehe. ²⁻³Hoyafi ne'ya afule'nea emu kisaya kanamo'a aupasi nehike'a Yisasi akana'amoki inake hu'a hapai'nae “Ma kumana atale'ka Yutia koteka uke'a kakaeya ke ne'afea anaka'moki kakaeya lo'kiya'kaleti alinana ali'ya akeo. ⁴Mako ve'kamo'a mi'ko vaya'moki nakesayafene huno kesi ali'ya o'ali'ne. Kakaeya ani lo'kiya ali'yana ma mopale vaya'ai apaulakale alisanake'a ani ali'ya'ka akesae.” hu'a nehae. ⁵Nehaya'maki ani akana'amoki akaeyafe afi'a apaipafi o'male'a Yisasina apa'ku'a ami'a alakepa ohu'ne'a ani ke nehae. ⁶Ami'a alakepa ohakeno Yisasi'a inake he “Ali'ya'ni'a apavelisoa kana'ni va'yi ohu'nea'maki lapa'kaeya afa'a utapa mi'ko afina lapa'kaitapi lahapaisea kava hisaya kana hane'ne. ⁷Nakaeya ke o'afi'naya vaya'moki lapa'kaeya kame ya huolapatekayanaki nakaeya 'Hao'otake kava nehae.' hu'na hapa'nepauva yafe nakaeyafe apaipamo'a kana hike'a kame ya hune'natae. ⁸Nakaeya ali'ya alisoa kana'ni va'yi ohu'nea yafe meni emuleka o'ukuku lapa'kaeyatapike ani emuleka veo.” nehe. ⁹Ina akufa ke hapapaiteno afa'a Kalili koteka mai'ne.

Yisasi'a emuleka e'ne.

¹⁰Akana'amoki emuleka utakeno henaka'a Yisasi'a anileka u'ne. Vaya apaulakale o'u'niki fala'kino ne've. ¹¹Fala'kino ne'vike'a Yuta vaya'moki

akaeya emule eseafene hu'a kahau ame u'e'a nehu'a inake hu'a nehae “Ani ve'ka hanate mai'ne?” nehae. ¹²⁻¹³Nehake'a anile ali'a atalu hu'naya vaya'moki Yisasife lusi ke nehatake'a ke ne'vai'a mako'amoki “Kanale ve'kae.” hu'a nehake'a mako'amoki “Ake'atike ke nehuno vaya ano apavataka nehea ve'kae.” hu'a nehae. Yuta vaya'aife koli haya yafe ani ke ala ke ohu'a vase hu'a sumi kefati hu'a fala'ki'nae.

¹⁴Ani emu ne'yana neke maleke humai'a mako Sota mai'a ne'nakeno Yisasi'a aole'ae mako'ae kana maiteno ala mono nopi uno alino apaya nehe. ¹⁵Alino apaya nehike'a Yuta vaya'moki lusi apamo'yo ne'ai'a inake hu'a nehae “Mani ve'ka hana avo nopi u'nea ve'kakeno avona hapalino laha'nepaiye. Avo nopi o'u'nea ve'kamaki hanateti ani ke afi'ne?” hu'a nehae. ¹⁶Nehakeno Yisasi'a inake huno hapa'nepaiye ali'na lapaya nehoha yana nakaeya nakesafati ali'na lapaya nohoa'maki Nevaya hunate'nea ve'kamo'a nahapai'nea ke lahapa'nepauve. ¹⁷Mako ve'kamo'a “Anumaya Koti haisea kava hukoe.” huno hisea ve'kamo'a mani ali'na lapaya hu'noa ke nakesafati lahapa'nepaafi Anumaya Koti'a nahapaike'na lahapa'nepaafi aepa'a afike. ¹⁸Mako ve'kamo'a akai'a akasafati ke hisea ve'ka “Naki ali'a asaka hisae.” huno akai'ae ani ke nehea'maki mako ve'kamo'a “Nevaya'a hunate'nea ve'kamo aki ali'a asaka hisayafene.” huno nehea ve'ka kanale aipa akesa'ae ve'ka mai'neanakeno ake'atike nohe. ¹⁹Mosese'a ke male male'nea ke ako lahapapai'nea'maki lapa'kaeya mako'amokitapa ani ke a'kame no'malae. Na'ya hiketapa meni afina nahakefe nehae huno apafine'ke. ²⁰Apafine'keke'a vaya'moki inake hu'a nehae “Sata afe'mo'a kakaeya kaipafi mai'nenno kavalelitata nehe. Nalaki kahakefe nehake'kae nehane?” hu'a nehae. ²¹Nehakeno Yisasi'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya mako lo'kiya ali'ya Sapati afina aluketapae ani yafe lapamo'yo ne'aife? ²²Mosese'a a'ke'ainaka ne'mafa'netapi'ai apa'koya ameka akufa'a ‘Laka heo.’ huno ke male male'nea ke hapapai'ne. Afa'a ani kavana Mosese'a alino aepa ohe'neanaki Mosese akinakomoki ani kava aepa he'nae. ‘Ani ke male male'nea ke a'kame malekaune.’ hutapaena ne'mafa'netapimoki apa'koya ano'a laka nehayana Sapati afina laka nehae. ²³Lapa'kaeya ‘Mosese ke male male'nea ke alita o'atakaesune.’ hutapaena Sapati afina ne'mafa'ne'ai apa'koya ano'a laka nehaya'maki na'ya hiketapa nakaeya Sapati afina mako ve'kamo akufa mi'ko ali'na kanale hute'noa yafe lahapai vai ne'natae? ²⁴Haviku ke nehae ameka yate aketapa fa'ko ohutapa alakepa ya aketetapa fa'ko heo.” nehe.

**Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe
hute'nea ve'ka mai'nife hu'a nehae.**

²⁵Nehike'a ani ke afite'a mako Yelusalemu mai'naya vaya'moki inake hu'a nehae “Mani ve'ka hakaune hu'naya ve'kafe? ²⁶Inaki akekeo

akaeya vava apaulakale kake nehea'maki mako vava'moki akaeyafe ke ama'kike'kana ke nohae. Ma ve'kae kava vava'moki ake'a Anumaya Koti'a lakufa alino katilateseafe hute'nea ve'ka mai'ne hu'a ako afi'nafe? ²⁷Anumaya Koti lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka eseana vava'moki 'Hana kumateti e'ne.' hu'a e'nisea kuma o'akekaya'maki ma ve'ka e'nea kuma ako ake'none." hu'a nehae.

²⁸Nehakeno Yisasi'a ala mono nopi mai'nenono huno apave nelino ala kefati inake nehe "Lapa'kaeya nakaeya ako naketapa alakepa hutetapa e'noa kuma'ae ako afi'nae. Nakaeya nakai'ni nakesafati o'me'noa'maki nakaeya hunate'nea ve'kamo'a lamake ke'ake ve'ka mai'nea'maki lapa'kaeya ani ve'ka o'ake'nae. ²⁹O'ake'naya'maki nakaeya akai'aleti e'noafenake'na ako ake'noe. Akaeya hunateke'na e'noe." nehe. ³⁰Nehike'a atafa hu'a nofi hutesaya apa'kesa afi'naya'maki falisea kana'a saufa va'yi ohu'nea yafe mako ve'kamo'a akufale aya maleno atafa ohu'ne. ³¹Nofi hutekaya'maki nesu vava anifi mai'naya vava'moki akaeyafe afi'a apaipafi ne'male'a inake hae "Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'ka eseana ma mai'nea ve'kamo'a o'ake'nona avame'ya hu lo'kiya hu'nea kavana akasesifi? He'e ao'kasekaiya'maki ma ve'ka Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne." hu'a nehae.

Ati vava'moki Yisasina avalekefe ne'vae.

³²Nehake'a Falasi mono ke ne'afea vava'moki akaeyafe sume ke nehaya ke afite'a mono nopi kava vava'moki'ae Falasi mono ke ne'afea vava'moki'ae ati vava'aina hupatake'a Yisasina atafa hu'a nofi hutesaya yafe avaleke ne'vae. ³³Vakeno Yisasi'a inake nehe "Aupasi kana'ake lapa'kaeya'ae maika'na hunateke'na e'noa ve'kaleka ako ete'na ukoe. ³⁴Ukoanaketapa lapa'kaeya nakaeyafe kahau akaya'maki o'nakekae. U'na maisoa kumatena lapa'kaeya o'ukae." nehe. ³⁵Nehike'a Yuta vava'moki apa'kai'api ke hu'a imafi mafi nehu'a make hu'a nehae "Mani ve'ka hanate ukeanaketa o'akekaune? Hifi akaeya Kali'ki koteka Yuta vava latala'e u'naya koteka uno mai'nenono ani Kali'ki vava alino apaya hisifi? ³⁶Akaeya hea ke 'Lapa'kaeya nakaeyafe kahau akaya'maki o'nakekae. U'na maisoa kumatena o'ukae.' huno hea kemo aepa'a na'yane huno'ae nehe?" hu'a nehae.

Olane lina apaipafati kapai hakekaiye.

³⁷Emu ki'a neme neme nehai'a ki'a avaya akefe nehaya afina ala kana hane'ne. Ani afina Yisasi'a hetimaleno ala kekefafati inake nehe "Mako ve'kamoka life kahaiseana e'ka nakaeyateti li no. ³⁸Mako ve'kamo'a nakaeyafe afino aipafi maleseana Anumaya Koti avopi inani ve'kae inake hu'neane

'Alaki olane avamu amisea li'mo'a ani ve'kamo aipafati kapai hakeno uke uke huno uke.' hu'neane."

³⁹Yisasi'a Fate Akufa Avamufe ani ke nehe. Akaeyafe afi'a apaipafi malesaya vaya ani Fate Akufa Avamu apamite apamite hukefe nehe. Apamikefe nehea'maki ani ke hea afina Yisasi'a saufa ko'ku'napi ohai'nea afinanakeno Fate Akufa Avamu saufa o'apami'ne.

Akaeyafe vaya aolefi ali'a fa'ko fa'ka nehae.

⁴⁰Mi'ko ali'a atalu hu'naya vayapati mako vaya'moki ani ke afite'a inake hae “Lamake mani ve'ka Anumaya Koti aune ve'kae.” hu'a nehae. ⁴¹Nehake'a mako'amoki “Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'kae.” nehake'a mako'amoki inake hae “Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a Kaliliti va'yi ohuke. ⁴²Anumaya Koti avopi inake huno kamale'neane

‘Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hutesea ve'ka Teviti nofipati va'yi huke. Teviti'a Petelehemu ne'maiya kumate va'yi huke.’ huno kamale'neane.” hu'a nehae.

⁴³Inake hute'a akaeyafe aolefi ali'a fa'ko fa'ka nehae. ⁴⁴Fa'ko fa'ka nehaya'maki mako'amoki “Akaeya atafa hutapa nofi huteo.” hu'a haya'maki mako ve'kamo'a Yisasina atafa ohu'ne.

Kava vaya'moki Yisasife afi'a apaipafi no'malae.

⁴⁵Ina kava hike'a ati vaya'moki ete'a mono nopi kava vayate'ae Falasi mono ke ne'afea vayate'ae vake'a inake hu'a apafine'kae “Na'ya hiketapa ani ve'ka avaletapa no'mae?” hu'a nehae. ⁴⁶Nehake'a ati vaya'moki inake hae “A'ke'ainaka'ae meni'ae mako vaya'moki Yisasi nehea akufa ke ohu'nae.” hu'a nehae. ⁴⁷Nehake'a Falasi mono ke ne'afea vayate'ae inake hae “Lapa'kaeya'ae ako ano lapavataka hu'nife? ⁴⁸⁻⁴⁹Lakaeya kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vayate'ae Yisasife afi'a apaipafi mako'amoki male'nafe? He'e o'male'nae. Ani kava nohaya'maki mani ali'a atalu hu'naya vayate'ae moki Mosese ke male male'nea ke o'afin'afe apaipafi male'naya'maki Anumaya Koti'a hai vaipateno hani'ki yapi hupatekaiye.” hu'a nehae. ⁵⁰⁻⁵¹Nehakeno Ni'kotimasi'a Yisasite u'nea ve'kamo'a apa'kaeya'ae mai'neni inake nehe “Lakaeya mono kemo'a inake hu'ne ‘Nofi hutesaya ve'kamo ke afitetake ina kava ma kava hu'nea ke hokotetapa afitetake henaka'a hao'otake kava hu'niseana nofi huteo.’ huno hu'ne.” nehe. ⁵²⁻⁵³Nehike'a “Kakaeya'ae Kalili koteka ve'ka mai'ne'kae nehape? Anumaya Koti ke kamale'naya kefina hapali'ka afi'ka alakepa hute'ka afikane Kaliliti mako aune ve'ka fole o'aike.” hu'a hu'nae.

Mako a'mo'a alu ve'ae kumai nehe.

8 ¹Mi'ko vaya'moki kuma'apileka vakeno Yisasi'a Olivi yosa'ake hane'nea avimapi hai'ne. ²Natepati Yisasi'a hetino ala mono nopi vike'a vaya'yaka mai'a veko nehakeno Yisasi'a faitopale mai'neni alino apaya nehe.

³Alino apaya nehike'a mono hapali'a hapa'nepaiya vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'ae akayana mako a'mo'a alu ve'ae kumai kava nehike'a akete'a avale'a e'a ani vaya'ai folakapi ate'nae. ⁴Ate'ne'a Yisasife inake hu'a hapai'nae "Ali'ka apaya nehana Nena ake'nape ma a'mo'a alu ve'ae kumai neheketa ake'none. ⁵Mosese'a lami'nea ke male male'nea kefina 'Ani akufa kava hisea afe yafa kayoteti amakitapa keli vaiyo.' huno kamale'nea'maki kakaeya na'yane hu'ka kakesa ne'afine?" ⁶Yisasi'a mako akufa havike hisike'aena avale'a kake hutesaya yafe kahau ne'a'a ani ke a'a avataka hune'kakeno Yisasi'a mopale ape huno mako avo ka'ne. ⁷Avo ne'kaeke'a lusiya hu'a Yisasife afike afike nehakeno Yisasi'a hetino inake huno hapapai'ne "Lapa'kaeya folakapati aise hao'otake kava nohisana ve'kamoka hokote'ka yafa kayo ali'ka mani a amakeo." huno hapapai'ne. ⁸Hapapaiteno halate ape huno mopale ani avo ka'ne. ⁹Ani ke afite'a mi'ko vaya'yaka hokote'a alopa alopa vaya utake'a mako vaya henaka hatilavi'a ma'aileka u'a hano hutakeno Yisasi'a akai'ake mai'nikeno ani ana mako'ke'ake Yisasi aulakale hetino mai'ne. ¹⁰Yisasi'a hetino inake he "Male kahakefe e'naya vayana hanate mai'nae? Kakaeya kake hukatesea ve'ka manile o'mai'nife?" huno afine'ke. ¹¹Afine'kekeno ani a'mo'a inake he "Anumayamoka lamake alaki o'mai'ne." nehikeno Yisasi'a inake huno nehe "Nakaeya'ae kake huo'katekauki afa'a ne'u'ka henaka'a mako'ae hao'otake kava oho." nehe.

"Ma mopafi vaya a'na halepatesoa ve'ka mai'noe." nehe.

¹²Henaka'a Yisasi'a mono nopi ali'a atalu hu'naya vaya'aife inake hu'ne "Nakaeya ma mopafi vaya'aipi a'na halepatesoa ve'ka mai'noe. Nakaeya na'kame malesaya vayana ofalino ano halesea yana alitetapa hani yapi uteta ohukae." nehe. ¹³Nehike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki akaeyafe inake hae "Kakaeya kakai'kae'ke kake'atike ke hu'ka fole ne'ainanaketa kakaeya ke o'afikune." hu'a nehae. ¹⁴Nehakeno Yisasi'a inake nehe "He'e nakaeya nakai'ne ke hisoana hisoa kemo'a lamake hukoe. Nakaeya aepa he'na e'noa kuma'ae visoa ka'ae ako ake'noe. Ake'noanaketapa lapa'kaeya nakaeya e'noa kumate'ae visoa ka'ae o'ake'nae.

¹⁵Lapa'kaeya ma mopafi vaya'moki kavateti kake hupatetapa atapa fa'ko nehaya'maki nakaeya mako'ke ve'ka kake hute'na a'na fa'ko nohoe. ¹⁶A'na fa'ko nohoa'maki nakaeya vaya ali'na fa'ko hu'nininana kanale'ya hu'na ali'na fa'ko hunine. Nakaeya nakaeya'nike vaya ali'na fa'ko fa'ka nohoa'maki hunate'nea Afo'nimo'ae lo'ka'neta'a kanale kava huta'a fa'ko nehu'ae. ¹⁷Lapa'kaeya mono kemo'a inake nehe 'Aole ve'kala'mokani mako'ke kate hisa'ana ana'kaeya kemo'a lamake huke.' nehe. ¹⁸Nakaeya nakai'ni ke hu'na fole ne'aukeno hunateke'na e'noa afo'nimo'a ani kava huno nakaeyafe huno fole ne'aiye." nehe. ¹⁹Nehike'a ani ke afite'a

akaeyafe inake hu'a afikae “Afo'kamo'a hanate mai'ne?” hu'a afikakeno Yisasi'a inake he “Lapa'kaeya nakaeya o'nake'nisayana Afo'nimo'ae ani kava hutapa o'ake'nae. Nakaeya nake'nininana Afo'nimo'ae ani kava hutapa ake'ninine.”

²⁰Yisasi'a mani ke ala mono nopi amuse ya ne'malaya aupalika mai'nenano ani ke alino apaya neheanaki akai'a falisea kana'a va'yi ohu'nea yafe mako ve'kamo'a akaeya avaleno nofi huo'ate'ne.

Yisasi'a “Visoa koteka o'ukae.” nehe.

²¹Huo'ate'nikeno Yisasi'a eteno mako'ae inake hu'ne “Nakaeya ako ukoanaketapa nakaeyafe kahau akaya'maki lapa'kaitapi hao'otake yatapi o'atalekayanakeno hane'nisiketapa falikayanaketapa nakaeya visoa katena lapa'kaeya o'ukae.” nehe. ²²Nehike'a Yuta vaya'moki inake hae “Nakaeya visoa katena lapa'kaeya o'ukae hea kemo aepa'a akai'a akufa haesikeno falisea yafe nehifi?” hu'a nehae. ²³Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Lapa'kaeya afetekati e'naya'maki nakaeya hanafakati e'noe. Lapa'kaeya ma mopafati e'naya'maki nakaeya ma mopafati o'me'noe. ²⁴Ina yafe lapa'kaeya lahapapai'noe 'Lapa'kaitapi hao'otake yatapi o'ataletapa hane'nisiketapa falikae.’ hu'noe. ‘Nakaeya ma ve'ka mai'noe.’ hu'noa ke lapa'kaeya afitapa lapaipafi o'malesayana hao'otake yatapi o'atalesakeno hane'nisiketapa falikae.” nehe. ²⁵Nehike'a inake hu'a nehae “Kakaeya nalakae?” hu'a afikakeno Yisasi'a inake he “Lapa'kaeya hokote'na lahapapai'noa ve'ka mai'noe. ²⁶Lusi ke lapa'kaeyafe kake hulapate'na ali'na fa'ko hulapatesoa ke hane'nea'maki nakaeya hunateke'na e'noa ve'kamo'a lamake ke'ake hu'nea ve'ka mai'neanake'na akaeyatekati afi'noa ke ma mopafi vaya lahapane'pauve.” nehe.

²⁷Ani ke Afo'amofe nehea'maki apa'kaeya afi'a aepa ali'a o'afi'nae. ²⁸O'afi'naya yafe Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne lapa'kaeya yofo yosale alitapa asaka hisayana nakaeya ani ve'ka mai'noa yafe afitapa alakepa hukae. Ani afina ma ya afikae nakaeya nakai'ni nakesafati mako'ke yana ohu'noa'maki afo'nimo hu'nea ke'ake nehoanaketapa afikae. ²⁹Nakaeya hunate'nea ve'ka nakaeya'ae lo'kano mai'nenano mi'ko afina akai'a amuse hea kava nehoa yafe nakaeya o'natale'ne.” nehe. ³⁰Nehike'a lusi vaya'moki Yisasi'a hea ke afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa nehae.

“A'va kate mai'naya vaya mai'nae.” nehe.

³¹Yisasi'a afi'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya Yuta vaya'aife Yisasi'a inake he “Lapa'kaeya nakaeya ke mi'ko afina a'kame malesayana nakaeya ke ne'afea anaka maikae. ³²Nakaeya lamake hoa ke afitapa alakepa hutapa afisakeno ani lamake kemo'a lapa'kaeyapi

kana lahapau'nea yana nofi hulapate'naya yana hano hisiketapa afa'a a'va kate mai'naya vava maikae.” nehe. ³³Nehike'a ke'ale inake hu'a hapai'nae “Lakaeya Epalahamu nofi vava mai'nonanaketa mako vava'moki nofi huolate'naketa miya o'ali ali'yana o'ali'nona'maki na'ya hike'ka lakaeyafe ‘Nofi hulapate'naya yafe miya o'ali ali'yapi ne'maiya ya hano hinaketapa meni a'va kate mai'naya vava'kana hutapa maikae.’ hu'ka nehane?” hu'a afine'kae. ³⁴Afine'kakeno Yisasi'a inake he “Alaki lamake hu'na lahapane'pauve mi'ko vava hao'otake kava alo hisayana hao'otake yatapimo'a nofi hulapate'niketapa miya o'ali ali'ya ne'alea vava mai'nae. ³⁵Afa'a miya o'ali ali'ya ve'ka mako afamo'ae akola lo'kano o'maikaemaki alite'nisea mafa'ne'amo'ke akola ani afamo'ae maika. ³⁶Anumaya Koti mafa'ne'amo'a hao'otake ya'mo'a lapatafa hu'nea yana alino atale'niseana afa'a meni a'va kate maiyo huno hulapate'nisiketapaena ako alaki alino atale'nea yafe mako'ae ani ali'yana o'alikae. ³⁷Nakaeya ako afi'noe lapa'kaeya Epalahamu nofi vava mai'naya'maki nakaeya hoa ke afitapa lapaipafi o'male'naya yafe nahakefe nehae. ³⁸Nakaeya afo'nimo'a naveli'nea kava'ake lahapane'pauva'maki lapa'kaeya lapa'kaitapi afotapimo lahapapai'nea kava nehae.” nehe.

Yisasi'a inake nehe “Lapa'kaeya afotapimo'a Sata'ae.” nehe.

³⁹Yisasi'ne inake hae “Afortimo'a Epalahamu'ae.” hu'a hakeno “Lapa'kaeya Epalahamu mafa'ne mai'nininana akaeya hu'nisea akufa kava alo hinine. ⁴⁰Alo hinina'maki meni nakaeya afo'nimotekati lamake'ake ke afi'noa ke lahapapai'noa ve'ka nahaesaya kava nehae. Epalahamu'a ina akufa kavana ohu'neane. ⁴¹Lapa'kaeya afotapimo kava nehae.” huno hike'a apa'kaeya inake hu'a nehae “Itatimo'a kumai heno uneno nehuno ali olate'niki lakaeya mako'ke'ake afortimo'a Anumaya Koti'a akai'ake mai'ne.” hu'a nehae.

⁴²⁻⁴³Nehakeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake he “Anumaya Koti'a afotapimo'a mai'nininana nakaeyafe lahapau lapayamopafati lahapainine. Nakaeya Anumaya Koti mafa'ne akaeyatekati e'noanake'na nakai'ni nakesafati o'me'noanake'na Anumaya Koti'a hunateke'na e'noa'maki na'ya hiketapa ke hoa ke afitapa alakepa nohae. Lapa'kaeya o'afimo hu'naya yafenaketapa nakaeya ke o'afi'nae.

⁴⁴Lapa'kaeya afotapimo'a Sata'a alilapateketapa afotapimo haisea kava hutapa a'kame malekefe nehae. Hokoteno aepa hu'neatekati vava hapaeke'a fali'naya ve'kae. Ani ve'ka lamake ke aipafi o'male ve'ka mi'ko afina hao'otake kate uneno nehea ve'ka mai'ne. Havike hiseana mi'ko afina aepa'akeno alaki ani kava nehea kava nehe. Ani ve'ka Sata'a havike'ake ve'kakeno mi'ko havikemo afo'amo mai'ne. ⁴⁵Mai'nea yafe nakaeya lapa'kaeya lamake ke lahapane'pauva yafe ke afitapa lapaipafi no'malae.

⁴⁶Hana ve'kamoka ne'nake'ka nakaeyafe 'Hao'otake ya'ka hane'ne.' hu'ka hukane? Nakaeya lamake ke lahapapai'noa'maki na'ya hiketapa nakaeyafe afitapa lapaipa no'name? ⁴⁷Mako vaya Anumaya Koti mafa'neyaka mai'ne'a Anumaya Koti ke ne'afea'maki lapa'kaeya Anumaya Koti mafa'neyaka o'mai'naya yafenaketapa nakaeya ke no'afe."

"Epalahamu'a fole o'ai'nea afina nakaeya mai'noe." hu'ne.

⁴⁸Yuta vaya'moki ke anona'ale Yisasife inake hu'a nehae "Lakaeya lamake nehune kakaeyafe Samelia ve'ka mai'nanana Sata afe kaipafi mai'ne huta lamake hu'none." hu'a nehae. ⁴⁹Nehakeno Yisasi'a inake hu'ne "Nakaeyapi Sata afe o'mai'nea'maki nakaeya Afo'nimo aki ali'na asaka nehoma'maki lapa'kaeya nakaeya naki alitapa asaka nohae. ⁵⁰Alitapa asaka nohaya'maki naki ali'a asaka hisaya vayafe nakaeya kahau no'aova'maki mako'ke ve'kamo'a vaya'moki naki ali'a asaka hisaya yafe nehaiye. Ani ve'ka Anumaya Koti'akeno akaeya kake hupate ve'ka mai'ne.

⁵¹Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya ke a'kame malesea'mo'a alaki ofalike." nehe. ⁵²Nehike'a Yuta vaya'moki akaeyafe inake nehae "Ani ke nehanaketa lakaeya afunana kakaeya kaipafi Sata afe mai'ne. Epalahamu'ae a'ke'ainaka Anumaya Koti aune vaya'ae fali'naya'maki kakaeya 'Nakaeya ke a'kame malesaya'moki ofalika.' hu'ka nehape? ⁵³Kakaeya lakinakomona Epalahamuna akase'noa ve'ka mai'noe hu'ka nehape? Epalahamu fali'nike'a Anumaya Koti aune vaya'ae fali'nae. Kakaeya hana ve'ka mai'noe hu'ka nehane?" hu'a nehae.

⁵⁴Nehakeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeya naki'ni'a ali'na asaka hisoana afa ya'kana hu'ka'ake'a maki Afo'nimo'a nakaeya naki alino asaka nehiketapa lapa'kaeya ani ve'kae 'Anumaya Kotitimo mai'ne.' hutapa nehae. ⁵⁵Nehaya'maki lapa'kaeya akaeya o'aketafa hu'nae. Nakaeya akaeya ako ake'noe. Nakaeya 'Akaeyafe o'ake'noe.' hu'nininana lapa'kaeya haya kava hu'na havike'ake ve'ka mai'ninina'maki nakaeya ako akaeya ake'ne'na akaeya ke a'kame ne'maloe. ⁵⁶Epalahamu'a lapa'kinakomo'a nakaeyafe inake hu'ne 'Nakaeya akaeya ma mopale va'yi hisea afina akekaue.' huno amuse huteno aketeno mako'ae amuse hu'ne." nehe. ⁵⁷Nehike'a Yuta vaya'moki akaeyafe inake nehae "Kakaeya aole ve'kala'mokani anaiya anaya hano huteno mako ve'kamo ayatala'a hano hea kafu (50 kafu) ohu'ne'ka vayatama o'mai'nana'maki Epalahamuna kakaeya ake'nape?" hu'a nehae. ⁵⁸Nehakeno Yisasi'a inake nehe "Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve Epalahamuna ali o'ate'nea afina nakaeya hokote'na ko'ku'napaka mai'noane." nehe. ⁵⁹Ani ke hea yafe yafa kayo ali'a asaka hu'a Yisasina hakefe nehakeno Yisasi'a fala'kino apataleno Anumaya Koti aki ali'a asaka nehaya nopakati ma'aileka u'ne.

Yisasi'a aulaka fali ka'nea ve'ka alino kanale hute'ne.

9 ¹Yisasi'a kateka ne'uno mako ve'ka ita'amo'a hae alitea afina aulaka fali ka'nea ve'ka ake'ne. ²Ake'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hu'a afine'kae “Ali'ka apaya nehana Nenao nala'a hao'otake kava hu'nea ya'mo'a mani ve'kamo aulaka fali ka'ne? Akai'afi ita afo'ala'mokani hao'otake kava ha'a ya'mo'a ani aulaka fali ka'ne?” hu'a afine'kae.

³Afine'kakeno Yisasi'a inake he “Ani ve'ka ita afo'ala'mokani'ae akai'a'ae hao'otake kava hu'naya ya'mo'a ani aulaka fali o'ka'nea'maki Anumaya Koti'a lo'kiya'amo'a alino kanale hutesike'a mi'ko vaya'moki akesaya yafe aulaka fali ka'ne. ⁴Meni kotino hale'nisea'ae'ke hunate'nea ve'kamo ali'yana alike alike huta maisune. Hani kiseana mako ve'kamo'a ali'yana o'alike. ⁵Meni nakaeya ma mopale mai'noa afinana nakaeya ma mopafi a'na halesoa ve'ka mai'noe.”

⁶Inake nehuno avaitu'na mopafi heteno mopa'ae avaitu'na'ae alino maleno akunaku huteno ani mopa alino kalifateno aulaka fali ka'nea ve'kamo aulakale maletene. ⁷Maleteteno inake huno hapai'ne “Kakaeya Siloamu li kotute u'ka kaukosa sese hute'ka ete'ka eno.” nehe. Nehikeno uno li faleteno eteno ne'ekeno aulakamo'a kanale hikeno ne'ake. Ani li kotu'mo aki'a lakaeya kefati make huta aki akaune “Hute'ne.” huta akaune.

⁸Eke'a kuma'ale vaya'ae mi'ko afina mani ve'ka aulaka fali ka'nea kanafi moni au'kaya huno “Moni nameo nameo.” nehike'a ake'naya vaya'moki'ae inake hu'a hu'nae “Ani ve'kamo'a mi'ko afina felu mai'nenono moni au'kaya nehea ve'kafi alu ve'kae?” hu'a nehae. ⁹Nehake'a mako'amoki “Ani ve'kae.” nehake'a mako'amoki “Fate ve'ka ani akufa ve'kae.” hakeno akai'a “Nakaeya ani ve'ka mai'noe.” hu'ne. ¹⁰Nehike'a mi'ko vaya'moki afine'kae “Hana'ya hanakeno kaulakamo'a kanale hukate'ne?” hu'a nehae. ¹¹Nehakeno inake nehe “Mako ve'ka Yisasi'ae hu'a aki ne'aya ve'kamo'a hapa alino kalifateno alino naulakale malenateteno ‘Siloamu li kotuteka u'ka li falo.’ hike'na u'na li nefalokeno naulakamo'a haleke'na ake'noe.” nehe. ¹²Nehike'a ani vaya'moki “Hanate ani ve'ka mai'ne?” hu'a hakeno “Nakaeya o'ake'noe.” hu'ne.

Falasi mono ke ne'afea vaya'moki aulaka alino kanale hute'nea ve'ka afine'kae.

¹³Ani kava hakeno Falasi mono ke ne'afea vaya'aiteka aulaka fali ka'neapati aulaka eteno ake'nea ve'ka avaleli'a u'nae. ¹⁴Yisasi'a hapa alino kalifateno ani ve'kamo aulaka alino kanale hute'nea kana Sapati afinane. ¹⁵Falasi mono ke ne'afea vaya inake hu'a afine'kae “Hana'ya hanakeno kaulakamo'a kanale hukate'ne?” hu'a hakeno “Hapa alino

kalifateno naulakale maleteke'na u'na li falokeno naulakamo'a haleke'na meni ne'akoe.” nehe. ¹⁶Nehike'a mako Falasi mono ke ne'afea vaya'moki “Ani kava hu'nea ve'ka Sapati kana a'kame no'malea yafe Anumaya Koti'a ani ve'ka hutekeno o'me'ne.” hu'a nehake'a mako vaya'moki inake hae “Hana kava huno hao'otake kava nehisea ve'kamo'a ina akufa kava huno o'ake'naya avame ya hu lo'kiya kavana alo hininine?” hu'a nehake'a ani afina aolefi ali'a fa'ko fa'ka hu'nae.

¹⁷Ina kava hake'a aulaka fali ka'nea ve'kaena ete'a inake hu'a afine'kae “Ani kaulaka alino kanale hukate'nea ve'kaena na'yane ke nehane?” hu'a hakeno inake he “Anumaya Koti aune ve'ka mai'ne hu'na nehoe.” nehe. ¹⁸Nehike'a Yuta vaya'moki ani ve'ka aulaka fali ka'nea ve'kamaki meni aulakamo'a ako kanale he hu'a haya ke ake'atike nehe hu'a ani ke afi'a apaipafi o'male'nae. Apaipafi o'male'a ani aulaka fali ka'nea ve'kamo ita afo'amokanife ke hute'a anafikake'ana hapapai'ake'a ani ke afi'nae.

¹⁹Ita afo'amokanife inake hu'a anafine'kae “Ma ve'ka alite'na'a afinana aulaka fali ka'nea mafa'netani mai'nife? Hana kava hikeno meni aulakamo'a kanale hikeno ne'ake?” hu'a anafine'kae. ²⁰⁻²¹Anafine'kake'ana ita afo'ala'mokani inake hu'na'ae “La'akaeya ake'no'ana mani ve'ka la'akaiti mafa'ne mai'ne. Ita'amo'a aliteateka aulaka fali ka'nea mafa'ne alite'nea'a ako ake'no'a'maki hana'ya huno aulaka kanale hikeno ake'nea'a o'ake'no'ae. Hana ve'kamo'a ani aulaka alino kanale hute'nifi o'ake'no'aki akai'ake ke hutapa afikekena'ao. Alopa ve'ka mai'neanakeno akai'a lahapapaike.” hu'ana neha'ae. ²²⁻²³Ita afo'ala'mokani Yuta vaya'aife koli nehu'ana ani ke hu'na'ae. Yuta vaya'moki ako mako ke hu'a lo'kiya vaimalete'a inake hu'nae “Mako ve'kamoka Yisasife 'Anumaya Koti'a lakufa alino katiseafe hute'nea ve'ka mai'ne.’ hisana ve'ka akola mono nopati avaleta ma'aileka atalekaune.” hu'naya ke koli neha'ae. Inani aepaleti “Alopa ve'ka mai'niki akai'a afikekeno'a lahapapaino.” hu'ana neha'ae.

²⁴Mako'ae aulaka fali ka'nea ve'kae ke hute'a inake hu'nae “Kakaeya Anumaya Koti aulakale alaki lamake nehu'ka Anumaya Koti aki ali'ka asaka ho. Akonana ani ve'ka hao'otake kava nehea ve'kae.” hu'a nehae. ²⁵Nehakeno inake huno nehe “Nakaeya o'ake'noe akaeya hao'otake kava nehea nepi nohea nepi hu'na o'ake'noa'maki mako'ke ya'ake ake'noana hokoteno naulaka'ni fali ka'nea'maki meni naulaka'ni alino kanale hike'na ne'akoe. Ina ya'ake ake'noe.” nehe. ²⁶Nehike'a inake hu'a afine'kae “Hana kava hukate'ne? Hana'ya huno kaulaka alino kanale hukate'ne?” hu'a afine'kae. ²⁷Afine'kakeno inake huno hapa'nepaiye “Nakaeya ako hokote'na lahapapai'noa'maki lapa'kaeya ke'ni'a no'afe. Na'ya hiketapa etetapa halate nafine'kae? Lapa'kaeya'ae etetapa akaeya ke ne'afea vaya maikefe nehafe?” nehe.

²⁸Nehike'a apa'kaeya kamuke ne'ama'ki'a inake nehae “Kakaeya'ke Yisasi ke ne'afina ve'ka mai'nana'maki lakaeya Mosese ke ne'afuna vaya

hai mai'none. ²⁹Anumaya Koti'a Mosese ke hapai'nea'a lakaeya ako afi'nonaki inani ve'ka hanatekati e'nifi lakaeya o'ake'none.” hu'a nehae.

³⁰Nehakeno aulaka fali ka'nea ve'kamo'a inake nehe “Inani kavana alaki fate akufa kava nehae. Lapa'kaeya va'yi hu'nea ka'a o'ake'naya'maki ani ve'kamo'a naulaka alino kanale hunate'ne. ³¹Lakaeya ako afi'none Anumaya Koti'a havi vava'ai ke no'afea'maki mako vava'moki Anumaya Kotife amuse hu'a aki ali'a asaka hisaya vayana Anumaya Koti'a nehaya kava hisaya vava mai'nisayana Anumaya Koti'a ke'api afike. ³²A'ke'ainaka ma mopa aepa faino alo hu'nea kanaleti haneme eno meni mai'nona kanale mako ve'ka ita'amo'a aliteateka aulaka fali ka'nea ve'ka mai'nikeno ‘Mako ve'kamo'a aulaka alino kanale hute'ne.’ hu'a hu'naya ke mako o'male'nike'a o'afi'nayane. ³³Inaki Anumaya Koti'a mani ve'ka hu o'ate'nininana mako lo'kiya kavana akaeya alo ohinine.” nehe. ³⁴Nehike'a akaeyafe inake hu'nae “Kakaeya ma mopafi hao'otake ya hane'nea yapati ita'kamo'a alikateke'ka e'nana'maki lakaeya meni ali'ka laya hukefe nehape?” hu'a nehae. Ani ke hute'a mono nopati ma'aileka avale'a yaka hutale'nae.

Yisasife afino aipafi male'ne.

³⁵Yaka hutale'nakeno Yisasi'a ani ke afiteno ani avale'a yaka hutale'naya ve'ka aketeno inake he “Kakaeya ko'ku'napakati e'nea ve'ka vava'mo alite'nea ve'kaena afi'ka kaipafi ne'malape?” huno afine'ke. ³⁶Afine'kekeno ani ve'kamo'a inake he “Amuse'ka nehuki ani ve'ka nala'ae? Nahapaisanake'na ani ve'kaena afi'na naipafi malekauve.” nehe. ³⁷Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Kakaeya ani ve'ka ako ake'nane. Ani ve'ka'ae meni kake neha'ae.” nehe. ³⁸Nehikeno ani ve'kamo'a inake nehe “Anumaya'nimoka meni kakaeyafe afi'na naipafi ne'maloe.” nehuno amuse huno akaeyate ale'ya alo ano alino soso hune'ate. ³⁹Yisasi'a inake he “Nakaeya ma mopale vava ali'na fa'ko fa'ka hu'na kake hupatesoa yafe e'noe. Ali'na fa'ko hisuke'a apaulaka fali ka'nea vava'moki apaulaka kanale hupatesike'a akekae. Akesakeno apaulaka ne'akesaya vayana eteno fali kakaiye.” nehe. ⁴⁰Nehike'a mako Falasi mono ke ne'afea vava haute mai'ne'a ani hea ke afite'a akaeyafe inake hu'a afine'kae “Lakaeya'aefe lapaulaka fali ka'ne hu'ka nehape?” hu'a afine'kae. ⁴¹Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Lapaulakamo'a fali ka'nininana Anumaya Koti'a ‘Hao'otake yatapi hane'ne.’ huno ohinina'maki lapa'kaeya ‘Laulakamo'a haleketa kanale huta ake'none.’ hutapa nehaya yafe hao'otake yatapi hane'ne.”

Sipi sipimo ke hapa'nepaiye.

10 ¹Yisasi'a inake nehe “Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako vava'moki sipi sipimo keki'ya kipateti o'u'a keki'ya afafafati

hale'a haisaya vayana kumaya vava mai'nae. ²Mai'naya'maki kipateti haino nefalea ve'ka sipi sipile ne'yakaiya ve'ka mai'ne. ³Kipate ne'yakaiya ve'kamo'a akaeya aketeno kita ya'kitekeno kipateti haino nefaleke'a sipi sipiyakamoki akele afi'nayanakeno akai'a sipi sipimoki apa'ki hanete hanete hu'neanakeno apa'ki ano makoteka makoteka nehuno apavaleno ma'ailaka nelave. ⁴Apavaleno ma'ailaka ne'uno uno hokoteno ne'vike'a sipi sipimoki a'kame ne'vae. Ani ve'kamo akele afi'nayanake'a a'kame ne'vae. ⁵A'kame ne'vaya'maki o'ake'naya vava'moki a'kame o'ukae. Ani ve'kamo akele o'afi'naya yafenake'a apaune he'a aluleka ukae.” nehe. ⁶Yisasi'a ani avoya ke hapapai'nea'maki apa'kaeya afi'a alakepa hu'a o'afi'nae.

“Kanale sipi sipi afule kava ve'ka mai'noe.” nehe.

⁷O'afi'naya'maki Yisasi'a eteno halate inake hu'ne “Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya sipi sipimoki haisaya kipa mai'noe. ⁸Mai'noke'a mako vava hokote'a e'naya vayana kumaya'ya nehu'a vava nehapaya vava e'naya'maki sipi sipiyakamoki ani vava'ai apa'ke o'afi'nae. ⁹Nakai'nike kipa mai'noe. Mako vava'mokitapa nakaeyapi etapa falesake'na lapa'ku lapame ali'na katisuketapa uteta nehutapa nesaya ya alikae. ¹⁰Kumaya ve'kamo'a kumaya'ya nehuno vava neheno alino haviya hu'kefe ne'ea'maki nakaeya kanale lapavamu lapamikefe e'noe. Akola hano ohu lapavamu lapamisukeno ani avamu'mo'a lapaipafi havaitekaiye.”

¹¹Yisasi'a inake nehe “Nakaeya kanale sipi sipile kava ve'kamo'na sipi sipi anaka'nimoki apa'ku apame ali'na katisoa yafe falikoe. ¹²Mako ve'ka sipi sipimo afo'amo o'mai'nea'maki miyatefe'ke ali'ya ne'alino kava yakai'nisikeno mako afela kala ne'eseana atale ne'maleno aune hesikeno ani afela kalamo'a sipi sipi anakana hapafaino hapalitata hisike'a apaune he'a u'e'a hukae. ¹³Na'yafene ani sipi sipile kava ve'kamo'a akaeya miya alisea yafe'ke akesa afiteno ‘Sipi sipiyaka'ni mai'nae.’ huno akesa o'afino ataleno aune heno u'ne. ¹⁴⁻¹⁵Nakaeya sipi sipile kanale kava ve'ka mai'noe. Mai'ne'na mi'ko afu anaka'ni apa'ke'noke'a afu anaka'nimoki nakaeya'ae ako nake'a aeto hu'nae. Afo'nimo'a akai'a aipa nami'nike'na nakaeya'ae naipa ami'noe. Ani kava hu'noa kava hu'a sipi sipiyaka'nimoki apaipa ne'namike'na nakaeya'ae naipa apami'noe. Nakaeya sipi sipi afuyaka'nimoki apa'ku apame ali'na katisoa yafe falikoe. ¹⁶Mako sipi sipiyaka'ni apaote ma'ailaka mai'ne'a keki'ya veko'nifi o'mai'nayanake'na ani afuyaka'ni apavale'na esoana nakaeya nake afisake'na mako'ke'ake sipi sipi afu anaka'ni maisake'na mako'ke'mo'na sipi sipi afu anaka'aite kava ve'ka maikoe.

¹⁷‘Nakaeya afa'a falikoe.’ hu'na hoa ke Afo'nimo'a hau ayamopafati lusiya huno nakaeyafe nehaye. Navamuna eteno namisike'na hetisoa yafenake'na navamuna afa'a atalekauve hu'na nehoe. ¹⁸Mako vava'moki

navamuna naha'ofalekaya'maki nakai'ni nakesafati navamuna atalekauve. Navamu'ni'a atalesoa lo'kiya'ni hane'neanake'na navamuna atalete'na ete'na alisoa lo'kiya'ni hane'ne. Ani kava hisoa ke Afo'nimo'a nahapaike'na afi'noa ke hane'ne.” hu'ne.

¹⁹Inake huno hea yafe Yuta vaya'moki aolefi ali'a fa'ko hu'nae. ²⁰Nesu vaya'moki inake nehae “Sata afe akaeya aipafi mai'nikeno anekinaki nehiki na'ya hiketapa akaeya ke ne'afe.” hu'a nehae. ²¹Nehake'a mako vaya'moki inake hu'a hae “Sata afe'mo'a aipafi mai'nininana ma akufa ke ohinine. Sata afe'mo'a aulaka fali ka'nea ve'ka alino halai huteninipe?” hu'a apafine'kae.

Yisasife “Aote'ya'ae.” hu'a nehae.

²²⁻²³A'ke'ainaka mono no kimalet'e'a kita ya'ki'naya kanae apa'kesa afi'a amuse nehaya emu Yelusalemu ki'nae. Kitakeno ani lanitani kana Yisasi'a Anumaya Koti nopi mai'nenno yasi ne'alea no Solomoni'a ano analakimale'nea aupalika uneno nehe. ²⁴Nehike'a mi'ko Yuta vaya'moki e'a Yisasi mai'nea yate mai'a veko hu'a mai'ne'a inake hae “Laipa lakesamo'a aolefi aolefi nehuno kana'ake nehiki na yu lakaeya laipa lakesa ali'ka kanale hulatekane? Meni kakaeya Anumaya Koti'a hukateke'ka e'nana ve'ka mai'nisanana lamake hu'ka fole ai'ka lahapaiyo.” hu'a nehae. ²⁵⁻²⁶Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Nakaeya ako lahapapai'noa'maki nakaeyafe afitapa lapaipafi no'malae. Afo'nimo nami'nea lo'kiyaleti ali'noa ali'yana nakaeya naki lapaveli'ne. Nakaeya ani Anumaya Koti'a hunateke'na e'noa ve'ka mai'noa yafe lahapapai'nea'maki lapa'kaeya nakaeya sipi sipi anaka o'mai'naya yafe afitapa lapaipafi no'malae.

²⁷No'malaya'maki nakaeya sipi sipiyakamoki nakaeya nakele afite'a na'kame ne'malake'na nakaeya apa'kaeya ako apa'ke'noe. ²⁸Apa'kete'na maike maike hu apavamuna ako apami'noanake'a ofalika. Nakaeya nayapi ako mai'nayanakeno mako ve'kamo'a eno apavayu ohuke. ²⁹Afo'nimo'a ani sipi sipi anaka nami'nea ve'kakeno mi'ko yana apa'kase'nea ve'ka mai'nea yafe alu ve'kamo'a afo'nimo ayapatina ha'ofalekaiye. ³⁰Afo'nimo'ae nakaeya'ae mako'ke'ake mai'no'ae.” nehe.

³¹Nehike'a Yuta vaya'moki mako'ae yafa kayo ali'a asaka hu'a halate amakikefe nehae. ³²Nehakeno Yisasi'a inake he “Nakaeya mi'ko afo'nimo nami'nea kanale kavana lapa'kaeya lapaulakale alo hu'na lapaveli'noa'maki hana kava hu'noa yafe nakaeya yafa kayoteti nahakefe nehae?” huno apafine'ke. ³³Apafine'keke'a “Kanale ya hu'nana yafe yafa kayoteti o'kahakauna'maki kakaeya ma mopafi afa'a vayatafa'mokamaki 'Nakaeya Anumaya Koti'na mai'noe.' nehu'ka Anumaya Kotife hu'ka haviya hutana yafe yafa kayoteti kahakefe nehune.” hu'a nehae.

³⁴Nehakeno Yisasi'a inake he “Lapa'kaitapi mono ke kamale'nea kemo'a inake hu'ne

Anumaya Koti'a inake he 'Lapa'kaitapi koti'kana vaya mai'nae.' nehe hu'a kamale'nayane.

³⁵⁻³⁶ Ani Anumaya Koti ke kamale'naya ke haneke haneke huno lamake ke'ake huke. A'ke'ainaka Anumaya Koti kemo'a ani vaya'aite uno ako hapa'nepaiya vayafe 'Koti'kana vaya mai'nae.' huno hu'niseana nakaeya Afo'nimo'a 'Naha'ye hea ve'ka mai'nane.' huno hunateke'na ma mopafina e'noki na'ya hiketapa 'Nakaeyafe nakaeya Anumaya Koti mafa'ne'amo'nae.' hu'na hoa ke 'Anumaya Kotife hu'ka haviya hu ne'atane.' hutapa nakaeyafe nehae? ³⁷⁻³⁸ Nakaeya Afo'nimo ali'ya o'alininana nakaeyafe afitapa lapaipafi o'malesayana kanale kava hanina'maki nakaeya ani ali'ya ali'nisoana nakaeya ke afitapa lapaipafi 'O'malesune.' hutapaena nakaeya ali'yafe afitapa lapaipafi maleo. Ani kava hisayana Afo'nimo'a nakaeya'ae maike'na nakaeya ani kava hu'na akaeya'ae mai'noa ke afitapa alakepa hutapa afikae." nehe.

³⁹ Nehike'a mako'ae nofi hutekefe atafa hukefe hu'naya'maki apataleno u'ne. ⁴⁰ Ne'uno Yisasi'a eteno Yotani li la'ka heno Yoni'a li falepate'nea aupalika uno mai'ne. ⁴¹ Mai'nike'a nesu vaya akaeyate ne'e'a inake hae "Yoni'a o'ake'nona avame ya hu lo'kiya ali'yana o'ali'nea'maki ma ve'ka mi'ko hu'nea kemo'a alaki lamake ke'ake hu'ne." hu'a nehae. ⁴² Mi'ko e'naya vaya'moki Yisasi'afi'ne afitapa male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'nae.

Lasalasi'a ako fali'ne.

11 ¹ Mako ve'kamo aki'a Lasalasi'a kali ali'ne. Ani ve'ka'ae asa'amo'a Mata'ae akana'amo'a Malia'ae Petani ne'maiya kumane. ² Malia'a mako afina mana'ake masaveteti Yisasi aiyale faleteteno ayo'kaleti ano kalopate'nea a'mafa'ne. Ani a'mafa'nemo asa'amo'a Lasalasi'a kali ali'ne. ³ Kali ali'nike'ana ani aole anu'kanala'mokani Yisasi'teka mako ve'ka huta'akeno uno inake nehe "Anumayamoka kakaeya kahau kayamopafati lusiya huno ne'kahaiya ve'ka kali ali'ne." nehe. ⁴ Nehikeno Yisasi'a ani ke ne'afino inake he "Lasalasi'a kali ali'nea'maki falisea kali o'ali'niki ani kali Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yafe ali'ne. Ani kali Anumaya Koti mafa'nemo'a no'akaya lo'kiya kava hisike'a akete'a aki ali'a asaka hisaya yafe va'yi hu'ne." nehe.

⁵ Mata'ae akana'amo'ae Lasalasi'ae Yisasi'a ani anaka'aife aipafati lusiya huno nehahiya anakane. ⁶⁻⁷ Lusiya huno nehahiya anaka'maki Lasalasi'a kali ali'nea ke afiteno o'uno aole afina ani mai'nea kumate maiteno akaeya ke ne'afea vaya'aife inake nehe "Yutia koteka eteta visune." nehe. ⁸ Hike'a akaeya ke ne'afea vaya'moki inake hae "Ali'ka apaya nehana ve'ka Yuta vaya'moki yafa kayoteti ali'a kamakikefe hu'naya koteka meni kakaeya halate ete'ka ani koteka ukefe nehape?" hu'a afike'nae. ⁹⁻¹⁰ Afikakeno Yisasi'a akai'a mani mopale mai'nea kana'a

hano ohu'nea yafe avoya ke nehuno inake he “Natepati ano hale'nea ya'mo'a ano hale'nikeno une netife? Mako ve'ka natena vailino ohakaiye. Ma mopale ano hale ya hane'nea yafenakeno ake'nea'maki hani'ainaka ano hale ya'a aku'ainaka o'male'nea yafenakeno uneno hiseana vailino hakaiye.” ¹¹ Yisasi'a ani ke huteno mako ke inake nehe “Lakaeya vayatimo'a Lasalasi'a havano mai'neanake'na nakaeya u'na ali'na hetitekefe uve.” hu'ne.

¹² Hike'a akaeya ke ne'afea anaka'moki inake hae “Anumayamoka akaeya afa'a havano mai'niseana kali'a kanale hutesikeno eteno hetike.” hu'a nehae. ¹³ Yisasi'a Lasalasi'a avoya ke nehuno ako fali'nea yafe “Havano mai'ne.” huno hea ke akaeya ke ne'afea anaka'moki o'afi'a “Afa'a havano mai'nikeno'ae nehe.” hu'a nehae. ¹⁴ Yisasi'a avoya ke ataleno huno fole aino inake he “Lasalasi'a ako fali'ne. ¹⁵ Lapa'kaeya nakaeyafe afitapa alakepa hutapa lamake hane hutapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a namisaya yafe o'mai'nokeno fali'nea yafe amuse nehuki meni akaeyateka viketao.” nehe. ¹⁶ Tomasi'a Yisasi ke ne'afea anaka'aife inake he “Viketao. Yisasi'ae makopi ne'visunake'a lahaesaketa makopi falisune.” nehe. Tomasi'ae aki lakaeya kefati aole mafa'ne ya hu'ne nehae.

“Maike maike hu apavamu apami ve'ka aepa'a mai'noe.” nehe.

¹⁷ Lasalasi'a aole'ae aole'ae kana kelifi kite'nakeno Yisasi'a uno va'yi hike'a kite'naya kana'ae hapaikeno afi'ne. ¹⁸⁻¹⁹ Yelusalemu kuma'mo haute (3 kilomita) Petani kumana hane'neanake'a ani yafe mi'ko Yuta vaya'moki Yelusalemuti Mata'ae Malia'ae anasa'animo'a fali'nea yafe hapautaki fotaki hunatekefe e'nae.

²⁰ E'nakeno Mata'a Yisasi'ae ne'e ke afiteno kateka uno fotu hu'na'a'maki Malia'a no'afi mai'ne. ²¹ Mai'nikeno Mata'a Yisasi'ae inake he “Anumayamoka kakaeya male mai'nininana nasa'nimo'a ofalinine. ²² Ofalinina'maki ako afi'noe meni kakaeya Anumaya Kotiteka mako yafe ke hu'ka afikesanana afa'a kamike.” nehe. ²³ Nehikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kasa'kamo'a avamu'a hano hu'nea'maki eteno avamu'a aliteno hetike.” nehe. ²⁴ Hikeno ani a'mafa'nemo'a inake he “He nakaeya ako afi'noe mi'ko ya hano hisea afina mi'ko vaya fali'nayapati hetisaya afina eteno avamu'a alike.” nehe.

²⁵ Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya fali'naya vayana apavale'na asaka hu'ne'na apavamu ne'apamoa ve'ka mai'noe. Nakaeya maike maike hu apavamu apami ya'mo aepa'a mai'noe. Mako vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi male'a apa'ku'a nami'a alakepa hisayana falite'a hetisayana akola maike maike apavamu afa'a alikae. ²⁶ Mako vaya'a mai'ne'a nakaeyafe afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a nami'a alakepa hu'naya vayana maike maike hukayanake'a ofalikae. Ma ke ako afi'ka alakepa hu'ka kaipafi male'nape?” huno afike'ne. ²⁷ Afikekeno ani

a'mafa'nemo'a inake he “He Anumaya'nimoka nakaeya ako afi'na naipafi malete'na naku'a kami'na alakepa hu'noe. Lamake nehae kakaeya Kalaisika Anumaya Koti mafa'ne mai'nane. Ma mopale eli'ka esana ve'ka mai'nane.” nehe.

Yisasi'a avi nele.

²⁸ Mata'a ani ke huteno eteno ne'uno akana'amona Maliafe sumi huno inake huno ha'nepaiye “Alino apaya nehea ve'ka eno mai'nenno kakaeyafe ke nehe.” hu'ne. ²⁹ Hikeno Malia'a ani ke afiteno makale'a hetino Yisasideka ne've. ³⁰ Ne'vea'maki Yisasi'a kumate va'yi ohuno Mata'ae fotu hu'na'a yate'ke mai'ne. ³¹ Mai'nike'a hanau hunatekefe e'naya Yuta vaya'moki Malia'ae nopi mai'nayateti Malia'a makale'a hetino kumateka vea yafe akete'a inake hu'a apa'kesa ne'afe “Vae Malia'a asa'amo kelileka uno avilekefe ne've.” hu'a a'kame u'nae.

³² U'nakeno Malia'a Yisasi mai'neateka uno aketeno aiyafi ape hu'nenno inake he “Anumayamoka kakaeya male mai'ninanana nasa'nimo'a ofalinine.” nehe. ³³ Nehikeno Yisasi'a Maliana akeana avi nelekeno akaeya'ae mai'naya Yuta vaya'moki ani kava hu'a avi nelakeno Yisasi aipamo'a haviya hu'ne.

³⁴ Aipamo'a haviya nehikeno apa'kaeyafe inake he “Hanate kite'nae?” huno hike'a “Anumayamoka e'ka ako.” hu'a nehae. ³⁵ Nehakeno Yisasi aulakafati aunu eli'ne'ne. ³⁶ Aunu eli'ne'eke'a Yuta vaya'moki inake hae “Akeo Lasalasife lusiya huno hau ayamopafati nehaiye.” hu'a nehae. ³⁷ Nehaya'maki mako vaya'moki inake hae “Mani ve'kamo'a mako aulaka fali ka'nea ve'kamo aulaka alino kanale aya'kete'nea'maki na kava hikeno Lasalasina ha'o'maekeno fali'ne?” hu'a nehae.

Lasalasi'a fali'neapati heti'ne.

³⁸ Yisasi aipamo'a mako'ae afino haviya huteno kite'naya kelileka u'ne. Ani keli yafa kapi kite'naya keli ala yafateti keli avayalena ai'a ati kamale'nae. ³⁹ Ati kamale'nakeno Yisasi'a inake he “Ani keli avayaleti yafana alitapa ataleo.” huno hikeno Mata'a fali'nea ve'kamo asa'amo'a inake nehe “Anumaya'nimoka ani ve'ka kitonakeno aole'ae aole'ae kana kelifi mai'nea ve'kakeno hi'mana'ake huke.” nehe. ⁴⁰ Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Nakaeya mako ke ako kahapai'nofe? Inake hu'na ako kahapai'noe 'Kakaeya nakaeyafe lamake nehane hu'ka afi'ka kaipafi male'ka kaku'a nami'ka alakepa hisanana Anumaya Koti aki ali'a asaka hisaya yana no'akaya lo'kiya ya akekane.’ hu'na kahapai'noe.” nehe.

⁴¹ Ani yafana ali'a ataletakeno Yisasi'a hanafaka ne'akeno inake he “Afo'nimoka amuse'ka nehuki kafikesoa ke ako afi'nane. ⁴² Afi'nanake'na nakaeya afoana mi'ko afina kafine'koa ke ne'afinaki afa'a manile mai'naya vaya'moki kakaeya hunate'nanake'na e'noa ke lamake hane

hu'a afi'a apaipafi malesaya yafe kafine'koe.” nehe. ⁴³Ani ke huteno ala kekefafati inake he “Lasalasika hatilaveo.” nehe. ⁴⁴Nehikeno fali'nea ve'ka hetino eke'a aiya aya aukosafi'ae kenaleti hayate'naya ve'ka ekeno Yisasi'a apa'kaeyafe inake huno hapapai'ne “Kalu hetapa atalekeno vino.” nehe.

Yisasina haesaya ke nehae.

⁴⁵Nehike'a mi'ko Yuta vaya Malia'ae e'a mai'naya vaya'moki Yisasi'a hea kava akete'a apaipafi malete'a apa'ku'a ami'a alakepa nehae. ⁴⁶Apa'ku'a ami'a alakepa hu'naya'maki mako vaya atale'a Falasi mono ke ne'afea vaya mai'nayateka u'a Yisasi'a hea kavafe hapapai'ne. ⁴⁷⁻⁴⁸Hapapaike'a Falasi mono ke ne'afea vaya'ae ala mono nopi kava vaya'ae “Kanisole vayate kake hukune.” hu'a hapapai'nake'a inake hu'a nehae “Mani ve'ka lusiya huno o'ake'naya avame'ya hu lo'kiya kava nehuno ani kava neheanaketa hana'ya hukune? Afa'a atale'nisunakeno mi'ko afina ani kava'ake hisike'apaena mi'ko vaya'moki akaeyafe lamake he hu'a afi'a apaipafi male'a apa'ku'a ami'a alakepa hu'a amikae. Amisake'a Lomu vaya'moki kame hulatekefe e'a mani kumate mi'ko ya ala mono no'ae ali'a kapele ne'atale'a mi'ko koteka vayati'ae hapakae.” hu'a nehae.

⁴⁹Nehakeno Kaiyafasi'a ani kafufina ala mono nopi ala kava ve'kamo'a ani vayapati hetino make he “Lapa'kaeya mako'ke ke no'afe. ⁵⁰Lapa'kaeya o'afi'nafe na ya kanale yana mi'ko koteka vayati hapaesake'a falisafi? Mako'ke ve'ka mi'ko vaya'ai no alino falise?” huno apafine'ke. ⁵¹Ani kafufi Kaiyafasi'a ala mono nopi ala kava ve'ka mai'nea yafe Anumaya Koti'a ha'nepaikeno aune ame laka nehea'maki akai'a aipa akesafati nohe. Ani aune ame laka hu'nea aepa'a inake he “Yisasi'a Yuta vaya'ai hapa'maeseya yafe falike.” nehe. ⁵²Apa'kai'apile'ke ofalikiki fate fate koteka mai'naya vaya Anumaya Koti mako'ke mafa'ne anaka'ake maisaya yafe Yisasi'a falike nehe.

⁵³Ani afina aepa he'a Yuta vaya'aite kava vaya'moki Yisasina haesaya ke hu'a afite'a hu'a u'e'a nehae. ⁵⁴Ani yafe Yisasi'a Yuta vaya'ai apaulakale hetino uneno ohuno mako kumate uno mai'nea kuma'mo aki'a Efaleamu. Ani kumana vaya o'mai ka'me ko hane'nea haute hane'nike'a akaeya ke ne'afea anaka'ae anileka u'a mai'nae.

⁵⁵Yuta vaya'moki kafu'ae kafa'ae Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe ali'a atalu hu'a emu ki'nae. Ani emu kisaya kana'a aupasi hike'a mi'ko vaya mi'ko kumateti Yelusalemu hai'nae. Ke male male'nea ke hapa'nepaiya kava hukefe apa'kufa'ae apa'ku'ainaka'ae sese hukefe u'nae. Sese hute'a ani emu'api hati'a nekae. ⁵⁶Ala mono nopi ali'a atalu hu'a heti'ne'a Yisasife kahau a'naya'maki o'ake'nae. Apa'kaeya u'a afike e'a afike nehu'a inake nehae “Na'yane lapa'kesa ne'afe ne'ya

nonate o'meanakeno esifi o'mesifi?" hu'a nehae. ⁵⁷Nehake'a ala mono nopi kava vava'ae Falasi mono ke ne'afea vava'ae Yisasina atafa hu'kefe inake hu'nae "Ma kava heo. Yisasi'a havaesea kumana akesutapaena etapa lahapaiyo." hu'a nehae.

Yisasi aiyale mana'ake masave falete'ne.

12 ¹Yisasi'a Petani va'yi nehikeno emu kisaya kana aupasi nehe. Mako kaya naya hano huteno mako kaya nayatekati mako'ke alea afina maite'a Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe emu kikefe nehae. Petani kumate Lasalasi'a fali'nikeno Yisasi'a alino hetite'nea ve'ka ne'maiya kumate Yisasi'a anile u'ne. ²U'nike'a Yisasina amuse hutesaya ne'ya ka'naya ne'ya Mata'a alinuneno huno apamite apamite nehikeno Lasalasi'a Yisasi'ae mako vava'ae lo'ka'a faitopale mai'nae. ³Faitopale mai'nakeno Malia'a masavena lusi monileti ali'nea masave mana'ake masavena ani masave'mo aki'a nati alino Yisasi aiyale la'kiteno ayo'kaleti ano kalopa ne'atekeno mana'amo'a kahau kahau hike'a nopi mai'naya vava'moki afi'nae.

⁴⁻⁵Yisasi ke ne'afea vava'aipati mako ve'kamo aki'a Yutasi Isa'kalioti'ae. Ani ve'kamo'a henaka'a Yisasina avaleno kame vava'ai apayapi atesike'a haesaya ve'kamo'a inake nehe "Na kava hikeno ani mana'ake masave afa'a ne'atale? Alino la'ki o'ataleno afa'a ali'ninaketa mako vava apamisunake'a tali hataleti kina (K300) miya lamitesaketa ani moni alita uta afeno'api o'male vava apamisuna yafe'mo." nehe. ⁶Yutasi'a afeno o'male vava'aife akesa afino hau hune'apatea yafe ani ke nohea'maki mi'ko afina moni hane'nea kute kava yakaino mai'neni malaya moni kumaya alino ne'nea ve'kakeno ani ke nehe. ⁷Yisasi'a inake he "Ma ana afa'a atalo. Nakaeya fali'nisuke'a ali'u'a kinatesaya yafe akesa afino meni ani masaveteti falene'nate. ⁸Afeno ya'api o'male vava'moki lapa'kaeya'ae mi'ko afina maikayanaketapa apaya hisaya lapa'kesa afisaya afina apaya hukaya'maki nakaeya lapa'kaeya'ae mi'ko afina lo'ka'na o'maikoe." hu'ne.

Lasalasi'ne haesaya ke nehae.

⁹Nesu Yuta vava'moki Yisasi'ne "Petani kumate mai'nekaiye." hu'a haya ke afite'a mai'neateka u'nae. Yisasi'ke akekefe o'me'naya'maki Lasalasi'ne ako fali'neapati alino hetitekeno mai'nea ve'ka'ae akekefe e'nae. ¹⁰⁻¹¹Lasalasi'a fali'neapati hetite'nea yafe nesu Yuta vava'moki kava vava'api ne'apatale'a Yisasi ke afi'a apaipafi ne'male'a apa'ku'a ami'naya yafe ala mono nopi kava vava'moki "Lasalasi'ne haesunakeno falise." hu'a nehae.

Yisasi'a Yelusalemu va'yi nehe.

¹²Havate'a kotike'a Anumaya Koti'a apa'kinakomo apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi'a emu ki'nake'a mi'ko vava'yaka ani emule

e'nae. E'naya vaya'moki “Yisasi'a Yelusalemu kumate ekefe nehe.” haya ke afi'nae. ¹³Afite'a masu haita hataka hute'a Yisasi ne'eateka u'a fotu hu'kefe u'nae. Ne'u'a ala kefati inake hu'a nehae “Lakufa ali'ka katisana ve'ka kanale'ya hu'ka ne'ane. Anumayamo ali'ya alikefe hanakeno hukate'nea ve'ka Anumaya Koti kanale manu kamiteno kaya hu'ne. Isaleli kumate yakaipate'nana ala ve'ka Anumaya Koti'a kaya hu'ne.” hu'a nehae. ¹⁴Nehakeno Yisasi'a mako hosikana afumo aki'a to'ki afu akeno fole aiteno akotofule faimai'ne. Ani kava hea kavana a'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'nea kemo'a inake hu'neane

¹⁵ “Yelusalemu vayana koli oheo. Meni lapa'kaeyate kava yakailapate'nea ve'ka to'kimo ana'au'amo akotofule faimaino ekaiye.” huno kamale'neane.

¹⁶ Yisasi ke ne'afea anaka'moki Yisasi'a ani kava hea afina ani kamale'nea ke o'afi'naya'maki henaka'a Yisasi'a faliteno hetino hale ya'a hane'nea kumate haiteke'a apa'kesamo'a ha'kalo hike'a ani kamale'nea ke'ae vaya'moki ani afina hute'naya ya'ae apa'kesa afi'a hao hu'nae.

¹⁷Yisasi'a Lasalasife “Kelifati heteo.” huno hikeno heti'nea afina mi'ko yake yake haya vaya'yaka ani afina Yisasi'ae maite'a “Ina kava ma kava hu'ne.” hu'a ke hapapai'nae. ¹⁸Hapapaike'a ani yafe o'ake'naya lo'kiya'a apaveli'nea ke afi'naya yafe mi'ko vaya'moki u'a Yisasi'ae fotu hu'nae. ¹⁹Fotu hake'a Falasi mono ke ne'afea vaya'moki apaote apaote ke hute hute hu'a make hu'a hu'nae “Mi'ko ma mopale vaya ako akaeya a'kame ne'vae.”

Kali'ki vaya'moki Yisasife kahau ne'ae.

²⁰Mako Kali'ki vaya'moki Anumaya Koti aki ali'a asaka hu'kefe ani emu ne'ya nayateka u'nae. ²¹Ani Kali'ki vaya'yaka Filipi mai'neateka u'nae. Filipi'a Kalili koteka hane'nea kuma Petesaitane hu'a nehaya kumateti ve'ka mai'nike'a akaeyateka u'a inake hae “Amuse'ka nehunaki lakaeya Yisasina akekefe ne'one.” hu'a nehae. ²²Nehakeno Filipi'a uno Etaluna hapaiteke'ana u'ana Yisasina hapai'na'ae. ²³Hapai'akeno Yisasi'a inake huno hanapai'ne “Ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na naki ne'a'a lusiya hu'a naki ali'a asaka hisaya kana meni va'yi nehe. ²⁴Lamake hu'na lahana'nepauve mako'ke kile avina mopafi ofaiseana mako'ke ani kile avina'ake hanekaiya'maki mako'ke kile avina mopafi faimale'nisikeno alulu aino apalo huno haketeno ne'ya'a lusi yate alitekaiye. ²⁵Alitekaiya'maki mako vaya'moki mi'ko ma mopafi yafe apa'kufa ali'a haisaya vaya'yaka apavamu'ae ani ya'ae mi'ko hano hu'ke'a'maki ma mopale vaya'moki apa'kufa ali'a hai yafe ‘Afa yane.’ hu'a nehaya vayana maike maike hukayanakeno apavamuna hano ohuke. ²⁶Mako vaya'moki nakaeyafe ‘Kakaeya ali'ya vaya maikune.’ hisayana na'kame eke eke hisae. Nakaeya ali'ya vaya nakaeya'ae maikefena

na'kame esakeno Afo'nimo'a nakaeya ali'ya ne'alea vaya'aife 'Ala ve'ka mai'nane.' huno hupatekaiye.”

Yisasi'a falisea yafe hapa'nepaiye.

²⁷Yisasi'a inake nehe “Nakaeya naipamo'a lusiya huno kana ne'nahaiya'maki na ke hisoe? Afo'nimoka meni nakaeya nakufale fole aisea yana ali'ka atalo hisufi? He'e nakaeya inani akufa ali'ya alisoa yafe'ke e'noanake'na nakufa nakafu kisea yapi maikefe e'noe. ²⁸Afo'nimoka kaki'ka ali'ka asaka ho.” nehe. Nehikeno anile ko'ku'napakati ake aino inake nehe “Naki'ni ako ali'na asaka hu'noanake'na ete'na mako'ae ali'na asaka hukoe.” nehe.

²⁹Nehike'a yake yake nehaya vaya'moki ake aiya ke afite'a mako'amoki inake hu'a nehae “Ko'ku'napakati ha'kali ha'kalu nehe.” hu'a nehake'a mako'amoki inake hu'a nehae “Mako ko'ku'napakati kayo kayo ve'kamo'a eno mako ke ha'nepaiye.” hu'a nehae. ³⁰Nehakeno Yisasi'a haya kele inake nehe “Ani ake ne'aiya ke nakaeya naha'maesea yafe nohea'maki ani ke lapa'kaeya lahapa'maesea yafe nehe. ³¹Meni afina Anumaya Koti'a ma mopafi vaya'aina kake hupatekaiye. Meni afina ma mopafi kava ya alino mai'nea ve'ka Sata'ae ve'ka ako hafaitalekaiye. ³²Hafaitalekaiya'maki nakaeya ma mopafati navale'a asaka hu'a nasaisake'a mi'ko vaya'moki nakaeyateka apaipa namisaya yafe apavayu hukoe.” nehe. ³³Ani avoya ke hea kemo'a make hu'ne. Mani yateti yofu yosale nahaesake'na falikoe huno hapa'nepaiye.

³⁴Hapa'nepaike'a ani vaya'moki anona'a ke'ale inake hu'a ha'nepaiye “Lakaeya mono kemo'a inake huno lahapai'ne Anumaya Koti'a 'Lakufa alino katiseafe hutesea ve'kamo'a mi'ko afina maike maike huke.' huno lahapai'nea'maki na'ya hike'ka ma ke nehane? 'Ko'ku'napati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'ne asaikae.' hu'ka nehane? Ani ko'ku'napakati e'nea ve'ka vaya'mo alite'nea mafa'ne nala'a mai'ne?” hu'a afine'kae. ³⁵Afine'kakeno Yisasi'a inake nehe “Ano hale'nea ve'ka aise kana'a lapa'kaeya folakapi maikeanakeno lapa'kaeyate hani o'ki'nisea'ae hale yate ute ete heo. Hani aku'ainaka u'e'a haya vaya'moki visaya ka o'ake'a 'Hana kate visune?’ hu'a nehae. ³⁶Hale ve'ka mai'nisea afina hale kanoe lamake hane hutapa afitapa lapaipafi maleo. Ani kava hisayana hale yatapi'ae vaya maikae.” nehe.

Yuta vaya'moki ani Yisasi hu'nea ke afi'a apaipafi no'malae.

Yisasi'a mani ke huteno uno fala ne'ke. ³⁷Nesu yate o'ake'naya avame'ya hu lo'kiya yana apaulakale hu'nea'maki afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a o'ami'nae. ³⁸Ani yafe Anumaya Koti aune ve'kamo'a Aisaiya'a hu'nea ke ako va'yi huno ne'ya'a alitekeno lamake nehe. Ani ke Aisaiya'a inake huno hu'neane

“Anumayamoka mani hu'nona ke nalaki afi'a apaipafi ne'malae? Anumayamo lo'kiya'a hana vaya'ai apaveli'nike'a afi'a alakepa nehae.” huno kamale'neane.

39-40 Aisaiya'a mako'ae inake hu'ne

“Apaulaka o'akesaya yafe Anumaya Koti'a apaulaka alino fali kapate'ne. Apaipa afi'a alakepa ohisaya yafe apaipa alino lo'kiya vaiteno ‘Yafa'kana apa'kenopa'ae vaya maiyo.’ hupate'ne. Ani kava hupate'nike'a nakaeya ali'na kanale hupatesoa yafe nakaeyateka esaya yafe apaipa ai'a yahae ohisae hu'na ani kava hupate'noe.” huno hu'neane.

Mani yafe lo'kiya'api o'male'neanake'a afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a o'ami'nae.

41 Aisaiya'a Yisasina fate akufa lo'kiya'a hane'nea hale ya'a aketeno akaeyafe ani ke hu'neane. 42 Ani ke hu'nea'maki Yuta kava vayapati nesu vaya'moki Yisasife afite'a apaipa ne'amea'maki Falasi mono ke ne'afea vaya'moki inake hae “Ani kava hisayana mono nopi o'meo huta hulapatekaune.” hu'a hu'naya yafe Yisasife “Ako afita laipafi maleta laku'a ne'amune.” hu'a fole no'aiye. 43 Ani vaya'moki Anumaya Koti'a “Kanale kava hane.” huno hisea yafe nohapaiya'maki ma mopafi vaya'moki “Kanale kava nehane.” hu'a hisaya yafe'ke nehapaiye.

“Ke'ni'amo'a kake huno fa'ko hulapatekaiye.” huno Yisasi'a nehe.

44 Yisasi'a ala kekefafati inake hu'ne “Mako vaya'mokitapa nakaeyafe lamake nehe hutapa afitapa lapaipafi maletetapa lapa'ku'a namisayana nakai'nike lapa'ku'a no'namae'maki hunate'nea ve'ka'ae lapa'ku'a ne'ame. 45 Mako vaya'mokitapa ako ne'naketapa hunate'nea ve'ka'ae ne'akae. 46 Nakaeya a'na halesoa ve'ka ma mopale e'noe. Mi'ko vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a nami'nisaya vayana hani yapi o'maikae. Hani yapi o'maisaya yafe e'noe. 47 Mako vaya'mokitapa nakaeya ke afitetapa na'kame o'malesayana nakaeya lapa'kaeya kake huolapatekaue. Ma mopale vaya kake hupatesoa yafe o'me'noa'maki mopale vayana apa'kufa ali'na katisoa yafe e'noe. 48 Mako vaya'moki nakaeya apa'kame'ya namite'a nakaeya ke afi'a apaipafi o'malesakeno'aena mako ve'kamo'a kake hupatekaiye. Ma mopa hano hisea kana va'yi hiseana lapa'kaeyafe hu'na fole ai'noa ke'nimo'a kake hulapatekaiye. 49 Ani ke nakesafati ali'na fole ai'na lahapa'nopauki hunate'nea Afo'nimo'a akai'ake ho huno nahapai'nea ke'ake lahapa'nepauve. 50 Nakaeya ako afi'noe akaeya ke afitapa lapaipafi maletetapa akola maike maike hisaya lapavamu alikae. Ani yafe Afo'nimo'a nahapaiya ke nehoe.” nehe.

Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ai apaiya sese hupate'ne.

13 ¹ Anumaya Koti'a a'ke'ainaka Yuta vaya'ai apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe apa'kesa afi ne'ya emu ki'a ne'naya

kana makale va'yi hisikeno Yisasi'a ma mopa ne'ataleno Afo'amoteka haisea kanamo'a ako eno aupasi nehe huno akesa ne'afino ma mopafi vaya'moki akaeyafe afi'a apaipafi ne'malaya vaya'aife lusiya huno hau ayamopafati nehaikeno hau hupate'ne. Alaki lusi yate mako'ae hau ayamopafati haume ne'uno fali'ne. ²Unema'a Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'a'ae ne'ya ne'nakeno Sata'a Yutasife "O'afisiki hu'ka akesi hu'ka u'ka kame vaya'aena hapapaisanake'a Yisasina haesae." huno havi aipa akesa ami'ne. Yutasi'a mako aki'a Isa'kalioti Saimoni mafa'ne. ³Sata'a ani aku akesa ami'nikeno Yisasi'a inake huno akesa afi'ne "Afo'nimo'a mi'ko lo'kiya yana ako nayapi maleteno Anumaya Koti'a hunateke'na e'noanake'na ete'na Anumaya Kotiteka haikoe." huno ako afi'ne. ⁴Ne'afino Yisasi'a ani ne'yana ne'ataleno hetino yasi kena'a asakino ne'ataleno mako tauli alino afafai aino atafai'ne. ⁵Aino atafaili'neneno li alino ala lapepi la'kiteno akaeya ke ne'afea anaka'ai apaiya aepa heno sese hupateteno afafai aino atafai'nea taulileti alino hau hune'apate. ⁶Sese hupateme eno Saimoni Pitate ekeno Pita'a inake he "Anumayamoka nakaeya naiya sese hunatekefe nehape? Kakaeya nakaeya naiya sese ohukane." nehe.

⁷Nehikeno Yisasi'a ani hea kelena inake huno hapai'ne "Nakaeya meni ma nehoha kava'mo aepa'a o'afi'nana'maki henaka'a aepama'a afikane." nehe. ⁸Nehikeno Pita'a akaeyafe inake he "Alaki lamake hu'ka nakaeya naiya sese hu o'natekane." nehe. Nehikeno Yisasi'a eteno Pitafe inake he "Nakaeya kaiya sese hu o'katesoana kakaeya nakaeya'ae lo'ka'ka o'maikane." hu'ne. ⁹Inani ke hea yafe Saimoni Pita'a inake he "Anumaya'nimokaki naiya'ake sese hu o'nate'ka mi'ko naiya naya'ae nakenopa'ae sese hunato." hu'ne. ¹⁰Hu'nea'maki Yisasi'a inake huno hapai'ne "Ako li fale'nisea ve'kamo'a halate mako'ae li ofalekaiya'maki afa'a aiya'ake sese nehisikeno mi'ko akufa'a honi'ya ofaika. Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa hao'otake kava haya honi'yatapi o'male'nea'maki mako'ke ve'kamo'ke hao'otake kava nehikeno honi'ya'ake hu'ne." nehe. ¹¹Ani ke neheana Yisasi'a akaeya akesi huno kame vaya'amoki apayapi atesike'a haesaya ve'ka ako ake'nea yafe "Lapa'kaeya mi'ko'amokitapa honi'yatapi o'male'ne." ohu'ne.

¹²Apaiya sese huteno yasi kena'a alino vaiteno faitopale mai'neneno inake huno apafine'ke "Lapa'kaeyate nakaeya hulapatoa kavana ako afitapa alakepa hu'nafe? ¹³Lapa'kaeya nakaeyafe 'Ali'ka Laya Hu Nena.' nehutapa 'Anumayatimokae.' hutapa nehayana alaki lamake nehae nakaeya inani akufa ve'ka mai'noe. ¹⁴Nakaeya Anumayatapimo'na ali'na lapaya hu ve'katapimo'na lapaiya sese hu nelapatoanaki lapa'kaeya'ae ani kava hutapa vayatapimoki apaiya sese hupateo. ¹⁵Nakaeya ani hisaya kavana ako hu'na lapaveneluki lapa'kaeya nakaeya hulapate'noa kava hutapa heo. ¹⁶Nakaeya alaki lamake hu'na lahapa'nepauve ali'ya

ve'kamo'a kava ve'ka'a haino ao'kasekaiye. Kayo kayo ve'kamo'a hute'nea ve'ka ao'kasekaiye. ¹⁷Lapa'kaeya ani ke afitapa alakepa hu'nayanaketapa ani kava hisayana amuse hutapa maikae.

¹⁸Nakaeya 'Amuse hutapa maikae.' hu'na hoa ke mi'ko'amokitapae nohoa'maki nakaeya nahaike'na hapalimale'noa'ae ako afi'noe. Anumaya Koti ke a'ke'ainaka kamale'nea kemo'a make hu'ne

'Nakaeya'ae ne'ya ne'nea ve'kamo'a nakaeya ano latapaikefe aiya alino asaka nehe.' huno kamale'neane.

Kamale'nea kemo'a meni fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe. ¹⁹Henaka'a ani kana fole aisiketapaena nakaeyafe 'Vae lamake akaeya Anumaya Koti mai'ne.' hutapa afitapa lapaipafi malesaya yafe meni ani kana'a va'yi ohu'nike'na ako lahapa'nepauve. ²⁰Lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya ali'ya alisea yafe hutesoa ve'ka mako vaya'moki avale'a ali'a kanale kava hutesayana nakaeya'ke navale'a ali'a kanale kava hune'natae. Nakaeya navale'a ali'a kanale kava hunatesaya vaya'moki nakaeya hunateke'na e'noa ve'ka ani kava hu'a avale'a ali'a kanale kava hune'atae."

"Mako ve'kamo'a nakesi huno kame ya hunatekaiye." huno Yisasi'a nehe.

²¹Yisasi'a ani ke hutekeno aipamo'a lusiya huno kana nehaikeno inake huno fole ne'aiye "Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya folakatapifati mako ve'kamoka vaya'moki afisaki hu'ka nakesi nehu'ka kame ya hunatekane." nehe. ²²Nehike'a akaeya ayatala'a hano huteno aiyalekati aole alea anaka'amoki i'aulakafi o'aulakafi hute'a "Nalafe nehe?" hu'a ani ve'kaena o'afi'nae. ²³O'afi'nake'na nakaeya Yoni'na akaeya ke ne'afea vaya'ae ne'mai'na hau ayamopafati nakaeyafe hau'nea ve'kamo'na haute mai'noe. ²⁴Mai'nokeno Saimoni Pita'a aumaliya nehuno nakaeyafe inake huno naha'nepaiye "Nalafe nehifi ke hu'ka afikeke'nao." nehe. ²⁵Nehike'na nakaeya Yisasi amete maima ne'u'na akaeyafe inake hu'na hoe "Anumayamoka ani ve'ka nalafe nehane?" hu'na afikoe. ²⁶Afikokeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeya ne'ya ali'na memeyapi ate'na ali'na amisoa ve'kamo'a nakesi huno kame vaya'nimoki apayapi natesea ve'ka mai'ne." nehe. Ani ne'ya alino memeyapi ateno Yutasi Saimoni Isa'kalioti mafa'ne ne'ame. ²⁷Amikeno aliteno mai'nikeno Sata'a uno aipafi haino faleno mai'nikeno Yisasi'a akaeyafe inake he "Kakaeya alo hukoe hu'ka kakesa afina kavana makale alo ho." nehe. ²⁸Nehike'a anile faitopale mai'naya vaya'moki Yisasi'a hu'nea kemo aepa'a o'afi'nae. ²⁹O'afi'naya'maki Yutasi'a moni kute yakai'nea ve'kakeno'ae "Yisasi'a akaeyafe inake huno ha'nepaiye hu'a mako'amoki ina apa'kesa ne'afe 'Ala emule nesuna ne'ya u'ka ali'ka eno.' huno'ae nehifi 'Moni'api o'male vaya mako moni u'ka apameo.' huno'ae nehifi?" hu'a apa'kesa afi'nae.

³⁰ Apa'kesa ne'afikeno Yutasi'a ani ne'ya aliteno makale'a ma'aileka hatilavino lusi hanipi u'ne.

Yisasi'a saufa ke male male'nea ke hapapai'ne.

³¹ Yutasi'a hatilavi'nikeno Yisasi'a inake nehe “Meni ko'ku'napakati e'noa ve'ka vaya'mo alinate'nea mafa'nemo'na naki'ni ali'a asaka hukae. Nakaeya nahaesake'na falitesuke'a Anumaya Koti aki ali'a asaka hukae.

³² Nakaeya falisoa yafe Anumaya Koti aki ali'a asaka hisayana Anumaya Koti'a navalesike'na akaeya'ae maikoe. Makale navaleteno naki alino asaka huke. ³³ Mafa'ne'nimokitapa lapa'kaeya'ae nakaeya aise kana'a maikoe. Maite'na ako visuketapa nakaeyafe kahau akaya'maki lo'kiyatapi o'male'neanaketapa visoa kumatena o'ukae. Ani ke Yuta vaya'aife ako hapapai'noa kemaki meni lapa'kaeya lahapa'nepauve.

³⁴ Meni mako saufa o'afi'naya ke male male'noa ke lahapapaikoanaki afeo. Vayatapimokife akola lahapau lapayamopafati nelahapaiseana apa'kaeya'ae ani kava hu'a lapa'kaeyafe hapaise. Nakaeya lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya kava hutapa vayatapimokife lahapau lapayamopafati nelahapaiseana apa'kaeya'ae ani kava hu'a lapa'kaeyafe hapau apayamopafati hapaise. ³⁵ Ani kava hisayana mi'ko vaya'moki lahapau lapayamopafati nelahapaiya ya akete'a lapa'kaeyafe inake hukae ‘Yisasi ke ne'afea vaya mai'nae.’ hu'a hukae.” nehe.

Pitafe “Naki a'ka fala'kikane.” nehe.

³⁶ Saimoni Pita'a inake nehe “Anumayamoka hanate ukane?” huno afikekeno Yisasi'a inake nehe “Visoa kumatena meni na'kame o'ukana'maki henaka'ake ukane.” nehe. ³⁷ Nehikeno Pita'a inake nehe “Anumaya'nimoka nakaeya na'ya hinake'na meni ka'kame o'visoe? Kakaeyafe nahau'neanake'na kaha'ma'na navamuna atale'na falikoe.” nehe. ³⁸ Nehikeno Yisasi'a inake huno afine'ke “Kakaeya nakaeyafe ‘Lusiya huno nahau'neanake'na kaha'maesoa yafe navamu atale'na falikoe.’ hu'ka nehape? Alaki lamake hu'na kaha'nepauve ko'kolemo'a ake o'ai'nisike'ka kakaeya aole'ae mako'ae afina vane nehu'ka nakaeyafe ‘O'ake'noa ve'kae nehae.’ hu'ka naki a'ka fala'kikane.” nehe.

“Nakaeya ko'ku'napi visaya ka'mo aepa'a mai'noe.” huno Yisasi'a nehe.

14 ¹ Yisasi'a inake nehe “Lapaipamo'a halekeno o'maino. Anumaya Kotife afitapa lapa'ku'a ne'amitapaena ani kava hutapa nakaeya'ae afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a nameo. ² Afo'nimo nopina mi'ko vaya maisaya yana nesu ya hane'ne. Ani ya ohane'nininana ako lahapapaunine. Lahapapaunina'maki nakaeya no kumatapi ali'na avatati hulapatekefe nehoanake'na ukoe. ³ Nakaeya mai'noa kumate esaketa nakaeya'ae lo'kata maisuna yafe nakaeya u'na no kumatapi ali'na avatati hulapatete'na ete'na esoana lapavale'na visuketa alaki lo'kata maikune.

⁴Lapa'kaeya ani kumate visoa kana ako ake'nae." nehe. ⁵Nehikeno Tomasi'a inake nehe "Anumayatimoka visana kumana lakaeya o'afi'nona'maki hana kava huta visuna kafe afisune?" huno afine'ke. ⁶Afine'kekeno Yisasi'a inake nehe "Nakaeya'nike ko'ku'napi visaya ka'mo aepa'a mai'noe. Nakaeya lamake ke hu ya'mo aepa'a mai'noe. Nakaeya akola maike maike hu apavamu'mo aepa'a mai'noe. Mako vaya'moki Afo'nimoteka esayana alu kateti o'ukaya'maki nakaeya'ke ka'mo aepa'a mai'noa yafe alaki nakaeyateti'ke ukae. ⁷Lapa'kaeya nakaeya ako naketapa alakepa hu'nininana Afo'nimo'ae ani kava hutapa ako ake'ninina'maki lapa'kaeya meni aepa hetapa Afo'nimona ako ne'aketapa afitapa ako hale'nae." nehe.

⁸Nehikeno Filipi'a inake huno hapai'ne "Anumayatimoka Afo'kamona lavelisanaketa akesunakeno laipamo'a mako'ae laka olese." nehe. ⁹Nehikeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye "Filipika yatala afina lapa'kaeya'ae lo'ka'na mai'noa'maki nakaeya aepa o'ake'nape? Mako ve'kamo'a nakaeya nake'niseana ani kava huno Afo'nimo'ae ne'akea'maki na'ya hike'ka 'Afo'kamona laveleo.' hu'ka nehane? ¹⁰Nakaeya Afo'nimo aipafi maukeno Afo'nimo'a ani kava huno nakaeya naipafi mai'nea yafe kakaeya afi'ka kaipafi no'malape? Lahapapai'noa ke nakai'ni naku nakesafati ali'na lahapa'nopauva'maki Afo'nimo'a nakaeyapi mai'nenno ali'ya ne'alino ani ke nahapai'nea ke lahapa'nepauve. ¹¹Nakaeya Afo'nimo aipafi mai'nokeno ani kava huno Afo'nimo'a nakaeya naipafi mai'ne hu'na nehao ke afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a nameo. Inake hoa kelefepa lapa'ku'a o'namikefe lapa'kaeya mi'ko ne'aloa ali'yafe ake'netapa nakaeyafe afitapa lapaipafi ne'maletapa lapa'ku'a nameo. ¹²Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve mako vaya'moki nakaeyafe afi'a apaipafi maletapa apa'ku'a nami'naya vaya'moki mi'ko ali'noa ali'yana ani kava hu'a alikae. Alikaya'maki nakaeya Afo'nimoteka visoa yafenake'a lusi ali'ya ali'a nakaeya ali'noa ali'yana ali'a nakase'a alikae. ¹³Inaki lapa'kaeya mi'ko yafe nakaeyafe afitapa nakaeya nakile nafikesayana ani kava hukoe. Mafa'ne'amo'na hu'noa kava'mo'a Afo'nimo aki ali'a asaka hisaya yafe ani kava hulapatekauve. ¹⁴Ani kava hutapa mi'ko yafe nafikesayana nakaeyafe afitapa nakaeya nakile ke hutapa mi'ko yafe nafikesayana ani kava hulapatekauve." hu'ne.

"Fate Akufa Avamu lapamikoe." hu'ne.

¹⁵"Lapa'kaeya lahapaupayamopafati nakaeyafe lahapaiketapaena lahapapai'noa ke a'kame malekae. ¹⁶A'kame malesake'na Afo'nimoteka afikesukeno lahapa'maesea Avamuna hutesikeno eno akola maike maike huno lapa'kaeya'ae maike. Ani Fate Akufa Avamu'amo'a lamake'ake kemo aepa'a mai'neanakeno alino lapaya huke. ¹⁷Mi'ko mani mopale yafe apa'kufa ali'a hai'naya vaya'moki ake'a afi'a alakepa ohu'naya yafe Fate

Akufa Avamu'a o'avalekaya'maki lapa'kaeya ako aketapa alakepa hutapa mai'nayanakeno lapa'kaeya'ae mai'neanakeno lapaipafi eno maike.

¹⁸Ani yafe lapatalesuketapa mekusa mafa'nekana hutapa o'maikayanaki lapa'kaeyate ete'na ekauve. ¹⁹Aupasi afina mani mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya vaya'moki mako'ae nakaeya o'nakekayanaketapa lapa'kaeya nakaeya nakekae. Akola maike maike apavamu'mo aepa'a mai'noa yafe lapa'kaeya ani ya hutapa maike maike lapavamu alitapa maikae. ²⁰Mai'netapa lapa'kaeya mani kanale Fate Akufa Avamu'amo'a esea afina nakaeya Afo'nimo'ae mai'noketapa lapa'kaeya ani ya hutapa nakaeya'ae mai'nake'na nakaeya ani ya hu'na lapa'kaeya'ae mai'noa yafe afitapa alakepa hutapa afikae.

²¹Mako vaya'moki nakaeya ke afite'a a'kame malesu'aena nakaeyafe hapau apayamopafati nehapaiye. Nakaeyafe hapau apayamopafati nehapaiya vayafe Afo'nimo'a ani ya huno apa'kaeyafe hau ayamopafati hauke. Haisike'na nakaeya'ae ani ya hu'na nahau nayamopafati apa'kaeyafe nahaisike'na naipa apamisuke'a nake'a alakepa hu'a nakekae" nehe. ²²Nehikeno Yutasi Isa'kalioti aomema hamo'amo'a inake nehe "Anumaya'nimoka na'ya hinake'ka lakaeya laulakale aepa'a'ka lavelikananaki mi'ko ma mopale yafe apa'kufa ali'a hai'naya vaya'ai apaulakale hu'ka fole ohukane?" huno afine'ke.

²³Afine'kekeno Yisasi'a inake he "Mako vaya'moki nakaeyafe apaipafati hapaisike'aena nakaeya ke a'kame malekae. A'kame malesakeno'aena Afo'nimo'a apa'kaeyafe ani kava huno aipafati hauke. Afo'nimo'ae nakai'ni'ae eta'a apa'kaeya'ae maiku'ae. ²⁴Mako vaya'moki nakaeyafe apaipafati ohapaiseana nakaeya ke a'kame no'malaya'maki lahapapai'noa ke nakai'ni ke o'maleanaki hunate'nea Afo'nimo ke hane'ne.

²⁵Lapa'kaeya'ae mai'ne'na mani ke lahapapai'noe.

²⁶Lahapapai'noa'maki Afo'nimo'a nakaeya nakile hutesea ve'ka lapaya hu ve'kakeno mi'ko ya huno lapavelike. Ani hutesea ve'ka Fate Akufa Avamu'akeno mai'nenno mi'ko lahapapai'noa ke lapa'kesa alino hao hisiketapa afikae.

²⁷Lapatale'na ukefe nehu'na yuna hetapa maisaya lapaipa lapa'kesa nelapamoe. Nakaeya yuna he'na mai'noa naipa nakesa nelapamoe. Ani nelapamoa yana ma mopale vaya'moki yuna hesaya ya nelapamea ya'kana noheanaki havi lapaipa lapa'kesa afitapa koli oheo.

²⁸'Lapatale'na ute'na lapa'kaeyate ete'na ekauve.' hu'na lahapapai'noa ke ako afi'nae. Nakaeyafe lapaipafati nelahapaininana Afo'nimo'a nakaseno ala hu'nea yafe Afo'nimo mai'neateka ukefe hisoa yana amuse hanine.

²⁹Lapatale'na visoa afina afitetapa lapaipafi malesaya yafe meni afina visoa yafe lahapai'nepauve. ³⁰Sata'a ma mopale kava ve'ka makale'a ekefe neheanake'na nakaeya mako'ae ke ohukoe. Sata lo'kiya'amo'a nakaeya nao'kase'neanaki Afo'nimo'a nahapai'nea kava hu'na falikoe. ³¹Nakaeya

Afo'nimofe naipafati ne'nahaiya kavana ma mopale vaya'moki afisaya yafe Afo'nimo'a nahapai'nea kava nehoe. Hai'a nehuki ako viketao.”
nehe.

Yisasi'a “Nakaeya lamake alakamo nofi mai'noe.” nehe.

15 ¹Yisasi'a inake nehe nakaeya lamake alakamo nofi mai'nokeno Afo'nimo'a ani alaka nofi hoyamo afo'amo mai'ne. ²Akaeya mi'ko nakaeyate a'kama'nea nofi a'kopamo'a alaka'a no'aeyana yakeno ne'atale. Inaki kanale'ya huno alaka aeya a'kopama'a mako'ae kanale'ya huno nesu yate alaka aeseafene nehuno ai'a alino hakalo hu'ne. ³Lapa'kaeya ako lahapapai'noa kemo'a ako alino hakalo hiketapa kanale'ya hutapa mako honi'ya yatapi o'male vaya mai'nae. ⁴Lapa'kaeya nakaeyate kamatapa maisake'na nakaeya'ae ani kava hu'na lapa'kaeya'ae kama'na maikoe. Mako nofi alaka nofi'mo a'kopamo'a nofi'ale a'kamano ohaneseana ne'ya'a ali o'atekaiye. Ani kava hutapa lapa'kaeya'ae nakaeyate kamatapa alaki hutapa o'maisayana ne'ya'a ali o'atekae.

⁵Nakaeya nofi'mo yosa'a mai'noketapa lapa'kaeya a'kopa'a'ni mai'nae. Nakaeyate kamano mai'nike'na akaeyate kama'na mai'noa ve'kamo'a alaka'a nesu yate ne'aeye. Inaki lapa'kaeya natalesayana alaki lamake hutapa mako akufa kanale kava ohukae. ⁶Mako vaya'moki nakaeya'ae mai'a ohapaisayana alaka'a o'aeya a'kopakana hu'a hataka hutale'nisake'a vaikae. Vaitesake'a ani a'kopayaka ali'a anupa hute'a atafi yaka hu'a katalekae. ⁷Lapa'kaeya nakaeyate maitapa hapai'nisakeno nakaeya kemo'a lapa'kaeyapi hane'nisiketapa lahapau'nisea yafe nafikesayana afa'a lapamikoe. ⁸Lapa'kaeya lusiya hutapa alaka'a aesayana Afo'nimo'a ala aki hanekaiye. Hanesea yafenaketapa lapa'kaeya nakaeya ke ne'afea vaya maikae. ⁹Afo'nimo'a nakaeyafe hau ayamopafati nehaiya kava hu'na lapa'kaeyafe ani kava hu'na nahau nayamopafati nahau'ne. Nahau nayamopafati nahau'nea vaya'nimokitapa nakaeya nahau nayamopafati ne'nahaiya aku'ainaka maiyo. ¹⁰Nakaeya Afo'nimo'a hu'nea ke afi'na a'kame male'noa yafe Afo'nimo'a nakaeyafe hau ayamopafati nehaiya aku'ainaka ne'mauve. Mai'noketapa lapa'kaeya ani kava hutapa hu'noa ke afitapa a'kame malesake'na lapa'kaeya'ae nahau nayamopafati ne'nahaiya aku'ainaka maikae.

¹¹Nakaeya naipamo'a amuse ya hane'nea ya lapa'kaeya lapaipafi male'na havaitelapatesoa yafe ani ke lahapane'pauve. ¹²Nakaeya lapa'kaeyafe nahau nayamopafati ne'nahaiya kava hutapa vayatapimokife lahapau lapayamopafati lahapaisike'a ani kava hu'a apa'kaeya'ae lapa'kaeyafe hapau apayamopafati hapaino hu'na ke male male'noa ke ne'maloe. ¹³Mako ve'kamo'a vaya'amofe “Kakaeya kakufa ali'na katisoa yafe nakaeya kakaeyatefe falikoe.” huteno faliseana mi'ko vaya'moki hapau apayamopafati nehapaiya kavana apa'kasekaiye. ¹⁴Nakaeya hu'noa

ke a'kame malesayana nakai'ni vaya maikae. ¹⁵Nakaeya lapa'kaeyafe “Ali'ya vaya'ni mai'nae.” hu'na mako'ae ohukoe. Mako ali'ya ve'kamo'a kava ve'ka'amo ali'ya alea aepa'a o'ake'nea'maki nakaeya mi'ko ya Afo'nimo'a nahapai'nea ke ako lahapapai'noa yafe “Ali'ya vaya'ni mai'nae.” ohukoanaki ako lahapapai'noa yafe “Lapa'kaeya vaya'ni mai'nae.” hu'na nehoe. ¹⁶Lapa'kaeya nakaeya naketapa le'kanapai o'nate'naya'maki nakaeya hokote'na lapa'kaeya utapa Anumaya Koti haisea kava hisaya yapati ne'ya'a alitapa fole aisayana akola hanesea yafe lapa'ke'na ako le'kanapaite'na hulapate'noe. Hulapate'noketapa nakaeyafe ne'afitapa nakaeya nakile Afo'nimoteka mako yafe afikesayana mi'ko ani afikesaya yana lapamike. ¹⁷Nahau'nea kavafe inake hu'na ke male male'noa ke ne'maloe vayatapimokife lahapau lapayamopafati lahapainake'a ani kava hu'a lapa'kaeyafe hapau apayamopafati hapaino.

“Ma mopale vaya'moki kame ya hulapatekae.” hu'ne.

¹⁸Ma mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya vaya'moki lapa'kaeya kame ya hulapatesaketapaena lapa'kesamo'a hao hinaketapa afeo hokote'a nakaeya ani kava hu'a kame ya hunate'nae. ¹⁹Lapa'kaeya ma mopale vaya'kana hutapa mai'nininana mani mopale vaya'moki hapau apayamopafati lapa'kaeyafe hapainina'maki nakaeya ma mopale vayapati lapa'ke'na le'kanapaimale'noa yafe lapa'kaeya mopale vaya'kana vaya o'mai'nae. Ani yafe ma mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya vaya'moki kame ya hunelapatae. ²⁰Nakaeya inake hu'na ako lahapapai'noe “Ali'ya ve'kamo'a kava ve'ka'a ao'kase'ne.” Ani hu'noa ke lapa'kesa afitapa hao heo. Mako vaya'moki nakaeya lapa'kaeya kava ve'katapi ali'a haviya hunate'naya ya hu'a lapa'kaeya ani kava hu'a ali'ya vaya'ni'ae ali'a haviya hulapatekaya'maki mako vaya'moki nakaeya ke afi'a a'kame male'nisayana lapa'kaeya ke'ae ani kava hu'a afi'a a'kame malekae. ²¹Hunate'nea ve'kae afi'a alakepa hu'a o'afi'naya yafe lapa'kaeya nakaeya vaya mai'naya yafe ani kava hulapatekae. ²²Nakaeya e'na ke hapa'opauninana apa'kaeya hao'otake kavana ohanine. Afa'a ako e'na hapapai'noa'maki hao'otake ya hu'naya yafe ete'a ke hisaya ke'api o'male'ne. ²³Nakaeya kame ya hunate'naya vaya'moki Afo'nimo'ae kame ya hute'nae. ²⁴Nakaeya apa'kaeyapi mai'ne'na mako vaya o'ake'naya lo'kiya kava ohininana hao'otake kavana ohanina'maki ako alo huke'a akete'a nakaeya'ae Afo'nimo'ae kame ya hunela'atae. ²⁵Apa'kaeya ke male male'nea ke kamale'naya kemo'a nakaeyafe inake hu'ne “Hao'otake kava ohu'ninake'a kame ya hune'natae.” hu'a kamale'nayane. Ani ke fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe hisea yafe nakaeya kame ya hunate'nae.

²⁶Lapaya hu ve'ka Afo'nimotekati hutesoa ve'ka lamake'ake ke hisea ve'ka Fate Akufa Avamuna Afo'nimotekati hutesukeno eseana nakaeyafe

ke lahapapaike. ²⁷Lahapapaikeanaketapa nakaeya ali'ya aepa he'na ali'noa afina lapa'kaeya nakaeya'ae ako mai'nayanaketapa nakaeyafe mi'ko vayana ke hapapaike.

16 ¹Yisasi'a inake nehe nakaeyafe lapaipafi afitapa male'nayateti ataletapa o'visaya yafe mani ke lahapapai'noe. ²Apa'kaeya lapa'kaeya lapavale'a mono nopati lahapafaitalekae. Ani kana esea afina mako vaya'moki lapa'kaeya nelahapa'a ma apa'kesa afikae “Mani kava nehunana Anumaya Koti a'kame ne'malone.” hu'a hukae. ³Afo'nimo'ae nakaeya'ae apaipa ola'ami'naya yafe ani kavana hulapatekae.

Fate Akufa Avamu'mo ali'yafe hapa'nepaiye.

⁴Ani kana eno va'yi hisea afina lahapapai'noa kemo'a lapa'kesa alino hao hinaketapa afitapa alakepa hisaya yafe meni ani ke lahapapai'noe. Mani ke hokote afina lapa'kaeya'ae mai'noa yafe a'ke'ainaka lahapa'opai'noane. ⁵Lahapa'opai'noa'maki meni hunateke'na e'noa ve'kamoteka ukoanaketapa mako ve'kamoka nakaeyafe “Hana'ale ne'vane?” hutapa nafio'ke'nae. ⁶Nafio'ketapa nakaeya lahapa'nepauva ke lahapau nehae.

⁷Lahapau nehake'na alaki lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeya o'visoana lapaya hu ve'ka o'mekaiye. O'mekaiyanake'na nakaeya ute'na lapaya hisea ve'ka lapa'kaeyate hutesukeno esena kanale lapa'kaeya lapaya huke. ⁸Lapaya hu ve'ka esena mi'ko ma mopale vayana hao'otake ya hu'naya aepa'ae fatako kava hu'naya aepa'ae Anumaya Koti'a kake hupatesea ya'mo aepa'ae huno fole ainake'a afikae. ⁹Hao'otake ya'mo aepa'ae lapaya hu ve'kamo'a inake huke “Yisasife afitapa lapaipafi no'malaya yafe hao'otake yatapi hane'ne.” ¹⁰Nakaeya Afo'nimo mai'neateka ako visuketapa nakaeya mako'ae o'nakesaya yafe fatako kava hu ya'mo aepa'a lapaya hu ve'kamo'a huno fole ainaketapa afikae. ¹¹Satana ma mopale kava ve'ka Anumaya Koti'a kake ako hute'nea yafe lapaya hu ve'kamo'a Anumaya Koti'a kake hupatesea ya'mo aepa'a fole ainaketapa afikae.

¹²Nakaeya lusi ke lahapapaikoa'maki kana'ake hea yafe lapa'kaeya afitapa alakepa hutapa o'afikae. ¹³Lamake ke nehea ve'ka Anumaya Koti Avamu'a esena akai'alekati mi'ko Anumaya Koti lamake ke'a lapavelike. Akai'a aipa akesafati ke ohukeanaki ne'afea ke'ae henaka esea ya'mo ke'ae lahapapaike. ¹⁴Ani ve'kamo'a nakaeya hu'noa ke lahapapaisike'a naki'ni lusiya hutapa alitapa asaka hukae. ¹⁵Mi'ko Afo'nimo'a male'nea ya'a nakai'ni ya'ake hamale'ne. Ina kava hu'nea yafe ani ke hu'noe “Fate Akufa Avamu'amo'a amisoa ke alino lahapapaike.” hu'na hu'noe.

Yisasi'a “Afo'nimoteka ukoe.” nehe.

¹⁶“Aise kana'a nakaeya mako'ae o'nakekaya'maki aise kana'a maiketapa etetapa nakekae.” nehe. ¹⁷Nehike'a mako akaeya ke ne'afea

anaka'moki mako anaka'aife inake hae “Mani kemo aepa'amo'a hana'ya hu'ne? ‘Aise kana'a nakaeya mako'ae o'nakekaya'maki aise kana'a maiketapa etetapa nakekae.’ nehuno ‘Afo'nimoteka visoa yafe nehoe.’ huno nehiketa aepa'a no'afune. ¹⁸ ‘Aise kana'ae.’ heana aepa'a na'yane huno'ae nehe? Lakaeya akaeya hea ke no'afune.” hu'a huke afike nehae. ¹⁹ Nehakeno afikekefe haya ke Yisasi'a aipafi maleno afiteno inake he “Hu'noa ke ‘Aise kana'a nakaeya o'nakekaya'maki etetapa aise kana'a maiketapa nakekae.’ hu'na hoa ke lapa'kaeya lapa'kaitapi ani kemo aepa'aena hutapa uteta nehafe? ²⁰ Alaki lamake hu'na lahapa'nepauve lapa'kaeya lapatale'na visoa yafe avi alekaya'maki ma mopale vaya'moki amuse hukae. Hokotetapa lahapau hukaya'maki henaka'a lahapau hu ya'mo'a amuse ya hapakaiye. ²¹ A'mo'a mafa'ne alitesea kana aupa nehikeno akufa akafu kisea kana va'yi hu'nea yafe aipa kana nehe. Aipa kana nehea'maki mafa'ne ako alitetekeno ‘Mafa'ne ako alitoe.’ huno amuse huno akufa akafu ki'nea yana ako ake'ne'kane. ²² Ani kava'mo'a lapa'kaeyapi'ae hane'ne. Meni lapa'kaeya'ae lapaipa kana nelahapaiyanake'na ete'na lapa'kesukeno lapaipafina amuse ya'mo'a havaitekaiye. Havaitesikeno mako ve'kamo'a ani amuse yana lahapa'ofalekaiye. ²³ Ani kana eno va'yi hiseana lapa'kaeya nakaeyafe mako yafe nafio'kekae. Lamake hu'na lahapa'nepauve nakaeyafe afitapa naki atapa mako yafe Afo'nimoteka afikesayana mi'ko afikesaya yana afa'a lapamike. ²⁴ A'ke'ainaka'ae meni'ae nakaeyafe afitapa naki atapa mako'ke yafe Afo'nimoteka afio'ke'nae. Amuse yatapimo'a lapaipafina havaitese hutapaena nakaeyafe nafikeke'na lapamino.

Yisasi'a ma mopafi au'ava yana akaseno kava alino mai'ne.

²⁵ Mani ke avoya ke humale'na lahapa'nepauvanake'na henaka'a ani avoya ke mako'ae ohukoanake'na Afo'nimofe hu'na fole ai'na lahapapaikoe. ²⁶⁻²⁷ Hu'na fole aisuketapa ani afina nakaeya nakile afikekayanaki nakaeya lapa'kaeyafe Afo'nimona afikekaue hu'na nohoa'maki lapa'kaeya nakaeyafe lapaipafati nelahapaiya yafe Afo'nimo'a lapa'kaeyafe aipafati nehainekeno afikesaya yana akai'a lapamike. Nakaeya Anumaya Kotitekati e'noa ke afitapa lapaipafi ne'malaya yafe Afo'nimo'a lapa'kaeyafe aipafati nehaiye. ²⁸ Nakaeya Afo'nimotekati ma mopafi e'noe. Meni nakaeya mani mopa atale'na Afo'nimoteka ukefe nehoe.” nehe. ²⁹ Nehike'a akaeya ke ne'afea vaya'moki inake hae “Ako avoya kefati meni nohanaki mani ke hu'ka fole ai'ka nehane. ³⁰ Meni lakaeya afunana kakaeya mi'ko yana afi'nane. Mi'ko vaya'moki apaipafi afi'naya ya afi'nanaki mako'ke ve'kamo'a mako yafe kafio'kese. Mi'ko yana afi'nana ke lakaeya kakaeyafe ‘Anumaya Kotitekati e'nane.’ huta laipafi afita male'none.” hu'a nehae. ³¹ Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Meni lapa'kaeya afitapa lapaipafi maletapa lapaipa ne'namife? ³² Afeo

mako kana makale'a ekefe neheana ako eno va'yi hu'ne. Ani kanafina mako'ke mako'ke'mokitapa nataletapa no kumatapile uteta hukae. Nataletapa visake'na nakai'nike maikoa'maki Afo'nimo'a nakaeya'ae maike. ³³Lapa'ku'a namitetapa lapaipa falu hutapa vase hutapa maisaya yafe ani ke lahapapai'noe. Ma mopale maikayanakeno mako kana'ake ya fole aikeanaki koli oheo. Nakaeya ma mopafi au'ava yana ako akase'na kava ya ali'na yakai'noe.”

**Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka hapa'maesae
yafe Anumayamoteka ke huno afine'ke.**

17 ¹Yisasi'a ani ke huno hano huteno ko'ku'napaka aulu neheno Anumayamoteka inake huno ke nehe Afo'nimoka falisoa kana'a ako va'yi hike'na mafa'ne'kamo'na kaki ali'na asaka hisoa yafe falite'na hetina kakaeyate haisuke'ka ala naki'ae lo'kiya'ni'ae mafa'ne'kamo'na nameo. Namisanake'na kakaeya kaki hanale ali'na asaka hukoe. ²Mafa'ne'kamo'na mi'ko nami'nana vaya akola maike maike hisaya apavamu ne'apami'na mi'ko vayate kava yakaisoa lo'kiya'ka ako nami'nane. ³Anumaya Kotika kakai'kake lo'kiya ve'ka lamake ve'ka mako'ke'ake Anumaya Kotika mai'nane hu'a vaya'moki kakaeyafe ako afi'a alakepa hute'a hute'nana ve'ka Yisasife vaya apa'ku apame alino kati ve'ka ko'ku'napakati e'nea ve'ka mai'ne hu'a afi'a alakepa hu'naya yafe maike maike hu apavamu alikae. ⁴Nami'nana ali'yana ako ali'na avaya a'noa yafe ma mopale kaki'ka ali'na asaka humale'noe. ⁵Humale'noanaki Afo'nimoka meni afina kakaeya kamete mai'nisuke'ka fate akufa ano halesea lo'kiya'ni nameo. Ma mopa alo ohu'nana afina kakaeya'ae mai'noanake'na fate akufa ano hale lo'kiya'ni hane'nike'na mai'noanaki meni ani ya hu'ka ani akufa ano hale lo'kiya'ni nameo. ⁶Ma mopafi vayapati apavale'ka nami'nana vaya'aitena aepa'a'ka hu'na fole ai'na ako hapapai'noe. Ani vaya'moki kakai'ka vaya'yakake'ka apavale'ka nakaeya nami'nane. Nami'nanake'a ani vaya'moki kakaeya ke'kalena a'kame ne'malae. ⁷⁻⁸Nami'nana ke ako apami'noke'a ako atafa hu'a afi'a alakepa huli'ne'a nakaeya kakaeyatekati e'noa yafe afi'a alakepa huli'ne'a kakaeya hunatanake'na e'noa yafe afi'a apaipafi malet'e'a apa'ku'a nami'nae. Apaipafi male'naya yafe mi'ko nami'nana yana kakaeyatekati'ke e'ne hu'a meni afi'nae.

⁹Apa'kaeya hapa'maesane hu'na Afo'nimokaleka ke hu'na kafine'koe. Ma mopale yafe apa'kufa ali'a nehaiya vayafe Afo'nimokaleka meni kafi no'koa'maki kakai'ka apavale'ka nami'nana vaya'yaka kakai'ka vaya mai'naya yafe nami'nana vaya hapa'maesana yafe kafi ne'koe. ¹⁰Mi'ko nakaeya vayana kakaeya vaya'akene. Mi'ko kakaeya vayana ani kava hu'a nakaeya vaya'ake mai'ne'a apaipa nami'naya vaya'nimoki nakaeya naki ali'a asaka hu'nae. ¹¹Ali'a asaka hu'nake'na meni ma mopa

atale'na kakaeyate ukoanaki nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayana ma mopafi maikayanaki Afo'nimoka fate akufa Afo'nimoka kakai'ka nami'nana kakile hane'nea lo'kiya'kaleti yakaipatesanana la'akaeya mako'kepi mai'no'a avamete mai'no'a ya hu'a apa'kaeya'ae mako'ke kate male'a mako'ke'a maisae. ¹²Nakaeya apa'kaeya'ae lo'ka'na mai'noa afina kakaeya nami'nana kakile hane'nea lo'kiyaleti yakaipate'nokeno mako'ke ve'ka hani yapi leke leke nehea atafi o'ukea'maki Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a fole aino ne'ya'a alitesikeno lamake hisea yafe ani hani yapi leke leke nehea atafi visea ve'ka Yutasi'a akai'ake uke.

¹³Meni kakaeyateka ete'na ekauvanaki nakaeya nehoha amuse ya'mo'a apa'kaeya apaipafi havaitesea yafe ma mopale mai'ne'na mani ke hapa'nepauve. ¹⁴Hapa'nepai'na kakaeya ke ako apami'noki nakaeya ma mopale vaya'kana ve'ka o'mai'na fate naku name'ae ve'ka mai'noke'a apa'kaeya'ae nakaeya'kana hu'a ma mopale vaya'kana vaya o'mai'a fate apa'ku apame'ae vaya mai'naya yafe ma mopafi ve a'nemoki apa'kaeyafe apaipa kafa hepate'a kame ya hupate'nae. ¹⁵Kame ya hupate'naki nakaeya vaya'ni “Ma mopafati apavale'ka asaka ho.” hu'nae kafi no'koanaki Sata'a ano apavataka hu yafe “Yakaipate'ka apa'kufa ali'ka katike'a apa'kufaena kava hu'a maisae.” hu'naefe kafi ne'koe. ¹⁶Nakaeya ma mopafi vaya'kana ve'ka o'mai'na alu naku name'ae ve'ka mai'noke'a apa'kaeya nakaeya'kana hu'a ma mopafi vaya'kana vaya o'mai'a alu apa'ku apame'ae vaya mai'nae. ¹⁷Mai'nayanaki kakaeya'ka lamake'ake keleti fate akufa vaya maisaya apaipa apa'kesa apameo. Kakaeya hu'nana kemo'a lamake ke'ake nehe. ¹⁸Kakaeya nakaeya hunatanake'na ma mopafi vaya'ai folakapi e'noana nakaeya ani kava hu'na mopale vaya'ai folakapi u'a maisae hu'na hupate'noe. ¹⁹Hupate'noanake'a apa'kaeya lamake'ake keleti fate akufa vaya maisaya apaipa apa'kesa afisaya yafe nakaeya fate akufa ve'ka maisoa naipa nakesa ne'afoe.

²⁰Nakaeya'ae mai'naya vaya'ake hapa'maesana yafe kafi no'koa'maki apa'kaeya hisaya keleti nakaeyafe afi'a apaipafi malesaya vaya'aefe kafine'koe. ²¹Afo'nimoka inake hu'na kafine'koe mi'ko nakaeyafe afi'a apaipafi male'naya vayana mako'ke apaipale maisae. Mi'ko mopale ve a'nemoki kakaeya hunate'nanake'na e'noa yafe afi'a apaipafi malesaya yafe la'akaeya mai'no'a kava hu'a mako'ke apaipale maisae. Kakaeya nakaeyapi ne'mainake'na nakaeya kakaeyapi mauketa'a hu'no'a kava hu'a la'akaeyapi maisaketa mako'ke laipale maisune. ²²La'akaeya mako'ke la'aipa la'akesale mau'a kava hu'a mako'ke apaipa apa'kesale maisaya yafe ano halesea lo'kiya'ni nami'nana lo'kiya yana ako apami'noe. ²³Apa'kaeya mako'ke apaipa apa'kesale mai'a alakapa hisaya yafe nakaeya apa'kaeyapi mauke'ka kakaeya nakaeyapi mai'nane. Nakaeyafe kahau kayamopafati kahau'nike'ka ani kava hu'ka ma mopale vaya'aife kahau kayamopafati kahau'nea ya'ae hunatanake'na e'noa ya'aefe mi'ko

mopale vaya'moki afisaya yafe kakaeya ke afi'naya vayana mako'ke apaipa apa'kesale maisae.

²⁴Afo'nimoka ma mopa alo ohu'ne'ka nakaeyafe kahau kayamopafati kahaika'ka nami'nana fate akufa ano hale lo'kiya'ni kakaeya apavale'ka nami'nana vayana maisoa kumatena nakaeya'ae mai'ne'a akesae hu'nae nehoe. ²⁵Afo'nimoka hao'otake kava hu ya'ka o'male Afo'nimoka ma mopale yafe apa'kufa ali'a hai vayana kakaeyafe o'afi'nayanaki nakaeya ako kakaeyafe afi'noke'a ma mai'naya vaya'moki nakaeya hunatanake'na e'noa yana ako afi'nae. ²⁶Nakaeya apa'kaeya apa'ku'ainaka maisoa yafe aepa'a'ka ako hapapai'noe. Nakaeyafe kahau kayamopafati kahau'nea ya apa'kaeya apaipafi malesana yafe aepa'a'ka hu'na fole ai'na hapapai'noa'maki mako'ae hapapaikoe huno hu'ne.

Yisasina atafa hu'a nofi hute'nae.

18 ¹Yisasi'a ani ke Anumayamoteka ke huno afikeno akaeya ke ne'afea anaka'ae hatilavi'a mako otufi u'nae. Ani otumo aki'a Kitaloni. Ani li falika mako olivi yosa ha'kalemale'naya hoya hane'nike'a Yisasi'ae akaeya ke ne'afea anaka'ae ani hoyafi hai'nae. ²Hai'naya'maki Yutasi'a Yisasina avaleno kame vaya'amoki apayapi atesea ve'kamo'a ani hoya ake'neane. Yisasi'a akaeya ke ne'afea anaka'ae ani hoyafi ali'a atalu hu'a ne'maiya hoyafinakeno Yutasi'a ake'neane. ³Ake'neatenakeno Yutasi'a uno ala mono nopi kava vaya'ae Falasi mono ke ne'afea vaya'aite'ae vikeno mono nopi ati vaya'ae mako ati vaya'ae ne'apavaleno ani hoyafi ata kani'ae lamu kani'ae ala hisaya ati keve'ae ali'ne'a e'nae. ⁴Yisasi'a mi'ko akaeya akufale fole aikefe nehea yana ako aketeno uno hapau'aleti inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya nalafe kahau ne'ae?” nehe. ⁵Nehike'a anona'a ke'ale inake nehae “Yisasi'a Nasaleti kumateti ve'kae eta kahau ne'aone.” hu'a nehae. Nehakeno Yisasi'a inake nehe “Ma nakaeya'ke mai'noafe'mune.” huno nehikeno Yutasi'a avaleno kame vaya'ai apayapi atekefe nehea ve'ka ani vaya'ae mai'ne. ⁶Mai'nikeno Yisasi'a “Nakaeya ma mai'noafe'mune.” nehike'a apa'kamelakati la'ka'ka ai'a asakau'a ai'nae.

⁷Asakau'a ai'nakeno Yisasi'a halate mako'ae inake huno apafine'ke “Lapa'kaeya nalafe kahau ne'ae?” huno hike'a anona'a ke'ale inake nehae “Yisasi'a Nasaleti kumateti ve'kae eta kahau ne'aone.” hu'a nehae. ⁸Nehakeno Yisasi'a anona'a ke'apile inake nehe “Ma nakaeyafe'mune hu'na ako lahapapai'noe. Lapa'kaeya nakaeyafe kahau ne'atapaena ma vaya'kona apataleke'a ete'a veo.” nehe. ⁹Yisasi'a ako hokoteno hu'nea ke inake hu'ne “Nami'nana vayapati mako'ke'a o'atale'noe.” hu'ne. Ani hu'nea kemo'a fole aino lamake huno ne'ya'a alitesea yafe Yisasi'a “Apataleke'a veo.” nehe. ¹⁰Nehikeno Saimoni Pita'a sasu'me aliteno mai'neateti ani sasu'me ku'afati avayu humaleno ala mono nopi kava

ve'kamo ali'ya ve'kamo aya lamaka aupalika akesa aepa'afati heno hataka hutalekeno mopafi asaka hulavi'ne. Ani ali'ya ve'kamo aki'a Mala'kasi'ae. ¹¹Ina kava nehikeno Yisasi'a Pitafe inake nehe “Sasu'me'ka halate ali'ka ku'afi aiyo. Na kava nehane? Ko nakufa'ae naku name'ae nakafu kisea ya'mo'a atu'ake nehea li'kana nehikeno afa'a ani li hane'nea ke'ayona Afo'nimo'a nami'nea'maki nakaeyafe 'O'nese.' hu'kae nehape?” nehe.

Yisasina Anasite avale'a ne'vae.

¹²Nehike'a kame hu ati vaya'ae ala kava ve'ka'api'ae mono nopi ati vaya'ae Yisasina atafa hu'a ayate nofi kite'nae. ¹³Nofi kitete'a hokote'a Anasite avale'a ne'vae. Anasi'a Kaiyafasi a'amo afo'amo'a mai'neanakeno Kaiyafasi'a ani kafufi ala mono nopi hokote kava ve'ka mai'nea kanalene. ¹⁴Kaiyafasi'a Yuta vaya'aife inake huno hapapai'ne “Mako ve'ka mi'ko vaya'aite falise.” hu'ne.

Pita'a Yisasife “O'ake'noa ve'kae.” nehe.

¹⁵Saimoni Pita'ae mako Yisasi ke ne'afea ve'ka'ae Yisasina a'kame ne'va'akeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a ani Yisasi ke ne'afea ve'ka ako ake'nea ve'kakeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo keki'ya vekofi Yisasi'ae lo'kano hai'ne. ¹⁶Haitekeno Pita'a ma'aileka kipate hetino mai'nikeno ani Yisasi ke ne'afea ve'kamo'a uno kipate yakai'nea a'mafa'ne ke hapaiteno Pitana avaleno atekeno mai'ne. ¹⁷Mai'nikeno ani kipate yakai'nea a'mafa'nemo'a Pitafe inake he “Kakaeya'ae ma ve'kamo ke ne'afina ve'ka mai'nape?” huno afine'kekeno Pita'a inake hu'ne “Nakaeya ani ve'ka o'mai'noe.” nehe. ¹⁸Nehikeno yasimo huteno lusi lanitani hike'a ali'ya vaya'ae mono nopi ati vaya'ae ata kate'a lusi yasi hike'a heti'a lota hu'a mai'nakeno Pita'a apa'kaeya'ae atale hetino akufa lota nehe.

Ala mono nopi hokote kava ne'mo'a Yisasina kake hute'ne.

¹⁹Ala mono nopi hokote kava ve'kamo'a Yisasife inake huno afine'ke “Kakaeya ke ne'afea anaka'ae kakaeya hu'ka apaveli'nana ke'ae nahapaiyo.” huno afine'ke. ²⁰Afine'kekeno Yisasi'a ke'ale inake he “Nakaeya mi'ko ve a'ne'ai apaulakale mono ke hapapai'noana mi'ko afina Yuta vaya atalu hu'naya mono nopi'ae ala mono nopi'ae mi'ko ke hu'noa'maki fala'ki yapaka u'na mako kesi ke alaki hapa'opai'noe. ²¹Na kava hike'ka nafine'kane? Nakaeya ke nehuke'a afi'naya vaya'aife hapapai'noa ke apafiko. Nakaeya hu'noa ke afi'nae.” nehe. ²²Nehikeno mako anile hetino mai'nea ati ve'kamo'a Yisasi aukosafi ne'amakino inake he “Kakaeya ala mono nopi hokote kava ve'kamo keke nakalu hukape?” nehe. ²³Nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Nakaeya

mako hao'otake ke hu'nisuke'kaena kakaeya ani hao'otake ke hu'nisoa ke ete'ka hu'ka fole ainato. Inaki nakaeya lamake ke hu'nisoana na'ya hike'ka ne'namakine?" hu'ne. ²⁴Nehike'a nofi kitete'a Anasi'a ala mono nopi hokote kava ve'ka Kaiyafasiteka huteke'a avale'a ne'vae.

Pita'a mako'ae Yisasife "O'ake'noa ve'ka mai'ne." nehe.

²⁵Ne'vakeno Saimoni Pita'a atale lota huno mai'nike'a inake hu'a nehae "Kakaeya'ae ani ve'kamo ke ne'afina ve'ka mai'nape?" hu'a nehakeno Pita'a make he "He'e ani ve'ka nakaeya o'mai'noe." nehe. ²⁶Nehikeno ala mono nopi hokote kava ve'kamo ali'ya ve'kamo'a Pita'a akesa heno hataka hu'nea ve'kamo vaya'amo'a inake nehe "Lamake kakaeya Yisasi'ae hoyafi mai'nanake'na kake'noane." nehe. ²⁷Nehikeno Pita'a mako'ae inake hu'ne "Nakaeya o'nake'nane." nehikeno ko'kolemo'a makale'a ake ai'ne.

Yisasi'a Pailatite hetine.

²⁸Natepi Yisasina Kaiyafasi nopati avale'a ala Lomu kamani kava ve'kamo kake hupate note avale'a u'nae. Yuta vaya'ai mono ke'apimo'a inake hu'ne afa vaya'ae lo'katapa maisayana apa'kaeya kava hutapa hao'otake vaya mai'naya yafe ala emu ne'yana o'nekae huno hu'nea yafe Yuta vaya'moki ani ala emu ne'yana nesaya yafe ani nopi ohai'a ma'aileka mai'nae. ²⁹Kumateka mai'nakeno Pailati'a ala Lomu kamani kava ve'kamo'a apa'kaeya mai'nayate eno inake huno apafine'ke "Lapa'kaeya na'yane keleti mani ve'ka kake hutekefe nehae?" nehe. ³⁰Hike'a anona'a ke'ale inake hu'a hapai'nae "Mani ve'ka hao'otake kava ohu ve'ka mai'nininana ma kava huta kakaeyate avalelita o'menine." hu'a nehae. ³¹Nehakeno Pailati'a eteno inake huno hapapai'ne "Lapa'kaitapi yanaki lapa'kaeya avaletapa mono ketapileti kake huteo." nehe. Nehike'a Yuta vaya'moki inake hu'a hu'nae "Kakaeya kamanimoka ke male male'nana kemo'a 'Mako ve'ka hatapa ofaleo.' hu'ka lakaeyafe nehane." hu'a nehae. ³²A'ke'ainaka Yisasi'a "Falikoe." nehuno inake hu'ne "Yoyo yosale nahaesake'na falikoe." hu'ne. Lomu kamani vaya'moki mako ve'ka hakefe yoyo yosale asaikeno fali'ne. Yisasi'a hu'nea kemo'a fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe Yuta vaya'yakamoki ani ke nehae.

³³Ani ke hakeno Pailati'a ataleno kake hune'apatea nopaka haiteno Yisasife ke hikeno vikeno inake huno afine'ke "Kakaeya Yuta vaya'aipi ala yahauve ve'ka mai'nape?" huno afine'ke. ³⁴Afine'kekeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he "Kakaeya kaipa kakesafati mani ke nehapi mako vaya'moki inani akufa ke nakaeyafe kahapaike'kae nehane?" huno afine'ke. ³⁵Afine'kekeno Pailati'a anona'a ke'ale inake huno afine'ke "Nakaeya Yuta ve'ka mai'nofi? Kakai'ka nofi vaya'ae ala mono nopi kava vaya'ae kavale'a nakaeyate ne'ayana kakaeya na hao'otake kava hu'nane hu'na kafine'koe?" nehe.

³⁶ Afine'kekeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Nakaeya kava yakaisoa kumana ma mopafi o'male'ne. Inaki ma mopafi kava yakaisoa kuma'ni hane'nininana ali'ya vaya'nimoki heti'a la hinina'maki nakaeya navale'a Yuta vaya'ai apayapina ma kava hu'a o'natanina'maki nakaeya kava yakaisoa kuma'ni ma mopafi o'male'nea yafe Yuta vaya'moki apayapi navale'a nate'nae.” nehe. ³⁷ Nehikeno Pailati'a akaeyafe inake nehe “Ala kava ve'ka mai'noe hu'ka nehape?” nehikeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake he “Kakaeya nakaeyafe ‘Ala kava ne mai'nane.’ hu'ka hana ke lamake nehane. Nakaeya lamake ke hu'na fole aisoa yafe ita'nimo'a alinate'ne. Lamake ke hu'na fole aisoa yafe ma mopafi e'noana lamake ke afi'a apaipafi male'naya vaya'moki nakaeya nehao ke ne'afe.” nehe. ³⁸ Nehikeno Pailati'a Yisasife inake nehe “Ani lamake ke na akufa ke hane'ne?” nehe.

Yisasife “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a nehae.

Pailati'a hatilavino kumateka uno Yuta vaya'aife inake huno hapapai'ne “Hao'otake kava hu'nea yana kahau aovana o'ake'noe. ³⁹ O'ake'noa'maki lapa'kaeya mi'ko ala emu ki afina nafikake'na mako ve'ka nofi nopati afa'a avale'na lapami'noanaki lapa'kaeya meni nalafe nelahapaiye? Yuta vaya'mokitapa yahauve ve'ka afa'a atalesukeno lapa'kaeyateka visife?” huno apafine'ke. ⁴⁰ Apafikeke'a ala kefati inake hu'a hu'nae “Akaeya ne'atale'ka Palapasina avale'ka lamisane.” hu'a nehu'a “Palapasi'kene Palapasi'kene.” hu'a nehae. Ani Palapasi'a ala kumate vaya'aife inake he “Kamani vaya'ae la hiketao.” huno hu'nea ve'ka mai'nike'a akaeyafe ani ke nehae.

19 ¹ Pailati'a Yisasina avaleno “Nofi kayoteti sefu ameo.” huno hapapaike'a sefu ami'nae. ²⁻³ Sefu amite'a kame vaya'moki aufe nofiteti ali'a kalaki'a ka'kolita alo hute'a akenopale vaite'nae. Vaitete'a ala kava ve'kamo haesa yatala kena havaitete'a Yisasi'a mai'neate e'a Yisasife inake hae “Hae Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka mai'nape?” nehu'a aukosafi apayateti amaki'nae.

⁴ Ina kava hakeno Pailati'a kumateka hatilavino ali'a atalu hu'naya Yuta vaya'aife inake nehe “Hao'otake ya'a kahau a'na akoana mako'ke o'maleke'na lapa'kaeya ani ke afisae hu'na avale'na lapa'kaeyate hatilavi'na ne'oe.” nehe. ⁵ Nehikeno Yisasi'a kumateka hatilavino e'ne. Aufe nofiteti ali'a kalaki'a alo humale ka'kolita akenopale hane'nikeno haesa kena havaite'naya kena'ae hatilavino e'ne. Ekeno Pailati'a apa'kaeyafe inake nehe “Mani ve'ka mai'niki akeo.” huno hapapai'ne. ⁶ Hapapaike'a mono nopi kava vaya'ae ati vaya'ae Yisasina akete'a ala kekefafati inake hu'a nehae “Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino. Yofo yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a nehakeno Pailati'a inake huno hapapai'ne “Lapa'kaeyatapi avaletapa yofo yosale nili aitetapa asaiyo. Nakaeya kahau

aovana mako hao'otake ya'a o'male'nea yafenake'na ohakauve.” nehe. 7Nehike'a Yuta vaya'moki inake hu'a hapai'nae “Yisasi'a akai'ae inake hu'ne 'Nakaeya Anumaya Koti mafa'ne'a mai'noe.’ hu'ne. Hu'nikeno lakaeyapina mako ke male male'nea kemo'a inake hu'ne ‘Ani ke hisea ve'ka falise.’ hu'neanakeno meni Yisasi'a ani ke hu'nea yafe falise.” hu'a nehae.

8Nehakeno Pailati'a ani ke afiteno lusiya huno amo'yo ne'aiye. 9Amo'yo ne'aikeno Pailati'a eteno kake hupate nopi haino faleno mai'nenon Yisasife inake huno afine'ke “Kakaeya hanatekati e'nane.” huno afine'kea'maki Yisasi'a anona'a ke'ale ha'opai'ne. 10Ha'opaikeno Pailati'a inake huno hapai'ne “Kakaeya na'ya hike'ka nakelena no'aline? Nakaeya lo'kiya'ni'ae ve'kake'na nofi nopati katalesoe hu'naena ‘Ataleo.’ hu'na hisoana katalekaya'maki ‘Yofu yosale nili aitetapa asaikeno falino.’ hu'na hisoana ani ya hukatekae. Kakaeya ani ke ne'afipi no'afine?” huno afine'ke. 11Afine'kekeno Yisasi'a anona'a ke'ale inake huno hapai'ne “Kakaeya Anumaya Koti'a lo'kiya'a o'kami'nininana nakaeya natafa ohanina'maki nakaeya navale'a kakaeya kayapi nate'naya vaya'ai hao'otake ya'apimo'a kakaeya hao'otake ya akaseno hao'otake ya'api ala huno hane'ne.” nehe. 12Nehikeno Pailati'a ani ke afiteno “Hana'ya hu'na atalesoe.” huno ani kafe kahau ne'ayanaki Yuta vaya'moki ala kekefafati inake hu'a hu'nae “Mako'ke ve'kamo'a Yisasi'a hea kava huno akai'aena ‘Nakaeya ala yahauve ve'ka mai'noe.’ huno hisea ve'ka Sisa'a kava ve'katimo kame'a mai'ne. Kakaeya ani ve'ka atalesanakeno viseana kakaeya Sisa'a kava ve'katimo vaya'a o'mai'nane.” 13Nehakeno Pailati'a ani ke afiteno Yisasina avaleno hatilavino kumateka eno ala kake ne'afi ve'ka fai ne'maiya yate fai mai'ne. Ani no'mo haopaleka Yuta vaya'ai kefati aki'a Kapatae hu'a nehae. Ani no'mo haopaleka lakaiti kefati amalaku ai'a yafa male'naya haopalekae huta nehune.

14Ani afina Anumaya Koti'a apa'kinakomoki apa'kufa alino kati'nea yafe Yuta vaya'moki apa'kesa afi emu ne'ya ki kanamo'a aupasi hike'a ali'a avatati nehakeno yakemo'a eno uno apamotule ekeno Pailati'a inake huno Yuta vaya'aife hapapai'ne “Ala kava ve'katapi akeo.” nehe. 15Nehike'a apa'kaeya ala kekefafati inake hu'a nehae “Aote'ya'ae aote'ya'ae yofu yosale nili aitetapa asaikeno falino.” hu'a hakeno Pailati'a inake huno hapapai'ne “Nakaeya lapa'kaeya ala yahauve ve'katapi yofu yosale asaisukeno falisife?” huno hike'a mono nopi kava vaya'moki inake hae “Mako ala yahauve ve'kati o'mai'nifa Sisa'a akaeya mako'ke'ake mai'ne.” hu'a nehae. 16Nehakeno Pailati'a Yisasife “Yofu yosale nili aitetapa asaiyo.” huno avaleno ati vaya apami'ne.

Yisasina yofu yosale nili aite'a asai'nae.

17Yisasina avale'a u'nae. Ne'vakeno Yisasi'a akai'a nili aite'a asaisaya yofu yosa kofino Akenopa Ayamufae hu'a aki ne'aya kumate u'ne. Ani

kuma'mo aki'a Yuta vaya'ai kefati Kolokatae hu'a nehae. ¹⁸Ani kumate avale'a u'a yoyo yosale nili aite'a asai'nae. Aole ve'kala'ae anaote yoyo yosale aluka aluka aki'naleka asaimale'ne'a Yisasina folaka'anifi nili aite'a asaimale'nae.

¹⁹Asaimale'nakeno Pailati'a mako avo kano Yisasina nili hemale'naya yoyo yosale asaimale'ne. Ani avo'mo'a inake he “Yisasi'a Nasaleti ve'kae. Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka ma mai'ne.” huno kamale'ne.

²⁰Kamale'nike'a Yisasi'a yoyo yosale asaimale'naya aupalika ala kuma'mo haute asaimale'nake'a mi'ko Yuta vaya'moki ani ke hapali'a ake'nae. Pailati'a aole'ae mako'ae alu kefati kamale'nea ke Yuta vaya'ai kefati'ae Lomu vaya'ai kefati'ae Kali'ki vaya'ai ke'ae kamale'nike'a hapali'a ake'nae. ²¹Ake'nake'a Yuta vaya'ai mono nopi kava vaya'moki Pailatife inake hae “Kakaeya ‘Yuta vaya'ai ala yahauve ve'ka ma mai'ne.’ hu'ka o'ka'ka ma ke hu'ka kao ‘Nakaeya Yuta vaya'aipi ala yahauve ve'ka mai'noe huno nehea ve'ka ma mai'ne.’ hu'ka kao.” hu'a nehae.

²²Nehakeno Pailati'a inake he “Kamale'noa ke hai kamale'noanakeno hanese.” nehe.

²³Ati vaya'moki Yisasina yoyo yosale nili aite'a asaimale'te'a kena'a aole'ae aole'ae hetama vai'a ali'nae. Mako yatala kena'a'ae alikefe akayana ofa'kani kena mi'ko hanalekati afeteka afa'a lavino kase'nea kenae. ²⁴Ofa'kani kenake'a ani ati vaya'moki kake hute'a inake hae “Hatata ohuta afa'a alita kasi yo'kalokana akufa yo'kalo nelisunakeno lakasesea'mo'a alise.” hu'a apa'kai'api nehae. Ani kava haya kava humaletakeno Anumaya Koti ke a'ke'ainaka kamale'naya kemo'a ako fole aino ne'ya'a alitekeno lamake nehe. Ani a'ke'ainaka kamale'naya kemo'a inake hu'ne

“Kena'ni fa'ko fa'ka hu'a ne'ali'a mako kena'ni yo'kalo le'a apa'kasesea'mo'a alike.” hu'a kamale'nayane.

Kamale'nake'a ani kemo'a lamake hisea yafenake'a ati vaya'moki ani kava nehae.

²⁵Nehake'a Yisasi'a asaimale'naya yoyo yosamo haute Yisasi ita'amo'ae ani a'mo ato'amo'ae heti'na'ae. Ana'kaeya'ae Kalopasi a'mo aki'a Malia'a hamo'amo'ae Makatala kumateti a'ae heti'a mai'nae. ²⁶Heti'nakeno Yisasi'a ita'amona aketeno aipafati hau'nea ve'ka Yoni'na haute mai'no'akeno la'aketeno ita'amofe inake nehe “Ma ana ma ve'ka kakaeya mafa'ne'ka mai'ne.” nehe. ²⁷Huteno nakaeyafe “Mamona ita'kamo'ae.” huno hike'na nakaeya ani afina Maliana yakaitesoa yafe no'nileka avale'na u'noe.

Yisasi'a ako fali'ne.

²⁸Ani ke huteno Yisasi'a inake nehe “Mi'ko ali'ya'ni ali'na ako hano hoe.” huno akesa afiteno a'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'naya

kemo'a alaki fole aino lamake hisea yafe inake he “Life ne'nahaiye.” nehe. ²⁹Nehike'a nofi alakafati fole ai'nea lina mako kepi havaite'nike'a mako lipi havakana ya ali'a ani lipi ate'a kayote vaite'a ali'a asaka hu'a Yisasi avayale male'nae. ³⁰Malakeno Yisasi'a mayu mayu huno neteno inake he “Afo'nimo'a nahapai'nea yana ako avaya a'noe.” nehuno ake'yamo'a ape nehuno avamu'a ne'atale.

Keveleti Yisasi haopafi ha'ne.

³¹Sapati kanae ali'a avatati hisaya kanakeno eka ala Sapati afina va'yi hukefe hike'a Yuta vaya'moki ani yofo yosale hapamale'naya vaya'ai apa'kufa Sapati afina yofo yosale hanesea yafe ohapaik'e'a Pailatife inake hu'a afine'kae “Kakaeya apaiya'a ali'ka kofa hisanake'a makale falitesaketa hipo'ya huta alita ukune.” hu'a nehae. ³²Nehakeno Pailati'a ati vaya hapapaik'e'a u'a aole ve'kala'ae Yisasi'ae yofo yosale asaimale'naya ve'kala mai'na'ate e'a anaiyala ali'a kofa hu'nae. ³³Ali'a kofa hute'a Yisasiteka e'a ake'nayana ako fali'nike'a akete'a akaeya aiya ali'a kofa ohu'nae. ³⁴Ali'a kofa ohu'nakeno mako ati ve'kamo'a keve'aleti Yisasina haopafi haekeno makale'a ani keve kapati kola'ae li'ae elino e'ne.

³⁵Elineke'na nakaeya Yoni'na ani kavana ake'noanake'nae lahapa'nepauve. Lahapa'nepauva ke lamake ke hane'neanaki afi'na alakepa hu'ne'na lahapa'nepauvanaki lapa'kaeya'ae Yisasife afitapa lapaipafi malesaya yafe lamake ke lahapa'nepauve. ³⁶⁻³⁷A'ke'ainaka Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a inake hu'ne

“Apa'kaeya mako ayamufa ali'a kofa ohukae.” hu'a kamale'nayane.

Inaki mako Anumaya Koti ke kamale'naya kemo'a inake hu'ne

“Haopafi keveleti ha'nea ve'ka akekae.” hu'a kamale'nayane.

Kamale'naya kemo'a alaki fole aino ne'ya'a alitekeno lamake hisea yafe mani kava hu'nae.

Yisasina kite'nae.

³⁸Haopafi keveleti hamale'nikeno Yosefe'a Alimatia kumate ve'kamo'a inake huno Pailatina afine'ke “Kanale nakaeya Yisasi akufa'a alisufe?” huno afikekeno Pailati'a “Kanalene.” huno hutekeno Yosefe'a uno Yisasi akufa'a alino e'ne. Ani ve'kamo'a Yisasi ke afino a'kame ne'malea ve'kakeno Yuta vaya'aife koli huteno Yisasife afino aipafi male'nea ke alino fala'kimale'nenno mako ve'ka ha'opai'ne. ³⁹Ni'kotimasi'a hokoteno Yisasite hani'ainaka e'nea ve'kamo'a eno Yosefena aya hukefe fu'ki a'kamekana lina aole yosafati hefino e'ne. Ani aole yosala'mokani ana'ki'a mea'ae alo'ae hane'nike'a ali'a akunaku humale'nayapati mana'ake li fole aikeno alino e'ne. Ani yana sikelile malakeno 34 kilo hikeno alino e'ne.

⁴⁰Ani aole ve'kala'mokani u'ana Yisasi akufa'a ali'ana hipo'ya huli'ana u'ana mopale male'ne'ana yosa'ae kenaleti akufale hayavaite'ana mana'ake lina faletete'ana ali'ana kala'ki'na'ae. Mi'ko afina Yuta vaya'moki vaya falike'aena ani kava hu'a ne'apataya kava hute'na'ae. ⁴¹Yisasina yofo yosale nili aite'a ha'naya aupalika mako kanale hoya hane'ne. Ani hoyafina mako vaya kipatesaya yafa'ka hane'ne. Ani yafa'kana saufa kafimale'ne'a mako vayana kio'apate'naya yafa'kapi ali'ana u'ana kite'na'ae. ⁴²Ani afina Sapati ali'a avatati hisaya afinanake'ana ani matimatina hau'ale hane'nike'ana ani aole ve'kala'mokani Yisasina akufa'a anile ali'u'ana kite'na'ae.

Yisasi'a fali'neapati ako heti'ne.

20 ¹Sota'mo hokote afina ko o'ali'nikeno Malia'a Makatala kumate a'mo'a natepati Yisasi kite'naya kelile eno akeana keli avayale ai'a a'kanimale'naya yafana o'male'nikeno ake'ne. ²Aketeno eteno ataleno naku naku uno nakaeya Yoni'na Yisasi'a nakaeyafe lusiya huno nehaya ve'ka'ae Saimoni Pita'ae mai'no'ate eno la'akaeyafe inake huno laha'a'nepaiye “Anumayatimo akufa'a kelifati ako ali'nayanake'a hana'ale male'nafi?” huno laha'apai'ne.

³Laha'apaiketa'a afiteta'a Pita'ae nakaeya'ae Yisasi kite'naya kelileka u'no'ae. ⁴Makopi naku naku uta'a Yisasi kite'naya kelileka u'no'a'maki Pitana akase'na nakaeya Yoni'na makale u'na Yisasi kite'naya kelile hokote'na va'yi hu'noe. ⁵Va'yi hute'na nakaeya ape hu'ne'na akoana Yisasi akufale hayate'naya kena'ake hane'nike'na ake'noa'maki ani keli'afi fale'na u'na ohai'noe. ⁶⁻⁷Ohai'na ma'aileka mai'nokeno Saimoni Pita'a henaka na'kame ea ve'kamo'a Yisasina kite'naya kelifi eno makale faleno hai'ne. Haino mako hayate'naya kenayaka akeana Yisasi akenopale kite'naya kena'ae akufale hayate'naya kena'ae makopi lo'kano o'male'nifa aote yate ano kafake'kino hane'nikeno haino ake'ne. ⁸Ne'akeke'na nakaeya Yoni'na kelile hokote'na u'noa ve'kamo'na anifi fale'na hai'na ne'ake'na kelifati ako heti'nea ke lamake hu'ne hu'na afi'na naipafi male'noe. ⁹Ani afina lakaeya mi'ko vaya'mokita Anumaya Koti ke kamale'naya ke “Yisasi'a fali'niseapati eteno hetike.” hu'a kamale'naya ke afita alakepa ohu'none. ¹⁰La'akaeya Yisasi ke ne'afu'a ve'kalana ani kelifati hatilavita'a noti'aleka eteta'a u'no'ae.

Yisasi'a Maliate va'yi hu'ne.

¹¹Malia'a ani yafa'ka'mo avayale mai'nenno avi neleno ape huno kavafaino ne'ake. ¹²Akeana aole ko'ku'napi kayo kayo ve'kalana yave yave'ake kena havaili'na'akeno ana'ke'ne. Ani ve'kalana Yisasi akufa male'naya yate faitopale mai'na'ae. Mako ve'kamo'a akenopa male'naya aupalika maikeno mako ve'ka aiya male'nayateka maikeno hu'ana

mai'na'ae. ¹³Mai'ne'ana Maliafe inake ha'ae “Mika ana na'ya hike'ka avi nelane?” hu'ana ha'akeno Malia'a inake nehe “Anumaya'ni ali'u'a male'naya kuma o'ake'ne'nae avi neloe.” nehe. ¹⁴Inake huteno aino afeleno akeana Yisasi'a akai'a heti'nikeno aukosafi akeno alakepa ohu'ne. ¹⁵Akeno alakepa ohu'nikeno Yisasi'a akaeyafe inake nehe “Ma ana na'ya hike'ka avi nelane? Nalafe kahau ne'ane?” nehe. Nehikeno Malia'a akesa afino inake nehe “Ma ve'ka hoyale ne'yakaiya ve'ka mai'ne.” huno akesa afiteno inake nehe “Amuse'ka nehuki kakaeya ali'ka u'ka male'nisu'kaena male'nisana kuma navelisanake'na u'na ali'na visoe.” nehe. ¹⁶Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Maliao.” huno hikeno ani a'mo'a aino afeleno Yuta vaya'ai kefati akaeyafe inake nehe “Laponae.” nehe. Ani ke lakaeya kefatina ali'ka laya nehana Nena nehe. ¹⁷Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Natafa oho. Nakaeya Afo'nimo mai'neateka ohai'noki name'ko ohu'ka u'ka nakaeya'ni nakana'nimokife kahapaisoa ke hapapaiyo 'Nakaeya'ae lapa'kaeya'ae Afotimoteka haikefe nehoe. Nakaeya'ae lapa'kaeya'ae Anumaya Kotitimoteka haikefe nehoe.’ hu'na kaha'nepauva ke hu'ka hapapaiyo.” nehe. ¹⁸Nehikeno Makatala kumateti Malia'a uno akaeya ke ne'afea anaka'aife inake huno hapapai'ne “Nakaeya Anumaya'ni'a ako ake'noe.” huteno Yisasi'a hapai'nea ke hapapai'ne.

Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea vaya'aite va'yi nehe.

¹⁹Yisasi'a fali'neapati heti'nea Sota'mo hani'ainaka Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokita Yuta vaya'aife koli huteta kita kita alaki humaleta mako nopi alita atalu huta mai'none. Mai'nonakeno Yisasi'a folakatifi va'yi huno heti'neni lakaeyafe inake he “Lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo.” huno lahapai'ne. ²⁰Lahapaiteno akai'a aya'ae haopa'ae laveliketa ne'aketa ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokita Anumayati aketeta laipamo'a lusi amuse nehe. ²¹Amuse nehunakeno Yisasi'a lakaeyafe mako'ae inake he “Lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo. Afo'nimo'a hunate'nea ya hu'na lapa'kaeya'ae hunelapatoe.” nehe. ²²Ina ke huteno avamu'a ha huno nelamino lakaeyafe inake he “Fate Akufa Avamu lapamuki avaleo. ²³Lapa'kaeya mako hao'otake kava hu'nisea ve'kae 'Kahaone katone nehuta laipa falu yapati alita atalekatone.’ hutapa hisayana Anumaya Koti'a ani kava huno haove atove nehuno aipa falu yapati alino ataletekaiya'maki hao'otake kava hu'naya vaya'aife 'Naipamo'a falu oheanake'na hao'otake yatapi ali'na o'atalekaue.’ hutapa hisayana Anumaya Koti'a ani kava huno aipamo'a falu ohisikeno hao'otake ya'api alino o'atalekaiye.” huno lahapai'ne.

Yisasi'a Tomasite va'yi nehe.

²⁴Yisasi'a lakaeyate va'yi hu'nea afina Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokitafatina mako'ke ve'ka Tomasi'a

lakaeya'ae o'mai'ne. Ani ve'ka Tomasi'a mako aki'a aole mafa'ne alinate'neapati mai'nea ve'kae hu'a nehae. ²⁵Ani ve'ka lakaeya'ae o'mai'nea yafe lakaeya “Anumayati ako ake'none.” huta ha'nepaunakeno Tomasi'a lakaeyafe inake he “Nakaeya Yisasina nili ai'naya afuku ayapi o'akesu'naena ani ke lamake nehae hu'na afi'na naipafi o'malekauve. Nakaeya naya ha'ko'ya afukute o'malesu'naena ani ke afi'na naipafi o'malekauve. Haopafi hayo a'naya afukupi naya o'vaisu'naena ani ke afi'na naipafi o'malekauve.” nehe.

²⁶Naya mako kaya hano huteno naya mako kayati aole'ae mako'ae alea afina maiteta Yisasina ayatala'a huno huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokita eteta ani nopi mai'nonakeno Tomasi'a ani afina lakaeya'ae mai'ne. Kita kita alaki humale'nona'maki Yisasi'a folakatifi va'yi huno heti'nenolakaeyafe inake he “Lapaipamo'a falu hinaketapa maiyo.” nehe. ²⁷Tomasife inake he “Kaya avoya mafi vaite'ka nayapi nafuku'a ako. Kaya ali'ka nahaopale hane'nea nafukupi vai'ka ako. Akete'ka aole kakesa afina ya atale'ka nakaeyafe afi'ka kaipafi malo.” nehe. ²⁸Nehikeno Tomasi'a inake he “Kakaeya Anumaya'nimokae Anumaya Koti'nimoka mai'nane.” nehe. ²⁹Nehikeno Yisasi'a akaeyafe inake he “Kakaeya nakete'kake nakaeyafe kaipafi afi'ka male'nape? O'nake'ne'a nakaeyafe afi'a apaipafi malesaya vayana Anumaya Koti'a lusiya hu'a amuse hisaya ya apamisike'a lusiya hu'a amuse hukae.” nehe. ³⁰Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amokitaena laulakale fate fate akufa avame hu lo'kiya yana no'akaya ya huno laveli'ne. Ani yana mi'ko mani avopi nakaeya Yoni'na o'ka'noe. ³¹O'ka'noa'maki ma ke kamale'noa ke lapa'kaeyafe hu'na Yisasi'a laku lame alino kati ve'ka Kalaisi'a mai'nenolakaeya Anumaya Koti mafa'ne mai'ne hutapa afitapa lapaipafi maletapa lapa'ku'a amisae hu'nae ani ke kamale'noe. Kamale'noanaki lapa'kaeya afitapa lapaipafi malesune hutapaena Yisasi akileti akola maike maike hisaya lapavamu alikae hu'nae kamale'noe.

Yisasi'a li aki'nale uno va'yi nehe.

21 ¹Henaka'a Yisasi'a ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anaka'amoki (11 anaka) Taipiliasi li'kotu aki'naleka mai'nakeno Yisasi'a apaulakale eno va'yi hu'ne. Lakaeyate va'yi hu'nea kavafe meni nakaeya Yoni'na lahapapaikoe. ²Lakaeya Saimoni Pita'ae Tomasi'a mako aki'a lako'ya mafa'ne'ae Nataniolo'a Kalili hane'nea kumana Kena nehaya kumate ve'ka'ae aole Sepeti mafa'nela'a nakaeya Yoni'na'ae nakana'nimo'ae Yisasina ayatala'a hano huteno aiyalekati mako'ke alea anakapati aole ve'kala'ae lo'kata mai'none. ³Mai'nonakeno Saimoni Pita'a inake huno lahapai'ne “Nakaeya faya ya hukoe.” huno hiketa lakaeya inake hune “Lakaeya'ae visanateka lo'kata ukune.” huta hapaiteta lipi kalefi haita maiteta ani hani'ainaka u'nona'maki mako'ke faya alaki ohe'none.

⁴Ohe'nonakeno yake haineno va'yi hukeye nehikeno Yisasi'a li aki'naleka hetino mai'nea'maki lakaeya akaeya ke ne'afuna anaka'amokita Yisasina aketa alakepa ohu'none. ⁵Aketa alakepa ohu'nonakeno Yisasi'a inake huno lafine'ke “Vae mafa'ne'nimokitapa faya mako he'nafi ohe'nae?” huno lafikeketa “He'e ohe'none.” huta hapai'none. ⁶Hapaitonakeno Yisasi'a inake huno lahapai'ne “Lapa'kaeya lu'konako kutapi alitapa lipi kaletapimo lamaka aupalika atalesayana faya hekae.” huno lahapaiketa lakaeya lu'konako kuti ani kava huteta lusi yate fayana he'none. He'nonakeno lu'konako'mo'a kana'ake hiketa alita asaka hisuna yafe lusi ya hu'none.

⁷Nakaeya Yoni'na Yisasi'a nakaeyafe lusiya huno nehaiya ve'kamo'na Pitafe inake hu'na hapauve “Akaeya Anumayatimo'ae.” hu'na ha'nepauve. Saimoni Pita'a yasi kena'a asakitaleno ali'yana ne'aleateti afeana nakaeya Anumayatimo'ae hoa ke afiteno yasi kena'a eteno makale'a alino vaiteno lipi halesaka huno lavino Yisasite ne've. ⁸Ne'viketa ani lipi kalefi alu'ale mai'neta lakaeya mako Yisasi ke ne'afuna anaka'mokita lu'konako ku'ae ani faya'ae heta avayu hulita li kahaepateka e'none. ⁹Li kahaepate lavita ata neleketi akonana faya'yaka'ae kai hame maya'ae ani atafina hane'niketa ake'none. ¹⁰Ake'nonakeno Yisasi'a inake huno lahapai'ne “Meni alitapa aya fayapati mako alitapa nakaeyate eo.” huno lahapai'ne. ¹¹Laha'nepaikeno Saimoni Pita'a lipi kalefi hai'neni nesu faya havaite'nea lu'konako kuna alino li kahaepateka eno male'ne. Ani lu'konako kupina 153 faya'yaka havaite'nea'maki ani lu'konako kuna a'kano ohu'ne. ¹²Yisasi'a inake huno lahapai'ne “Lapa'kaeya etapa ne'ya neo.” huno lahapaiketa lakaeya lamo'yo aiteta “Kakaeya nalakae.” huta afio'ke'nona'maki “Anumayati mai'ne.” huta afi'nona yafe afio'ke'none. ¹³Yisasi'a eno kai hame'ya maya'ae faya'ae a'kaya heno nelame.

¹⁴Yisasi'a kite'naya kelifatina ako hetiketa aole afina ake'nonateti mani hea kava ne'akokeno aole'ae mako'ae afina akaeya ke ne'afuna anaka'amokita laulakale va'yi hu'ne.

Yisasi'a Pitana afine'ke.

¹⁵Lakaeya ne'ya netonakeno Yisasi'a Saimoni Pitana inake huno afike'ne “Saimonika Yoni mafa'nemoka kakaeya mako'ae kaipa ne'namipe faya lu'konako malesana yafe kaipa kakesamo'a lusiya huno ne'kahaiye?” huno afikekeno Pita'a inake nehe “He Anumaya'nimoka kakaeya ako afi'nane kakaeyafe ne'nahaiye.” hikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kakaeya nakaeya sipi sipi afu ana'au'yaka'ni ne'ya apameo.” huno hapai'ne.

¹⁶Hapaiteno mako'ae eteno inake he “Saimonika Yoni mafa'nemoka nakaeyafe kaipa afi'ka ne'namipi no'namine?” hikeno Pita'a inake huno hapai'ne “Kakaeya ako afi'nane nakaeya kakaeyafe ne'nahaiye.” huno

hikeno Yisasi'a inake huno hapai'ne “Kakaeya sipi sipi anaka'nilena kava yakaiyo.” huno hapai'ne. ¹⁷Hapaiteno mako'ae eteno aole'ae mako'ae afina ani ke huno afine'ke “Saimonika Yoni mafa'nemoka nakaeyafe ne'kahaifi no'kahaiye?” huno afine'kekeno Saimoni'a aole'ae mako'ae afina ani akufa keke “Kakaeya kaipa afi'ka ako ne'namipe?” huno afine'kea yafe Pita aipamo'a kana nehikeno inake hu'ne “Anumaya'nimoka mi'ko yana ako afi'nanafe nakaeya kakaeyafe ne'nahaiya yafe ako afi'nane.” huno hapai'ne. Hapaikeno Yisasi'a inake nehe “Kakaeya sipi sipi anaka'ni ne'ya apameo. ¹⁸Lamake hu'na kahapauve kakaeya nahaeya ve'ka mai'ne'kaena kena'ka kakai'ka havaite'ka visoe hu'ka hu'nana kumate ne'vana'maki henaka'a kosufa lesanana kaya ali'ka asaka hu'nisanake'a mako vaya'moki kena'ka havaikatete'a o'ukoe hu'ka hisana kumate afa'a kavale'a ukae.” nehe. ¹⁹Ani hu'nea kemo aepa'a inake hu'ne henaka'a havi vaya'moki katafa hu'a kahakaya'maki ani afina Anumaya Koti aki ali'ka asaka hukane huno aepa'a nehe. Yisasi'a ani ke huteno Pitafe “Na'kame eno.” nehe.

Yisasi'a hau ayamopafati nehaiya ve'kae hu'nea ke.

²⁰Pita'a maino afeleno Yoni'ni'na nake'ne. Nakaeya Yoni'na Yisasina hau ayamopafati hau'nea ve'kake'na nakaeya ne'ya nona afina Yisasina haopale mai'ne'na inake hu'na afike'noe “Anumayamoka hana ve'kamo'a kakaeya kakesi huno kame vaya'kamoki apayapi kavaleno katekaiye?” hu'na afike'noa ve'kamo'na Yisasi'ae Pita'ae ana'kame ne'okeno Pita'a maino afeleno nake'ne. ²¹Naketeno Pita'a Yisasife inake huno afine'ke “Anumaya'nimoka ma ve'kamo'a henaka'a hana akufa kava huke?” huno afine'ke. ²²Afine'kekeno Yisasi'a inake huno ha'nepaiye “Nakaeya akaeyafe nahaisike'naena ma mopale afa'a mai'ninake'na ete'na esoe hu'na hisoana kakaeya ya hane'nife? Kakaeya afa'a na'kame eno.” huno hapai'ne. ²³Hapai'nea ke vaya'amoki hu'a imafi mafi hake'a inake nehae “Yoni'a ofalike.” hu'a nehaya'maki Yisasi'a ani ve'kae “Ofalike.” huno ohu'nifa make hu'ne “Nakaeya akaeyafe nahaisike'naena ma mopale afa'a mai'ninake'na ete'na esoe hu'na hisoana kakaeya ya hane'nife?” hu'ne. ²⁴Ani ke hayana Yoni'nae nehae. Nakaeya mi'ko Yisasi'a hu'nea kavafe lahapapaitena avopi kamale'noe. Nakaeya hu'noa ke “Lamake hu'ne.” huta afi'none.

²⁵Yisasi'a mi'ko fate fate ya'ko'ae nesu yate alo hu'nea'maki vaya'moki mi'ko alo hu'nea ya'a ake'a kahalita hu'a avopi ka'nayateninana nakesa afoana ani avo'yaka ma mopalena mi'ko koteka lusiya huno havaitesikeno mopale hanesea ka'a o'malenine.